

T.C.
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ COĞRAFYA
ANABİLİM DALI

NİKSAR ŞEHRİNDE KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN COĞRAFİ ANALİZİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DUYGU KOÇ

TEZ DANIŞMANI

Prof. Dr. Erdal KARAKAŞ

BİLECİK, 2021

10298435

T.C.
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ COĞRAFYA
ANABİLİM DALI

NİKSAR ŞEHRİNDE KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN COĞRAFİ ANALİZİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DUYGU KOÇ

TEZ DANIŞMANI

Prof. Dr. Erdal KARAKAŞ

BİLECİK, 2021

10298435

BEYAN

“Niksar Şehrinde Kadına Yönelik Şiddetin Coğrafi Analizi” adlı yüksek lisans tezinin hazırlık ve yazımı sırasında bilimsel ahlak kurallarına uyduğumu, başkalarının eserlerinden yararlandığım bölümlerde bilimsel kurallara uygun olarak atıfta bulunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, tezin herhangi bir kısmını Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Bu çalışmanın, Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP), TÜBİTAK veya benzeri kuruluşlarca desteklenmesi durumunda; projenin ve destekleyen kurumun adı proje numarası ile birlikte, ETİK KURUL onayı alınması durumunda ise ETİK KURUL tarih ve sayı bilgilerinin beyan edilmesi gerekmektedir.			
DESTEK ALINMIŞTIR		DESTEK ALINMAMIŞTIR	X
Destek alındı ise;			
Destekleyen Kurum;			
1- BAP (Bilimsel Araştırma Projesi	Proje Numarası		
2- TÜBİTAK			
Diğer;.....			

Duygu KOÇ

Tarih

ÖNSÖZ

Bu tez çalışmasının yazılmasında, çalışmamı sahiplenerek takip eden danışmanım Sayın Prof. Dr. Erdal KARAKAŞ'a değerli katkı ve emekleri için teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım. Savunma sınavı sunumu sırasında değerli jüri üyeleri Sayın Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Okuyucu ve Dr. Öğr. Üyesi Öznur Akgiş İlhan'a çalışmamın son haline gelmesindeki değerli katkıları adına teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım. Çalışmama nezaket ve samimiyeti ile katılan bütün kadın hem şehirlilerime teşekkürü borç bilirim ve son olarak bu günlere ulaşmamda emeği geçen değerli aileme ve bu süreçte desteğini ve sabrını eksik etmeyen nişanlıma, çok kıymetli dostlarıma teşekkür ederim.

Duygu KOÇ

Tarih

ÖZET

NİKSAR ŞEHRİNDE KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN COĞRAFİ ANALİZİ

Günümüzde her alanda karşı karşıya kaldığımız şiddet kavramı her geçen gün etkisini ve gücünü arttırmaya devam etmektedir. Suç ile mekân arasında çok sıkı bir ilişki olmasından dolayı coğrafyanın inceleme alanına giren ve bir suç olarak kabul gören kadına yönelik şiddetin biz coğrafyacılar tarafından ele alınıp değerlendirilmesini gerekli kılmıştır. Özellikle kadına yönelik şiddetin cereyan ettiği şu son zamanlarda şiddetin altında yatan faktörlerin araştırılıp ortaya konulması son derece önem arz etmektedir. Toplumsal yapı, demografik özellikler, yaşanan coğrafya, ülkelerin gelişmişlik düzeyleri ve daha birçok unsur kadına yönelik şiddetin altında yatan sebepler olarak sıralanabilmektedir. Çalışmamızda kültürün büyük şehirlere oranla daha yoğun yaşandığı küçük ve homojen bir yapıya sahip Niksar şehrinde yürütülmesi kadına yönelik şiddetin gerçekleştiği mekânın özelliklerini ortaya koyması ve şiddeti etkileyen faktörleri daha rahat görmemizi sağlaması açısından önem arz etmektedir.

Çalışma ilçe merkezinde yaşayan 350 katılımcıyla gerçekleştirilmiştir. Veriler demografik özellikler, yaşanan şiddet türleri ve sıklıkları ile katılımcıların şiddet algısını ölçen üç bölümden oluşan anket yöntemiyle elde edilmiş ve veriler IBM SPSS Statistics 26 paket programında analiz edilmiştir. Yapılan çalışmada katılımcıların demografik özellikleri, ekonomik bağımsızlıkları, aile yapıları, evlilik şekilleri değerlendirilmiş ve yaşanan şiddet türü ile sıklıkları arasında bağlantı kurulmuştur. Şiddet üzerinde etkili olan eğitim, yaş, evlilik yaşı, meslek, evlilik şekilleri gibi özellikler ile şiddet arasında bağlantılar bulunmuş, yaşanan şiddet üzerinde etkiye sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Şiddet, Kadına Yönelik Şiddet, Niksar

ABSTRACT

GEOGRAPHIC ANALYSIS OF VIOLENCE AGAINST WOMEN IN NIKSAR CITY

The concept of violence that we face in all areas today continues to increase its influence and power every day. Because of the very close relationship between crime and space, it has made it necessary for us geographers to consider and evaluate violence against women, which falls under the examination of geography and is considered a crime. It is extremely important to investigate and identify the factors underlying violence, especially in recent times, when violence against women occurs. Social structure, demographics, geography, development levels of countries and many other elements can be listed as the underlying causes of violence against women. In our study, the execution of Culture in the small and homogeneous City of Niksar, where culture is more intense than in large cities, is important in terms of revealing the characteristics of the place where violence against women occurs and allowing us to see the factors affecting violence more comfortably.

The study was conducted with 350 participants living in the district center. The data was obtained by a three-part survey method that measured demographic characteristics, types and frequency of violence experienced, as well as participants ' perception of violence, and the data was analyzed in the IBM SPSS Statistics 26 package program. In the study, demographic characteristics, economic independence, family structures, marriage forms of participants were evaluated and a link was established between the type of violence experienced and their frequency. Links were found between characteristics such as education, age, marital age, occupation, forms of marriage that affect violence, and violence, and it was concluded that they have an effect on the violence experienced.

Key Words: Violence, Violence Against Women, Niksar

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
KISALTMALAR LİSTESİ.....	vii
TABLolar LİSTESİ.....	viii
GRAFİKLER LİSTESİ.....	xi
HARİTALAR LİSTESİ.....	xiii
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ.....	xiv
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xv
1.GİRİŞ.....	1
2. SUÇ, ŞİDDET, KADINA YÖNELİK ŞİDDET VE AİLE İÇİ ŞİDDET TANIMI VE TÜRLEİ.....	3
2.1. Suç Nedir?.....	3
2.2. Şiddet Nedir?.....	4
2.3. Aile İçi Şiddet Nedir?.....	5
2.3.1. Aile Kavramı.....	5
2.4. Kadına Yönelik Şiddet Nedir?.....	7
2.5. Hırpalanmış Kadın Sendromu Nedir?.....	9
2.6. Kadına Yönelik Şiddetin Türleri Nelerdir?.....	10
2.6.1. Fiziksel Şiddet.....	10
2.6.2. Cinsel Şiddet.....	11
2.6.3. Psikolojik Şiddet.....	12
2.6.4. Ekonomik Şiddet.....	12

2.6.5. Sosyal Şiddet.....	13
2.6.6. Flört Şiddeti.....	14
2.7. Kadına Yönelik Şiddetin Oluşum Aşamaları Nelerdir?	14
2.8. Kadına Yönelik Şiddetin Nedenleri Nelerdir?	16
2.9. Gebelikte Kadına Yönelik Şiddet.....	21
2.10. Toplumsal Cinsiyet Roller ve Kadına Yönelik Şiddet İlişkisi	21
2.11. Ataerkil Sistem ve Kadına Yönelik Şiddet İlişkisi.....	23
2.12. Kadına Yönelik Şiddetin Sonuçları Nelerdir?	24
2.13. Şiddet Eğilimi Olan Erkeğin Özellikleri.....	26
2.14. Kadının Şiddet Karşısındaki Tutumu ve Şiddet Ortamında Yaşamaya Devam Etme Nedenleri	26
3. DÜNYA'DA VE TÜRKİYE'DE KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN DURUMU VE KADINA YÖNELİK ŞİDDETİ ÖNLEMELİK İÇİN ÇIKARILAN KANUNLAR	28
3.1. Dünya'da Kadına Yönelik Şiddetin Durumu	28
3.2. Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddetin Durumu	33
3.3. Kadına Yönelik Şiddeti Önlemek İçin Çıkarılan Kanunlar	38
4. NİKSAR İLÇESİNE DAİR GENEL BİLGİLER	43
4.1. Niksar Şehrinin Tarihi	43
4.2. Niksar Şehrinin Konumu	44
4.3. Niksar Şehrinin İklim Özellikleri.....	45
4.4. Niksar Şehrinin Ekonomisi ve Sanayisi.....	46
4.5. Niksar Şehrinin Demografik Özellikleri.....	47
5. NİKSAR ŞEHRİNDE KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN COĞRAFİ ANALİZİ.....	53
5.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	53
5.2. Araştırmanın Alanı.....	53
5.3. Araştırmanın Örneklemi	54
5.4. Araştırmanın Yöntemi	54

5.5. Araştırma Verilerinin Toplanması Ve Analizi	54
5.6. Araştırmanın Bulguları Ve Değerlendirilmesi.....	55
5.6.1. Katılımcıların Demografik Bilgileri	55
5.6.2. Katılımcıların Şiddete Maruz Kalma Durumları	61
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	95
KAYNAKÇA	103
EKLER.....	110

KISALTMALAR LİSTESİ

UNICEF: Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu

DSÖ: Dünya Sağlık Örgütü

WHO: Dünya Sağlık Örgütü

BM: Birleşmiş Milletler

KSGM: Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü

OECD: Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 3.1. Fiziksel Ve Cinsel Şiddet Yaygınlığı	34
Tablo 4.1. Tokat İlçelerinin Yıllara Göre Nüfus Değişimi.....	48
Tablo 4.2. Niksar İlçe Ve Şehir Merkezi Nüfusunun Yıllara Göre Değişimi.....	49
Tablo 5.1. Güvenirlilik Katsayısı.....	55
Tablo 5.2. Geçerlilik Faktör Analizi.....	55
Tablo 5.3. Katılımcıların Yaş Değerleri	56
Tablo 5.4. Katılımcıların ve Eşlerinin Evlenme Yaşları	57
Tablo 5.5. Katılımcıların ve Eşlerinin Meslekleri	58
Tablo 5.6. Katılımcıların Evlenmeden Önce Şiddete Maruz Kalma Durumları	62
Tablo 5.7. Katılımcıların Yakın Zamanda Şiddete Maruz Kalma Durumları	62
Tablo 5.8. Katılımcıların Evlilik Şekli İle Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Durumları Arasındaki İlişki	64
Tablo 5.9. Yaşamlarının Herhangi Bir Döneminde Bir Kez De Olsa Evlilik Yapan Katılımcıların ve Eşlerinin Eğitim Seviyesi İle Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Durumları Arasındaki İlişki	65
Tablo 5.10. Katılımcıların Meslekleri İle Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Durumları Arasındaki İlişki	66
Tablo 5.11. Katılımcıların Eşlerinin Meslekleri İle Fiziksel Şiddet Uygulama Durumları Arasındaki İlişki	66
Tablo 5.12. Katılımcıların Medeni Durumları ve Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Durumları Arasındaki İlişki	67
Tablo 5.13. Katılımcıların Akrabalık Derecesi İle ve Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Durumları Arasındaki İlişki	68
Tablo 5.14. Katılımcıların Evlenme Yaşı İle Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Arasındaki İlişki Düzeyi	68
Tablo 5.15. Katılımcıların Yanlarında Yaşayan Bir Yakınının Var Olması İle Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Arasındaki İlişki	69

Tablo 5.16. Katılımcıların Meslekleri İle Ekonomik Şiddete Maruz Kalma Durumları Arasındaki İlişki	70
Tablo 5.17. Katılımcıların Kirada Oturmaları İle Ekonomik Şiddet Arasındaki İlişki Durumu	72
Tablo 5.18. Katılımcıların Eşleriyle Arasındaki Gelir Farkı İle Ekonomik Şiddet Arasındaki İlişki Durumu	72
Tablo 5.19. Katılımcıların Medeni Durumları İle Psikolojik Şiddet Arasındaki İlişki Durumu	73
Tablo 5.20. Katılımcıların Evlilik Şekli ve Psikolojik Şiddete Maruz Kalma Durumları Arasındaki İlişki	75
Tablo 5.21. Katılımcıların Eğitim Seviyesi İle Psikolojik Şiddete Maruz Kalma Durumları Arasındaki İlişki	77
Tablo 5.22. Katılımcıların Eşleri İle Akrabalık Derecesi ve Psikolojik Şiddete Maruz Kalma Durumları Arasındaki İlişki	79
Tablo 5.23. Katılımcıların Meslekleri ile Psikolojik Şiddete Maruz Kalma Durumları Arasındaki İlişki	80
Tablo 5.24. Katılımcıların Medeni Durumları İle Cinsel Şiddete Maruz Kalma Durumları Arasındaki İlişki	82
Tablo 5.25. Katılımcıların Yanlarında Yaşayan Kişiler İle Psikolojik Şiddete Maruz Kalma Durumları Arasındaki İlişki	81
Tablo 5.26. Katılımcıların Evlenme Yaşı İle Eğitim Seviyeleri Arasındaki İlişki	82
Tablo 5.27. Katılımcıların Eğitim Seviyesi İle İlk Şiddet Karşısında Yaptıkları Tepki Biçimi	84
Tablo 5.28. Katılımcıların Şiddet Karşısında Boşanmayı Düşünme İle Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Durumları Arasındaki İlişki Durumu	85
Tablo 5.29. Şiddet Karşısında Boşanmayı Düşünme Durumu İle Eşlerin Aralarındaki Akrabalık Derecesi Arasındaki İlişki	85
Tablo 5.30. Eğitim Seviyesi İle Giyilen Kıyafet Üzerinde Toplumun Kısıtlayıcı Etkisi Olduğunu Düşünme Arasındaki İlişki	87

Tablo 5.31. Evlilik Şekli İle Fiziksel Şiddet Karşısında Paylaşma Durumu Arasındaki İlişki Düzeyi Ve Paylaştıkları/Paylaşmayı Düşündükleri Kişilerin Oranı	89
Tablo 5.32. Katılımcıların Eğitim Seviyesi ve İle Fiziksel Şiddet Karşısında Paylaşma Durumu Arasındaki İlişki Düzeyi Ve Paylaştıkları/Paylaşmayı Düşündükleri Kişilerin Oranı	91
Tablo 5.33. Katılımcıların “Erkekler Neden Şiddet Uygular” Algısı.....	91
Tablo 5.34. “Evet” Cevabını Veren Katılımcıların Nedenleri.....	93
Tablo 5.35. Katılımcıların Eğitim Seviyesi İle Kadınların Şiddet Görmesini Haklı Bulma Arasındaki İlişki	93
Tablo 5.36. Katılımcıların Yaşları İle Kadınların Şiddet Görmeyi Hak Ettiğini Düşünme Arasındaki İlişki	94
Tablo 5.37. Katılımcıların Yaş Aralıkları İle Eğitim Seviyeleri	94
Tablo 6.1. İller Ve Bölgeler Bazında Fiziksel Ve Psikolojik Şiddete Maruz Kalma Oranları.....	96

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 3.1. OECD Ülkeleri Arasında Ömürlerinde En Az Bir Kere Fiziksel Veya Duygusal Şiddete Maruz Kalma Oranları (%)	30
Grafik 3.2. OECD Ülkeleri Arasında Son Bir Yılda Şiddet Gören Kadınların Oranları (%)... ..	31
Grafik 3.3. OECD Ülkeleri Arasında Gece Yalnız Yürürken Kendini Güvende Hissetmeyen Kadın Oranı (%)	31
Grafik 3.4. Eşi Veya Birlikte Olduğu Erkeklerin Fiziksel Şiddete Maruz Kalmış Kadınların Bölgelere Göre Yüzdesi	35
Grafik 3.5. Eşi Veya Birlikte Olduğu Erkekler Tarafından Cinsel Şiddete Maruz Kalmış Kadınların Bölgelere Göre Yüzdesi	36
Grafik 3.6. Eşi Veya Birlikte Olduğu Erkekler Tarafından Duygusal Şiddete Maruz Kalmış Kadınların Bölgelere Göre Yüzdesi	37
Grafik 3.7. Eşi Veya Birlikte Olduğu Erkekler Tarafından Ekonomik Şiddete Maruz Kalmış Kadınların Bölgelere Göre Yüzdesi38	
Grafik 4.1. 1990-2020 Yılları Arası Niksar İlçesine Ait Yağış Ve Sıcaklık Grafiği.....	46
Grafik 4.2. Niksar Şehir Merkezine Ait Nüfus Piramidi	47
Grafik 4.3. Niksar Şehir Merkezinde Yaşayan Kadınların Medeni Durumları (15 Yaş Üstü)	51
Grafik 4.4. Niksar Şehir Merkezinde Yaşayan Kadınların Eğitim Düzeyleri (15 Yaş Üstü)	52
Grafik 5.1. Katılımcıların Medeni Durumları.....	56
Grafik 5.2. Katılımcıların Eğitim Seviyeleri.....	57
Grafik 5.3. Katılımcıların Göç Etme Durumları	58
Grafik 5.4. Katılımcıların Evlilik Şekli.....	59
Grafik 5.5. Katılımcıların Eşleriyle Akrabalık Derecesi.....	59
Grafik 5.6. Katılımcıların Çocuk Sahibi Olma Durumu Dağılımları.....	60
Grafik 5.7. Katılımcıların Eşleri İle Aralarındaki Gelir Farkı Dağılımı	60

Grafik 5.8. Katılımcıların Yanlarında Yaşayan Yakınının Olması Durumu	61
Grafik 5.9. Katılımcıların Kirada Oturma Durumları	61
Grafik 5.10. Evlenmeden Önce Maruz Kaldıkları Şiddet Türleri ve Maruz Kaldıkları Kişilerin Oranları.....	62
Grafik 5.11. Katılımcıların Yakın Zamanda Maruz Kaldıkları Şiddet Türleri	63
Grafik 5.12. Fiziksel Şiddete Maruz Kaldıkları Kişilerin Oranları.....	69
Grafik 5.13. Katılımcıların İlk Şiddet Karşısındaki Tepki Gösterme Durumları.....	83
Grafik 5.14. Katılımcıların Şiddete Maruz Kaldıklarında Boşanmayı Düşünme Oranı	84
Grafik 5.15. Katılımcıların Boşanmaktan Vazgeçme Nedenleri.....	86
Grafik 5.16. Kıyafet Üzerinde Toplumun Kısıtlayıcı Etkisi Olduğunu Düşünme Oranı.....	86
Grafik 5.17. Katılımcıların Şiddete Maruz Kaldıklarında Ya da Kalma Durumlarında Paylaşma Oranları	87
Grafik 5.18. Katılımcıların Paylaşmayı Düşündükleri/Paylaştıkları Kişilerin Oranı	88
Grafik 5.19. Katılımcıların Paylaşmama Nedenleri	88
Grafik 5.20. Katılımcıların “Kadınlar şiddet görmeyi hak eder mi?” Algısı	92

HARİTALAR LİSTESİ

Harita 4.1. Niksar İlçesi Konum Haritası.....	45
Harita 4.2. Niksar Nüfusuna Kayıtlı Olan Kişilerin İkamet Ettikleri İller.....	50
Harita 4.3. Başka Bir İilde Doğup Niksar'da İkamet Edenlerin Dağılımı	51

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

Fotoğraf 4.1. Niksar İlçesine Ait Eski Fotoğraflar.....	44
--	----

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1. Kadına Yönelik Şiddetin Türleri.....	10
Şekil 2.2. Kadına Yönelik Şiddetin Oluşum Aşamaları.....	15
Şekil 2.3. Kadına Yönelik Şiddetin Evreleri.....	16

1.GİRİŞ

İnsanoğlunun dünyada var olmasıyla birlikte kendisini gösteren şiddet olgusu insanların kendilerine veya karşısındaki kişi veya kişilere kendi gücünü kabul ettirmek için kullandığı araç olmuştur. Özellikle bir düşünce veya olguyu karşısındakine kabul ettirme veya yaptırma eylemini gerçekleştirmek için başvurduğu yöntemlerden biridir. Güçlünün zayıf olan bir kimse veya guruba psikolojik, fiziksel veya cinsel şiddet türlerinden biri veya bir kaçını uygulamasıdır. Biyolojik olarak birbirinde farklı olan kadın ve erkek arasında cereyan eden ilişkinin zayıf halkası olan kadının ise her zaman maruz kaldığı ve kabul ettirme aracı olarak kullanıldığı bir eylem olan şiddet günümüzde özellikle kadına uygulanan şiddetin artmasıyla birlikte bir toplumsal sorun haline gelmiştir.

Toplumsal cinsiyet rolleri, gelenek ve görenekler, toplumsal aile yapısı, dini inançlar, demografik özellikler vb. faktörler kadına uygulanan şiddetin boyutunu ve türünü büyük ölçüde etkileyen unsurlardır. Her toplum kendi içerisinde kendine has bireyler yetiştirir ve kendi etrafında bireylerin şekillenmesini sağlar. Böylece toplum mekânı da kendine göre şekillendirir ve kadına yönelik uygulanan şiddetin cereyan ettiği mekânların da farklı özellik taşıması üzerinde büyük bir etkiye sahip olur. Toplumun basmakalıp düşüncesi ile yoğrulan bireylerin ve özellikle eğitim seviyesinin düşük olduğu toplumlarda kadına uygulanan şiddetin boyutu artış göstermektedir. Diğer yandan toplumların gelişmişlik düzeyleri ve eğitim seviyesi yüksek ve bilinçli bireylerin varlığı yaşanan şiddet olgusunu azaltmakta büyük rol oynamaktadır. Ülkemizde gelişmiş şehirlerimizde kadına yönelik şiddetin boyutu, türü ve bireylerin hak arama mücadelesi daha geleneksel şehirlerimize göre farklılık arz etmektedir. Çalışma sahamızı oluşturan Nıksar ilçe merkezinde eğitim seviyesinin daha düşük olması, geleneksel toplumsal yapının varlığı ve homojen bir nüfusun var olması kadına yönelik şiddetin boyutunu türünü ve bireylerin kadına şiddet karşısındaki tutum, davranış ve düşüncelerini ölçmek amacıyla ele alınmış ve sonuçlar bağlantılar kurularak değerlendirilmiştir.

Şiddet günümüzde pek çok ülkede suç olarak kabul edilmekte ve insan hakları ihlali olarak değerlendirilmektedir. Bu sebepten dolayı kadına yönelik uygulanan şiddette suç olarak kabul edilmekte ve bu suçun meydana geldiği mekân bağlamında önem arz etmektedir. Nasıl ki suç bir yerde (mekân) gerçekleşiyor ise şiddette bir mekân üzerinde gerçekleşmektedir. Mekânın özellikleri işlenen suç üzerinde etkili olmakta özellikle şiddetin kaynakları arasında gösterilmektedir. Mekânın elemanlarından olan doğal faktörler, iklim, yeryüzü şekilleri gibi coğrafi etmenler suç üzerinde etkili olabileceği gibi beşeri faktörler olan

eğitim durumu, işsizlik, ekonomik yapı, aile yapısı, toplumsal değerler, kùltür gibi faktörlerde etkilidir (Taş ve Akça, 2015). Kadına yönelik uygulanan şiddette suç kategorisinde değerlendirildiğinde bu elemanlardan etkilenmektedir ve coğrafyanın inceleme alanına giren mekânda gerçekteştiği için, mekânın özelliklerini ortaya koyması, mekânsal dağılışının yapılarak şiddetle bağlantı kurulup sorunsalların çözüme odaklanması açısından önem arz etmekte ve coğrafya bilimi tarafından da incelenmesini gerektirmektedir.

Dünya ÷lkeleri arasında kùltür, eğitim, demografik özellikler, ekonomik yapı, kalkınma düzeyleri vb. faktörler arasındaki farklılıkların varlığı, bir bölgede suç sayılan unsurların başka bir bölgede sayılmaması, aile içi mahremiyet gibi faktörden dolayı şiddet suçunun gizli tutulması ve verilere yansımaması bu konunun incelenmesi açısından sorunlar teşkil etmektedir. Örneğin ÷lkemizde bölgeler hatta şehirlerarasında şiddet suçu algısı üzerinde farklılıklar vardır. Cođrafî olarak yan yana olan iki şehir, mahalle, köy hatta ev arasında bile şiddet suçu algısı üzerinde farklılıklar mevcuttur ve bu mekânsal farklılıklar o coğrafî bölgenin bir bütün halinde incelenip değerlendirilmesini zorlaştırmaktadır. Bu farklılıkların ortaya çıkmasında yaşanan kùltür, toplumsal yapı ve aile yapısı, adaletsiz gelir dağılımı, eğitim farklılıkları, eşitsizlik gibi faktörlerden kaynaklanmaktadır. Bu kapsamda belli bir örneklem üzerinde elde edilen veriler değerlendirilmekte ve mekâna atfedilmektedir.

İlk çağlardan bu yana kadınlar evlerinin kurucusu ve koruyucusu olmuşlardır (Özgüç, 1998: 61). Fakat bütün vaktini ve zamanını kendilerini daha güvende hissettikleri yer olan evde geçiren kadınların yine bu ortamda şiddete daha fazla maruz kaldıkları, kamuya açık alanlarda ise şiddetin devam ettiği fakat boyut değiştirdiği gör÷lmektedir (ısrarlı takip, psikolojik şiddet, cinsel şiddet vb.). Özel ve kamusal mekânlarda meydana gelen şiddet türleri farklılık göstermekte, yaşamları özel alan ile sınırlı olan kadınların kamusal alanda olan kadınlara oran ile şiddet türlerini yaşamalarının farklılaştığı ve şiddet ile mücadele konusunda kurumsal mekanizmaları kullanmalarında farklılık gösterdiği gör÷lmektedir (Kaptanoğlu ve Yüceşahin, 2016). Özel ortamda meydana gelen şiddet verileri tam olarak yansımamakta ve elde edilen veriler yetersiz kalmaktadır. Diğer yandan psikolojik şiddetin kanıtlanması durumunun zor olması kadını kamuya açık alanda korumasız bırakmasına sebep olmaktadır.

2. SUÇ, ŞİDDET, KADINA YÖNELİK ŞİDDET VE AİLE İÇİ ŞİDDET TANIMI VE TÜRLERİ

2.1. Suç Nedir?

“Suçların anası, maddi yoksulluksa, babası da manevi yoksulluktur. (Kafa yoksulluğudur.)” (La Bruyere).

Suç kavramı Arapça kökenli olup “cürüm” ve onun çoğul kavramı olan “ceraim” kelimesinden gelmektedir. Suç ve sapma davranışlarla ilgilenen suç disiplini olan Kriminoloji kavramı ise Arapça “cürm” kökeninden İngilizceye “crime” olarak geçmiştir (Fındıklı, 2011: 1).

Suç kavramı biz insanoğlunun yeryüzünde yaşamaya başladığı andan itibaren var olmuştur. Dünya tarihinde gerçekleşen ilk suç Âdem ve Havva'nın çocuklarından birinin kardeşini öldürmesi ile tarihte yerini almıştır. Dünyada yaşayan toplumlara göre suç ve suçlu kavramı tanımları farklılık göstermektedir. En açıklayıcı suç tanımı ise; ceza hukukunda yer alan eylemlerin ve davranışların gerçekleştirilmesi olarak yer değinilmiştir. Suç kavramı içinde bulunulan zamana ve mekâna göre değişiklik gösterebilmektedir. Bundan dolayı Burkay (2008) evrensel olarak kabul görebilecek bir suç davranışı bulmanın zor olduğunu, suçun toplumların yeryüzünde ilk ortaya çıkmaya başladığı zamandan itibaren var olduğunu ve bazı hareketlerin yasak olarak kabul gördüğünü söylemiştir (Ekincek, 2019: 9).

Taş ve Akça'ya göre suç; geçmişten günümüze kadar süregelen, toplumla birlikte değişen, toplumların değer yargılarıyla şekillenen bir olgu iken (2015: 62), Atış ve Ünsal'a göre; “*İnsanların yaşayarak deneyimledikleri toplumsal hafızaları ile de ilgilidir*” şeklinde tanımlamıştır (2020: 51). Suç geçmişte varlığını koruduğu gibi gelecekte de varlığını sürdürecektir olan, memleketi olmayan evrensel bir kavramdır (Aliağaoğlu ve Alaeddinoğlu, 2005). Suç coğrafi bir mekânda meydana gelen mekânın, zamanın ve farklı dinamiklerin etkisi altında kalan ve coğrafi mekânın kendine has özellikleri ile de işlenen suçların farklılaşmasına neden olan bir olgudur (Uzun, 2008). Suç; kanunlar tarafından gerçekleştirilmesi yasak olan tüm hareket ve eylemlerin toplumun tamamına veya bir kısmına zarar vermesi ile sonuçlanan, meydana geliş nedeni, mekânı, zamanı, faili ve mağduru, yöntem ve çeşidi gibi belirli özelliklere sahip olan bir kavramdır. Suçun sosyal yaşamın bir parçası olan insan tarafından bir mekân üzerinde gerçekleştiriliyor olması suçun sosyal ve mekânsal özelliğini ortaya çıkarması açısından önem taşımaktadır (Karakaş, 2013: 2).

2.2. Şiddet Nedir?

Doğasında değişimi ve ben bilincini barındıran insan, ruhunu özellikle olumlu ve hoş yönde okşamayan durumlar karşısında, şiddet içeren tepkiler gösterme eğiliminde bulunmuştur. Bu eğilimler bazen sözel, bazen fiziksel, bazen de sadece mimik hareketleri ile ortaya çıkmıştır. Örneğin, ilk insanlar olan Hz. Havva ve Hz. Âdem'in çocukları Hâbil ile Kâbil, birbirlerine karşı fiziksel bir şiddet uygulayarak üstünlük mücadelesine girmiştir (Güzel, 2018: 87).

Suç kavramında olduğu gibi şiddet kavramının tanımında da kesin bir yargı yoktur. Şiddet tanımı da dünya üzerinde yaşayan topluluklara göre ve mekâna göre farklılıklar arz etmektedir. Hatta kurumlar arasında yapılan tanımlar bile farklıdır.

Türk Dil Kurumuna göre; Etimolojik olarak Arapçadan Türkçe 'ye geçen şiddet kavramı: "Bir hareketin, bir gücü gösterme derecesi, yeğlilik, sertlik ve kaba, hız, bir hareketten doğan güç, karşıt görüşte olanlara kaba kuvvet kullanma, kaba güç, duygu veya davranışta aşırılık" anlamında kullanılmaktadır.

2015 yılında Dünya Sağlık Örgütü'nün yaptığı tanıma göre şiddet: Bir bireyin kendisine veya başkasına, bir grup veya topluluğa yönelik olarak gerçekleştirdiği kişide yaralanmaya, gelişim bozukluklarına, hatta ölüm ile sonuçlanabilecek sonuçlara yol açabilen tehdit ve zor kullanma eylemlerinin tümüdür.

6284 sayılı Kanununun 2.Uygulama Yönetmeliğinin 3.maddesinde yer alan şiddet: Fiziksel, psikolojik, cinsel ve ekonomik olarak kişiye zarar veren ve acı çekmesine sebep olan hareketler, kişiye yönelik baskı ve tehdit uygulayarak özgürlüğün keyfi olarak kısıtlanmasını içeren, özel, kamusal ve toplumsal alanda meydana gelebilen psikolojik, fiziksel, cinsel veya ekonomik her türlü tutum ve eylemler olarak ifade edilmektedir (Uçar, 2016: 319).

Günümüzde bilim ve teknoloji alanında insanoğlu zirve noktada yer almaktadır. Fakat görülüyor ki ne kadar ilerlemiş olursak olalım şiddet hayatımızın her dönüm noktasında var olmuş ve teknolojik olarak ilerledikçe şiddetin boyutu ve etkisi de doğru orantılı olarak artmıştır ve ilkel bir yıkıcı araç olarak varlığını sürdürmeye devam etmektedir (Ocak, 2017; Kavak, 2020).

Şiddet, bireyin güç kullanarak bir veya birden fazla kişi üzerinde otorite sağlamak amacıyla karşıdaki kişi veya kişilere fiziksel veya psikolojik olarak acı çektirmek, yaralamak, özgürlüğünü kısıtlamak vb. gibi davranışları bilinçli olarak uygulayarak kendi çıkarlarını karşı

tarafa kabul ettirme eylemlerinin tümüdür (Aytaç ve Diğ., 2016; Yüksel, 2017; Gencer ve Diğ., 2019; Belen Alan, 2017).

Akkaş'a (2016) göre şiddet; zamana ve topluma göre değişen küresel düzeyde bir olgudur. Bireylerin karşılaştıkları soruna yönelik çözüm yolları sosyokültürel faktörler tarafından belirlenirken şiddete neden olan faktörler ise tek bir nedene bağlı olmayıp karmaşık bir olgudur. Bu yüzden de farklı bilim alanlarının konusudur.

Michaux'a göre ise; karşılıklı ilişkiler içerisinde taraflardan biri veya bir kaç tarafından doğrudan veya dolaylı olarak, toplu bir şekilde ya da dağınık olarak diğerlerinin veya bir kaçının bedensel veya manevi varlığını, mallarını, simgesel ve kültürel değerlerini zarara uğratabilecek şekilde davranması olarak tanımlanmıştır (Akt. Küçükköse ve Tatlılıoğlu, 2015: 196).

Bireysel şiddet ise günümüzde tüm ülkelerin bir şekilde karşı karşıya kaldığı önemli bir sosyal problemdir. Dünya Sağlık Örgütüne göre tüm dünyada bireysel şiddete en fazla maruz kalan kesimin kadınlar olduğu belirtilmektedir (Akt. Ediz ve Altan, 2017: 399).

2.3. Aile İçi Şiddet Nedir?

2.3.1. Aile Kavramı

Uçar'a göre aile kavramı toplumsal yapı temellerine, zaman ve mekâna göre değişen, toplumun oluşmasında temel yapı taşı olan ve içinde yaşanılan toplumun dirliğinin, düzeninin ve barışının sağlanmasında rol oynayan bir kavramdır. Toplumların gelişmişlik düzeylerini önemli ölçüde etkileyen aile kavramı üzerinde ise kesin bir tanım yapmanın zor olduğunu belirtmiştir (Uçar, 2016: 332).

Aile kurumuyla ilgili yapılan açıklamalarda yer alan ortak kelimelere bakıldığında, kişilerin ilk iletişim kurduğu ve sosyalleştiği yer olması, hem maddi hem de manevi kültürel değerleri bireye kazandırması, gelecek neslin devamlılığını sağlaması ve bunun gibi birçok ortak nokta tanımlarda yer aldığı görülmektedir (Pehlivan, 2018: 18).

Geleneksel aile kavramı, patriarkal düzende toplumsal cinsiyet rollerinin dağılımını yansıtan, sıklıkla eril tahakkümün pekiştirildiği mikro ölçekli bir ilişkiler ağıdır. Bu çerçevede, en geleneksel tanımıyla aile bireylerinin birbirlerine kan, evlilik ve evlat edinme yollarından biriyle bağlandığı aralarında alt-üst soy ilişkisi bulunan belli sayıda insandan oluşan bir kurumdur ve ne yazık ki aile, kadına yönelik şiddetin en sık ve yoğun yaşandığı yerdir (Belen Alan, 2017: 4-5).

Aile, bireyin doğumundan ölümüne kadar iç içe olduğu bir kurumdur. Birey aileden farklı düşünülemez. Bireyin şekillenmesine buna bağlı olarak toplumun şekillenmesine büyük katkı sağlar. Fakat aile içerisinde var olan bir kavram vardır ki bu da şiddettir. Aile içerisinde var olan şiddet ailenin yıkılmasına sebep olurken toplumunda zedelenmesinde büyük rol oynar (Koyuncu, 2014: 235).

Maalesef dünya kadınları sadece evde en sevdikleri tarafından şiddette maruz kalmamaktadır. Sokak, iş yeri gibi toplumsal veya kamusal alanda hiç tanımadıkları kişiler tarafından da şiddete maruz kalmaktadırlar (Uyar ve Diğ., 2018).

Aile içi şiddet kavramıyla ilgili Sosyolog Gelles'in şu ifadesi dikkat çekicidir: Şiddette polis ve asker dikkate alınmazsa aile toplumdaki en büyük şiddet grubu içerisinde yer alır (Köseoğlu, 2018: 78).

Ülkemizde bu alandaki mevzuat içerisinde yer alan aile içi şiddet 4320 sayılı Yasa'nın Uygulanması Hakkındaki Yönetmeliğin 4/e maddesinde; Aile üyelerinin fiziksel, psikolojik, ekonomik veya cinsel olarak zarar görmesi ve acı çekmesi ile sonuçlanma ihtimali olan eylemleri, kişiye yönelik tehdit, baskı ve özgürlüğünün de engellendiği ve tüm bu eylemlerin özel ya da toplumsal alanda meydana gelmesi ile sonuçlanan her türlü davranış biçimi olarak tanımlanmıştır (Belen Alan, 2017: 5).

Demirel ve Buko göre aile içi şiddet: Eşler ve aile bireyleri arasında çoğunlukla ev içerisinde yaşanan şiddet olarak tanımlanmaktadır (Demirel ve Buko, 2016: 433).

UNICEF Innocenti Araştırma Merkezi'nin tanımı; "Bireylerin kendilerine en yakını oldukları hayat arkadaşları, yakın arkadaşları veya aile içi veya aile dışı bireyler tarafından ev sınırları içerisinde ya da dışarısında meydana gelen özellikle kadınları hedef alan şiddet" şeklindedir (Uçar, 2016: 328).

Aile içi şiddete yönelik yapılan çalışmalardan elde edilen verilerin gerçeği yansıtmadığı bilinmektedir. Bu durumun nedeni ise aile kavramı ve aile içerisinde meydana gelen tüm olaylar mahremiyete girmekte ve yaşanan olumsuz durumların başkalarına aktarılması doğru bulunmamaktadır. Birçok koşulda aile içi şiddet sosyal açıdan kabul edilebilmektedir. Bu sebepten dolayı aile içerisinde meydana gelen şiddetin boyutu net olarak bilinmemektedir (Akkaş, 2016: 37; Pehlivan, 2018: 85).

2.4. Kadına Yönelik Şiddet Nedir?

Şiddet nasıl ki insanoğlunun var olmasıyla birlikte ortaya çıkmışsa kadına yönelik şiddette insanlık tarihi kadar eskidir. Fizyolojik olarak erkek karşısında güçsüz kalan kadın şiddet karşısında boyun eğmek zorunda kalmıştır. Bunun yanında toplumun kadına yüklediği roller ise kadının şiddet karşısında sessiz kalmasına sebep olmuştur. Arkeolojik bulgulara göre; arkeologlar erkeğin kadına şiddet göstermesinin 3000 yıl öncesine uzandığını söylemektedir. Araştırma sonucunda erkek mumyaların kemiklerinde %9-20 kırık kemik tespit edilirken, kadın mumyaların kemiklerinin %30-50'sinde kırığa ulaşılmıştır (Pehlivan, 2018: 33; Aytaç ve Diğ., 2016: 282; Akkuş ve Yıldırım, 2018).

Kadına yönelik şiddet yeryüzünde bulunan bütün kültürlerde ve toplumlarda yaygın olarak görülen küresel bir olaydır. 20.yy itibariyle insan haklarının gelişmesiyle ve feminist hareketlerin etkisiyle birlikte kadına yönelik şiddetin önlenmesine yönelik çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Fakat görülüyor ki çalışmalar ne kadar ileri boyutta olursa olsun her coğrafya da her kültürde kadına yönelik şiddet varlığını sürdürmektedir. Öyle ki kadına uygulanan şiddet yaşanılan kültür, ülkelerin gelişmişlik düzeyi, toplumsal yapı, ekonomik durum, coğrafi bölge ayırt edilmeksizin toplumun ve dünyanın bütün kesimlerinde görülebilen bir olay olarak karşımıza çıkmaktadır (Aytaç ve Diğ., 2016: 282; Belen Alan, 2017: 5; Akkuş ve Yıldırım, 2018).

Birleşmiş Milletlere göre kadına yönelik şiddet: Kadınlara cinsiyetlerinden dolayı uygulanan ve insanlık suçu olarak kabul görülen, erkeğin kadın üzerinde biyolojik güç üstünlüğünü kurmak için başvurduğu bir yöntemdir. Ev içinde yaşanan şiddetin %75-95 oranında kadınlara yönelik olması da şiddetin çok büyük boyutlara ulaştığını göstermektedir (Akt. Yüksel, 2017: 9).

İstanbul Sözleşmesi'nde kadına yönelik şiddet şu şekilde tanımlanmıştır: Kadınlara yönelik olarak uygulanan ayrımcılığın bir çeşidi olarak ele alınan, insan haklarına haykırı, özel veya kamusal alanda fark etmeksizin kadına yönelik olan fiziksel psikolojik, cinsel ve ekonomik temellere dayanan, keyfi olarak özgürlüklerinin kısıtlandığı temelde kadın oldukları gerekçesi ile meydana gelen eylemlerin bütünüdür (Kuyucu, 2015: 63).

Kadını inciten, fiziksel, cinsel, ruhsal hasarlar almasına sebep olan, kamusal veya özel yaşamında baskı uygulamak sureti ile özgürlüğünü keyfi olarak kısıtlayan her türlü cinsiyete dayanan ayrımcılık kökenli eylem kadına yönelik şiddet olarak tanımlanmaktadır (Şenol ve Dinç: 2).

Farklı disiplinlerde şiddet kavramı ise farklı şekillerde tanımlanmıştır. Biyoloji disiplininde şiddet kavramı hormonal düzensizlikler, erkeklik hormonu, tümör hastalıkları ve beyin bozuklukları, diet, alerjik reaksiyonlar gibi kavramlar üzerinden ele alınırken, psikolojide ise zihinsel bozukluklar, duygu düşünce ve davranış bozuklukları, zekâ düzeyi, zihinsel gelişim süreci, sınırlı olma hali ve kişilik bozukları kavramları çerçevesinde tanımlamalar yapılmıştır. Hukuk biliminde kanunlara ve yasaklara uymamak, kişilere ve mallara zarar vermek, onuru zedelemek, huzur ortamını bozmak, insanların haklarını çiğnemek, fiziksel anlamda incitmek, zarara uğratmak gibi kavramlarla tanımlanmıştır. Sosyolojide şiddet; toplumsal ve kültürel değerler, kurumsal yapı, kişilerin sosyalleşme süreci, kişiler arası iletişim biçimi şeklinde ele alınırken, kriminoloji biliminde istihdam yetersizliği, yoksulluk, kişiler arasındaki güç dengesizliği, sosyo-ekonomik konum, ateşli silahlar, çatışma, sınıf ayrımı, kültür, iletişim araçları, uyuşturucu ve alkol kullanımı ile sosyal sermaye kavramları kullanılmıştır (Kızmaz, 2006). Coğrafya disiplininde şiddetle ilgili bir tanımlama bulunmamakta, şiddetin suç kabul gördüğü suç kavramı ile ilgili tanımlar olduğu görülmektedir. Kadına yönelik şiddet kavramının yukarıdaki tanımlamalarına bakıldığında farklı disiplinlerin şiddet için kullandıkları terimleri kullandıkları görülmekte ve bu terminoloji etrafında tanımlamalar yapılmaktadır.

Kadına yönelik şiddetin tanımları yukarıdaki gibidir. Daha özel tanımlamalarına baktığımızda iki gruba ayrılmaktadır:

A. Kamusal (Toplumsal) Alanda Kadına Yönelik Şiddet

Aile içinde yaşanan şiddetten ziyade toplumsal alanda yaşanan şiddet gözler önündedir. İşte, sokakta, otobüste, metroda, restoranda, eğlence merkezlerinde meydana gelen kadına yönelik şiddete tanık olabilmekteyiz. Tecavüz, laf atma, dokunma, gözle temas, takip, yaralama gibi davranışlar olarak nitelendirilebilir (Güleker Törer, 2020).

B. Özel (Aile İçi) Alanda Kadına Yönelik Şiddet

Özel alanda meydana gelen kadına yönelik şiddetin boyutu tam olarak bilinmemektedir. Bunun sebebi olarak aile içerisinde yaşanan olayların genellikle gizli tutulmasıdır. Kamusal alanda meydana gelen şiddete göre kadınlar herhangi birinden değil en yakını olan aile bireyleri tarafından şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Kadınlar tokat, yaralama, bağırma, kısıtlama gibi fiziksel, psikolojik ve ekonomik şiddet davranışlarının tümüne eşleri tarafından maruz kalmışlardır (Güleker Törer, 2020).

Dünyada ki bütün kadınlar ataerkil yapının getirdiği güç dengesizliği sonucunda şiddete maruz kalmıştır. Çünkü ataerkil yapının kadın ve erkek arasında yarattığı eşitsizliğin, Connell'in (1998:169) ifadesi ile kadının özel alanda, erkeğin ise kamusal alanda hegemonyasını pekiştirmiştir (Görgün Baran, 2012: 43).

Dünyada bütün kadınlar sadece cinsiyetleri sebebiyle şiddete uğramaları açısından büyük risk altındadırlar. Kız çocukları, mülteciler, göçmenler, engelliler, seks işçileri ve yaşlı kadınlar şiddet ile karşı karşıya kalmaları açısından yüksek risk grubu içerisinde (Uyar ve Diğ., 2018). Toplumun kadına yüklediği anlam çerçevesinde kadın şiddeti normalleştirir, yok sayar zamanla da görmezden gelmeye başlar (Aytaç ve Diğ., 2016: 282).

Kadına yönelik şiddet her geçen gün toplumda etkisini arttıran, çok yönlü, yaygın bir sosyal sorun olmasının yanı sıra kadınlarda iş gücü kaybına, hatta hayat kaybına neden olabilen ve sağlık hizmeti gerektiren halk sağlığı sorunlarından en önemlisidir (Gencer ve Diğ., 2019: 19). Hemen hemen her sosyoekonomik ve gelir düzeyinde, eğitim seviyesi yüksek ve düşük olanlar arasında, sağlıklı ve sağlıksız bireyler arasında kısacası harita üzerinde yer alan tüm dünya ülkelerinde rastlanmaktadır (Uyar ve Diğ., 2018). Hatta yapılan araştırmalara göre din fark etmeksizin tarihten bu güne kadar Hristiyan, Müslüman ve diğer dinler arasında tüm toplumlarda yaşayan kadınları içerdiği görülmüştür (Görgün Baran, 2012: 43).

2.5. Hırpalanmış Kadın Sendromu Nedir?

Eşleri tarafından uygulanan fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddetin kadınlar üzerindeki etkilerini tanımlamak için ilk kez 1970'li yılların ortalarında kullanılmıştır. Kadının şiddete maruz kalmasının ardından yaşanan şoku izleyen zaman süreci hırpalanmış kadın sendromunun ilk evresidir. Kadın bu süre zarfında şiddete maruz kaldığını ve eşi ile arasında sorunları görmezden gelir. Yaşanılan şiddeti bir kez olmak kaydıyla o an gerçekleştiğine ve tekrarlanmayacağına inanır. İkinci evre, şiddete maruz kalan kadının kendini suçlu hissetme sürecidir. Bu süreçte şiddet mağduru kadın, problemi kabul eder ve bu durumun sorumlusu olarak kendini görür. Şiddeti hak ettiğini ve yaşadığı suçluluk ile daha iyi olmak için çabalar. Üçüncü evre, tüm yaşananların asıl sorumlusunun kendi değil eşi olduğunu kabullendiği süreçtir. Bu süreçte kadın şiddetin son bulacağına ve aralarındaki ilişkinin düzeleceğine dair umudunu besler fakat sevgi ve nefret duygularını aynı anda yaşar. Son evre ise, sorumluluk aldığı sürecidir. Kadın bu son süreçte şiddetin devam edeceği gerçeği ile yüzleşir, boyun eğmez ve karşı koymak için neler yapabileceğine dair araştırma yapmaya başlar (Hatiboğlu Eren ve Özateş Gelmez, 2013: 103).

2.6. Kadına Yönelik Şiddetin Türleri Nelerdir?

Şiddet kavramı yapılan tanımlamalardan da anlaşılacağı üzere çok karmaşık bir olgudur. Bu sebeple farklı şiddet sınıflandırmaları mevcuttur. Şiddet; fiziksel, psikolojik, sözel, cinsel, ekonomik, sosyal ve flört şiddeti vb. pek çok alt kategoriye ayrılmıştır (Akkaş, 2016).

Şekil 2.1. Kadına Yönelik Şiddetin Türleri

2.6.1. Fiziksel Şiddet

Şiddet denildiğinde akla ilk gelen fiziksel şiddettir. Bir kişinin veya grubun kendisine veya başka kişilere yönelik tekme tokat yaralama vb. eylemlerinin kişinin vücudunda hasara sebep olabilecek hareketlerin tümüdür (Pehlivan, 2018).

Türk ve diğerlerine göre ise; acı vermek, yaralamak ya da kurbanı fiziksel ıstırap vermek için fiziksel güç kullanımı olarak ifade edilmektedir. Tokatlamak, dövmek, tekme atmak, sıkıştırmak, ısırma, itmek, sürüklemek, bıçaklamak, yumruk ya da zarar verebilecek başka bir şey ile vurmak, yakmak, boğmak, tehdit etmek veya bir silah, bıçak veya herhangi bir başka silah kullanmak fiziksel şiddetin bazı örnekleridir (Türk ve Diğ., 2020: 75). Kişiler cezalandırma ve terbiye etme aracı olarak genellikle bu şiddet türüne başvurmaktadır (Aytaç ve Diğ., 2016: 280).

Fiziksel şiddet maalesef ki en çok kadınların karşı karşıya kaldığı bir durumdur. Özellikle ataerkil toplumlarda kadın değersiz kılınmakta ve fizyolojik olarak güçlü olan

erkeğin şiddetine maruz kalmaktadır (Pehlivan, 2018: 41). Akkuş ve Yıldırım'ın 2018 yılında yaptıkları araştırmaya katılan 386 katılımcının %13,7'si hayatının bir döneminde kadına fiziksel şiddet uygulamıştır. Şiddet uygulamayan erkeklerin oranı %86,3 olarak tespit edilmiştir. Başka bir araştırmaya göre Türkiye'de kadına yönelik fiziksel şiddetin oranı kentsel alanda %38, kırsal alanda ise %43'tür (Görgün Baran ve Diğ., 2012: 43). Bu araştırma gerçeği yansıtmamakla birlikte erkekler açısından cezai yaptırımların olması ve bu durumdan çekinmeleri iken, kadınların bu durumu paylaşmamalarının nedeni olarak aile içi mahremiyet, kültür ve toplumsal yapı görülebilir (Görgün Baran ve Diğ., 2012: 43).

Kadınların gözüyle şiddet 2003 Türkiye Nüfus Sağlığı Araştırmasında; kadının çocuklarıyla ilgilenmemesi, yemeğin hazır olmayışı, cinsel ilişkiye girmeyi reddetmesi, parayı israf etmesi, doğru arkadaşlıklar kurmaması, eşine saygısız davranması vb. davranışlardan birini gerçekleştirmesi kadınların %39'u tarafından haklı bir gerekçe olarak görülmüştür (Özgen, 2018).

2.6.2. Cinsel Şiddet

Herhangi bir mekânda veya zaman diliminde tüm bireylerin maruz kaldığı fakat çocukların, kadınların ve yaşlıların daha fazla kaldığı bir durumdur. Birey evli olsun veya olmasın zorla tensel temas kurmaya zorlama, birlikte olmaya zorlama, kişiyi küçük düşürecek davranışlarda bulunmaya zorlama ve cinsel ilişki sırasında partnerine zarar vermek olarak tanımlanmaktadır (Güzel, 2018: 88; Türk ve Diğ., 2020: 75). İletişim araçlarının gelişmesiyle birlikte sosyal medya ortamında bireyler daha fazla cinsel şiddete maruz kalmaktadırlar. Cinsel şiddete maruz kalan kişi ise toplumun etkisiyle bu durumu kimseye paylaşamayıp ve şiddeti kendine yönlendirerek hayatına son verebilmektedir (Güzel, 2018).

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı (2016-2020)'na göre cinsel şiddet; cinselliğin bir kontrol aracı olarak kullanıldığı, kişinin istemediği bir mekânda, zamanda ve şekilde cinsel ilişkiye zorlayarak gerçekleştirdikleri davranışların tümüdür.

Cinsel şiddet sayılacak durumlar ise; tecavüzler, cinsel sataşma, zorla evlilikler, çocuk yaştaki evlilikler, zorla düşük yaptırmak, kızlık zarı ve bekâret muayeneleri vb. olayların kız veya erkek çocuklarına, engellilere, yaşlılara yönlendirilen davranışlardır. Cinsel şiddet; yaş, cinsiyet, din, dil tanımaksızın herkesin karşı karşıya gelebileceği durumdur (Demirel ve Buko, 2016: 435).

Dünya Sağlık Örgütü'nün 2002 yılı raporuna göre kadınların %47'sinin ilk cinsel ilişkilerinin zorlamayla gerçekleştiğini ortaya koymuştur. Yine Dünya Sağlık Örgütü'nün 2005

yılı raporuna göre kadınların cinsel şiddetle karşı karşıya kalma oranı %6-59'dur (Özgen, 2018: 61) .

2.6.3. Psikolojik Şiddet

Her ne kadar şiddet denildiğinde akla ilk olarak fiziksel şiddet gelse de günlük hayatta her bireyin karşı karşıya kaldığı diğer şiddet türüyse psikolojik şiddettir. Fiziksel ve cinsel şiddette olduğu gibi somut bulguları olmasa da kişinin hayatının ileri dönemlerinde bile varlığını sürdüren bir şiddet türüdür. Bireyi aşağılamak, hakaret etmek, kendisine olan özgüvenini yitirmesine sebep olacak söylemlerde bulunmak, isim takmak, tehdit etmek, eğitim ve sağlık hizmetlerine erişimi kısıtlamak, aile ve arkadaşlar ile görüşmesini kısıtlamak vb. davranışların tümü psikolojik şiddet kapsamına girmektedir (Türk ve Diğ., 2020; Şenol ve Dinç).

Kadın dayanışma vakfının 2008 yılında yaptığı bir çalışmada, kadına karşı, ses yükselterek konuşup gururunu ve onurunu inciten sözler söylemek, tehdit etmek, hemcinsleriyle kıyaslamak, aşırı kısıtlamak ve kıskanmak, kendisini geliştirmesine izin vermemek, tüm sorumlulukları kadına yüklemek gibi tüm davranış biçimlerini psikolojik şiddet kategorisinde ele almıştır (Ekicek, 2019: 20).

Kişiyi zayıf yönleriyle küçük düşürmek, rencide etmek, küfür içerikli söylemlerde bulunmak, tehdit etmek, ölümlle korkutmak gibi tüm söylemler olarak ifade edilmektedir (Pehlivan, 2018: 41).

Psikolojik şiddetin etkileri gözle görülmediği için çoğunlukla hafife alınır. Fakat etkileri o kadar uzun sürelidir ki kişinin psikolojisinde ağır yaralar açarak kişinin intiharına sebep olabilmektedir. Bu sebeplerden dolayı kanıtlanması ve tanımlanması en zor şiddet türüdür (Ünkaracalar: 2; Demirel ve Buko, 2016: 435).

2.6.4. Ekonomik Şiddet

Tüm bireylerin karşılaştığı şiddet türü olan ekonomik şiddet daha fazla kadınları çemberine almaktadır. Erkekler ile aynı eğitim hizmetlerine sahip olamayan kadınlar vasıfsız işgücünde çalışarak ekonomik anlamda erkekten daha az gelir getirir konuma gelmiş ve erkeğe bağımlı olmuştur. Elde ettiği geliri yönetemeyecek şekilde kısıtlanmak veya gelir elde etmesine bile engel olmak, istemediği bir işte çalışmaya zorlamak ya da kazancına el koymak gibi kişiyi yoksul bırakacak davranışların tümüdür (Şenol ve Dinç; Pehlivan, 2018).

Ediz ve Altan'a göre ekonomik şiddet: Ekonomik yaptırımlarla kadının yaşamını devam ettirmesini sağlayacak maddi güçten mahrum bırakılmasıdır. Bu şiddet türü, kadın üzerinde bir baskı ve kısıtlama aracı olarak kullanıldığı zaman diğer şiddet türlerinin de uygulanmasına zemin hazırlamaktadır (Ediz ve Altan, 2017: 401).

Karayel ise, "Kişilerin sahip olduğu maddi kaynakların tümünün kadına karşı tehdit ve yaptırım aracı olarak kullanılmasını içeren davranışlardır" şeklinde tanımlamıştır (Karayel Kutluoğlu, 2019: 2).

Leone ve diğerlerine göre (2004); ekonomik kaynaklardan yoksun olan kadınların şiddet görme olasılığı diğerlerinden fazladır, ancak orta ve üst sosyo-ekonomik gelir düzeylerinde de şiddet görülebilmektedir. Bunun yanında kişisel gelirin oluşu kadını şiddetten koruyan bir özellik olmasına rağmen bütünüyle koruyucu bir işleve sahip değildir (Daşbaş ve Diğ., 2018: 2). Ekonomik olarak güçlü olan kadın aile içerisinde ve sosyal alanda da güçlü olur. Fakat bazen bu durum ters etki yaratır. Özgürlüğü ve statüsü artan kadın şiddete maruz kalma açısından daha açık hale gelir (Belen Alan, 2017: 8).

2.6.5. Sosyal Şiddet

Demirel ve Buko göre sosyal şiddet kavramı ilk kez yurt dışına giden ve yaşadığı tüm zorluklar sebebiyle açılan boşanma davası mahkemesi kararında kullanılmıştır. Kişinin yaşadıkları psikolojik şiddetten daha fazlası olarak nitelendirilmiş ve sosyal şiddet terimi kullanılmıştır. Sosyal şiddetin iki şekilde ortaya koyan yazarlar birincisini, dil bilmeyen kadının evlilik yoluyla yurt dışına gidip aile içinde eve kapatılmasını, hizmetçi olarak kullanılmasını, sosyal çevrenin olmaması ve iletişim kuramaması şeklinde açıklamışlardır. İkincisi ise, köydeki yoksul bir aile kızının şehirde bir erkekle evlenerek birinci durumdaki olayları yaşamasıdır. Yüksek statüde yaşama imkânı verilen kadının toplum tarafından tüm şikâyet etme hakkının elinden alınarak yaşadığı şiddet türüdür (Demirel ve Buko, 2016: 436).

Ataerkil toplumsal yapının kadını geri plana atarak onu her şekilde erkeğe bağımlı kılıp, kadın toplumsal olarak değersiz kılınmıştır (Şenol ve Dinç: 3). Toplumsal yaşam süreci içerisinde kadının sosyal ilişkilerinin kontrol altına alınarak sınırlandırılması sosyal şiddet olarak ifade edilmiştir. Yaşanılan toplumun gelenek ve görenekleri, örf ve adetleri, inançları gereği toplumsal çevresiyle ilişkilerinin sınırlandırıldığı kişiye acı ve zarar veren söz ve eylemler bütünü olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneğin; kadının ev dışı ilişkisini kesmek, her türlü davranışını takip etmek, sosyalleşmesine izin vermemek, toplum önünde kadını küçük düşürmek gibi davranışlar gösterilebilir (Tuncalı Yaman).

Sosyal şiddet örnekleri ise; Orta Doğu ülkelerinde gerçekleştirilen kadın sünnetleri, töre ve namus cinayetleri, akraba evlilikleri, küçük yaşta gerçekleştirilen evlilikler, başlık parası, Hindistan'da eşinin ölümü üzerine kadının kendisini yakarak yaşamına son vermesi, Çin'de küçük kız çocuklarının ayaklarının bağlanarak boyunluk geçirilmesi gibi durumlardır ve insan haklarına saldırı niteliğinde oldukları için şiddet olarak kabul edilmektedir (Köseoğlu, 2018: 80).

2.6.6. Flört Şiddeti

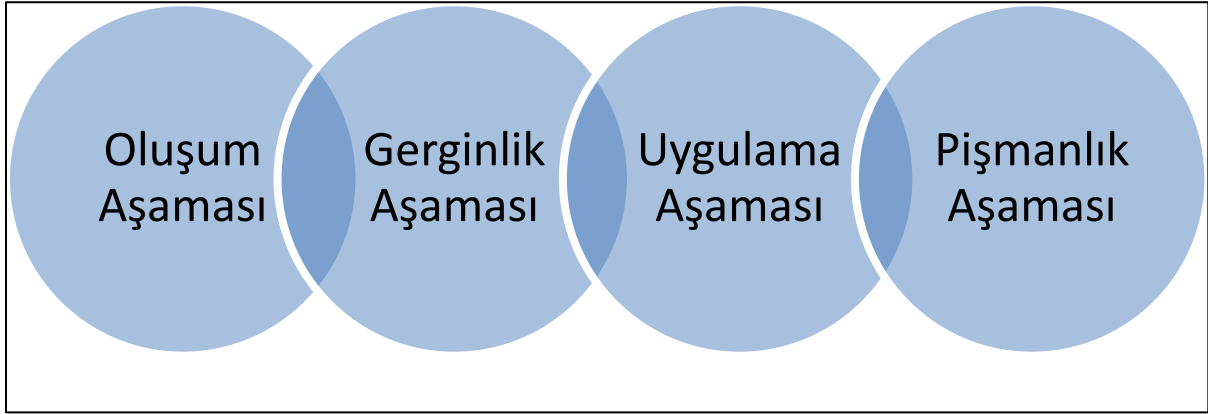
Flört şiddeti en yaygın görülen kişiler arası şiddet türlerinden biridir. Flört şiddeti birbiriyle romantik ilişki içerisinde olan iki kişi arasındaki şiddeti ifade etmekte ve her ülkede, kültürde ve toplumda görülmektedir. Finley'e göre flört şiddeti genel olarak çok fazla fark edilmeden başlamaktadır. Bireyler partnerlerinin ilgisini ve kıskançlığını aşk ile karıştırmakta ve ilk başlarda partnerlerinin davranışlarına müdahale etme, giyimine ve arkadaş çevresine, nereye gittiğine karışma ile başlayan eylemlerin, daha sonraki süreçte partneri üzerinde güç ve kontrol sahibi olmak amacıyla taciz ve fiziksel şiddete dönüştüğü durum olarak ifade edilmiştir (Türk ve Diğ., 2020: 74).

Aslan ve diğerlerinin 240 katılımcıyla yürüttüğü bir araştırmanın sonucunda, katılımcıların %21,6'sının şu anda içinde buldukları romantik ilişkilerinde flört şiddetine maruz kaldıkları, %12,4'ünün ise şu anki ilişkilerinde partnerine şiddet uyguladığı belirtilmiştir. Tarı Selçuk, Avcı ve Mercan'ın (2018) 315 üniversite öğrencisi ile yaptığı çalışmanın sonuçlarına göre öğrencilerin şu anki flört ilişkisinde fiziksel, cinsel veya psikolojik şiddet türlerinden en az birine maruz kalan öğrencilerin oranı %45,8 civarındadır, psikolojik, fiziksel ve cinsel şiddete maruz kalan öğrencilerin oranı sırasıyla %39,5, %8,5 ve %3,9'dur (Türk ve Diğ., 2020: 75).

2.7. Kadına Yönelik Şiddetin Oluşum Aşamaları Nelerdir?

Dünyamız kadınına yüklenen toplumsal cinsiyet rolleri sebebiyle kadınlar şiddete maruz kalmaktadır. Öğrenilen bir eylem olan şiddet toplum içinde yüzyıllardır varlığını sürdürmüştür. Aile içerisinde şiddet gören kadın bu eylemini çocukları üzerinde uygulamaya yönelmektedir. Bir eğitim ve terbiye etme aracı olarak görülen şiddete bu sebepten dolayı sıklıkla başvurulmaktadır (Pehlivan, 2018: 41).

Güler'e göre kadına yönelik şiddetin oluşum aşamaları şöyledir:

Şekil 2.2. Kadına Yönelik Şiddetin Oluşum Aşamaları

a)Oluşum Aşaması

Yanlış iletişim sonucu gerginlik ve uyuşmazlığın ortaya çıkması ile mümkündür. İki taraf tezlerini karşı tarafa kabul ettirme çabasındadır.

b)Gerginlik Aşaması

Empati azalmakta konuşmada sert ifadelere yer verilmektedir. Tehdit ve korkutmaya yönelik davranışlar ortaya çıkar.

c)Uygulama Aşaması

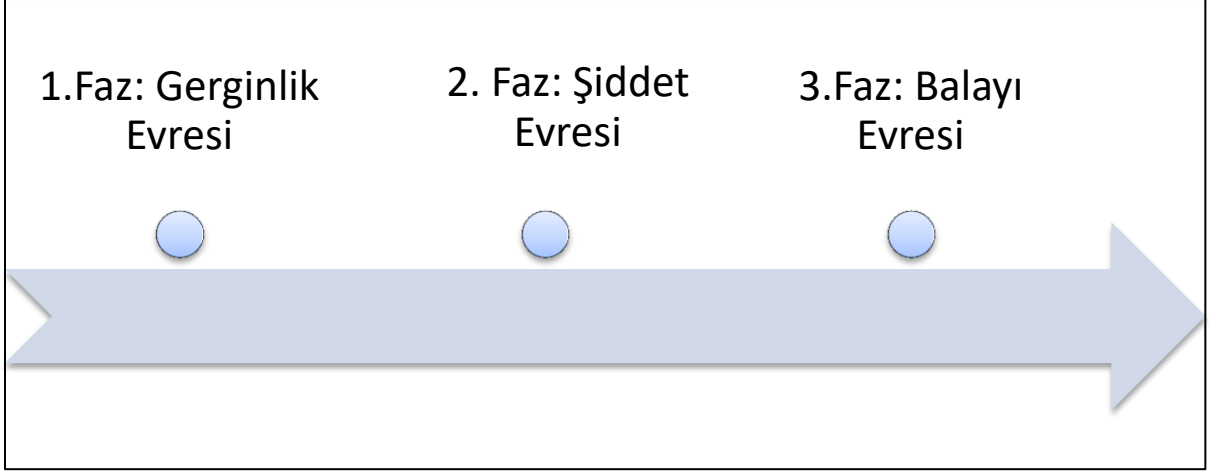
İletişim tamamen kopmuş, güçlü olanın zayıf olana karşı yaralama, sakatlama ve öldürme şeklinde fiziksel yöntemleri kullanması durumudur.

Ekonomik alanda özgürlük kısıtlama, psikolojiyi yıpratıcı davranışlarda bulunma ya da cinsel şiddet gibi davranışlara başvurabilir.

d)Pişmanlık Aşaması

Gerginliğin geçmesi üzerine kimi pişmanlıklar ortaya çıkmaktadır (Güler: 3).

Jordan ve Walker (1994), şiddetin döngüler halinde ortaya çıktığını belirtmekte ve bu döngünün üç faz halinde gerçekleştiğini belirtmektedir.

Şekil 2.3. Kadına Yönelik Şiddetin Evreleri

1. Faz: Gerginlik Evresi; Eşler arasındaki gerginliğin yükselmesini kapsamakta ve kadına yönelik uygulanan duygusal veya psikolojik şiddet davranışlarını artmaktadır. Bu evrede müdahale edilme ise gerilim artmakta ve şiddetin fiziksel aşaması devreye girmektedir.

2. Faz: Şiddet Evresi; Gerginlik safhasının yerini fiziksel şiddet almakta ve erkek kendisini kontrol edemeyerek şiddete başvurmaktadır. Şiddet sonucunda fiziksel hafif veya ciddi hasarlar meydana gelmekte, kişi şiddetin etkisi ile şok ve inkâr sürecine girmektedir.

3. Faz: Balayı Evresi; Fiziksel ve psikolojik olarak hırpalanan kadın bu süreçte ilgi ve şefkate ihtiyaç duyar. Eşinin ilgisi kadının yıpranmışlığını onarır ve ilişkiye son verme düşüncesi ortadan kalkar. Sonucunda da tüm suçlamaları ve sorumluluğu kendi omuzları üzerine yükleme yolunu izler (Köse ve Beşer, 2007: 116).

2.8. Kadına Yönelik Şiddetin Nedenleri Nelerdir?

Kadına yönelik şiddetin nedenleri bir toplumun sosyokültürel yapısına bağlıdır. Şiddet çocukluk çağından beri aile içerisinde öğrenilen bir olgu olduğu için birey yetişkinlik çağında şiddeti normal görmeye başlar ve sorunlarına çözüm olarak düşündüğü için kolaylıkla şiddete başvurabilmektedir. Bazı toplumlarda kadın, kadın olduğu için şiddete maruz kalmaktadır (Pehlivan, 2018: 87).

Şiddetin nedenleri arasında birçok husus sayılabilir. DSÖ erkeğin eğitim seviyesinin düşük olması, çocuklara kötü muamele öyküsü, alkol kullanımı, aile içi şiddete maruz kalma, şiddeti kabul eden tutumlar olmak üzere eşit olmayan cinsiyet normları ve kadın üzerinde hak sahibi olma duygusu gibi faktörler erkeğin şiddete başvurma olasılığını arttıran nedenler

olarak sıralanmıştır. Aynı şekilde eğer bir kadının eğitim seviyesi düşükse, çocukluk döneminde istismara maruz kalmışsa, şiddeti kabul eden tutumlar, erkek ayrıcalığı ve kadının ikincil statüsü varsa yakın partner şiddetine maruz kalma oranı daha yüksektir (WHO, 2017). Nevzat Tarhan (2000), şiddetin boyutlarından bahsederken şiddeti;

- Kişilik boyutu,
- Kültürel boyut,
- Siyasal şiddet gibi kategorilere ayırmıştır. Bunların altında da;
 - ✓ Anti-sosyal kişilik bozukluğu
 - ✓ Saldırganlık içgüdüğü
 - ✓ Hidrolik tasarım
 - ✓ Ölüm içgüdüğü
 - ✓ Borderline kişilik bozukluğu
 - ✓ Depolanmış saldırganlık davranışçı yaklaşım
 - ✓ Savunucu saldırganlık
 - ✓ Özgürlük duygusu ve saldırganlık
 - ✓ Narsisizm ve saldırganlık gibi kategorileri vurgulamıştır (Belen Alan, 2017: 4).

Oluk (2019)'a göre şiddetin nedenleri şu şekildedir:

1. Bireysel Faktörler: Eğitim düzeyinin düşük olması, sorunlara çözüm üretme yetisinin olmaması, madde bağımlılığı, özgüven eksikliği, alınganlık, yalnızlık duygusu vb. faktörler şeklindedir.

2. Biyolojik Faktörler: Erkeklik hormonları, kişilik bozukluğu, şizofreni gibi ruhsal hastalık vb. faktörlerdir.

3. Kişiler Arası İlişkilerle İlgili Etmenler: İletişim bozuklukları, kendisini doğru ifade edememe, dinleme yetisinin olmayışı vb.

4. Sosyal Etmenler: Toplumsal cinsiyet rolleri, ataerkil sistem, sosyo-kültürel faktörler, örf ve adetler, dini inançlar etkilidir.

Akıncı ise şiddeti ortaya çıkaran etmenleri iki ana başlık altında toplamıştır.

1. Ataerkil Toplum Yapısı

Ataerkil sistem erkekler tarafından oluşturulan ve erkeklerin kurallarını koyduğu bir yapıdır. Kuralları benimsedikleri süre boyunca kadınlarda bu sistemin bir parçasıdır. Kadını

erkeğe bağımlı kılan bu yapı kadının şiddete maruz kalmasına da zemin hazırlamıştır. Şiddeti doğuran sadece ataerkil toplum yapısı değil hukuksal, toplumsal, eğitimsel, ekonomik, kültürel, geleneksel ve siyasal yapılar gibi mekanizmalardır.

1.1. Sosyokültürel Faktörler

Sosyokültürel faktörlerin şiddet üzerinde önemli bir yapıya sahiptir. Kadının yeri her toplumda ve kültürde farklı algılanmaktadır. Bazen sorunlar kişiden değil toplumsal yapıdan ve toplumun kadından beklentilerinden kaynaklanmaktadır. Şiddet öğrenilen bir olgu ve birey küçük yaştan itibaren aile içerisinde, sokakta, okulda veya medya aracılığıyla şiddetle karşılaşmakta ve onu tanımaktadır. Bu durumda şiddeti her durumda gören birey şiddeti içselleştirmekte ve normal görmeye başlamaktadır.

1.2. Ekonomik Durum

Kadına yönelik şiddetin en temel nedenlerinden biri ekonomik yetersizlik sayılabilir. Ekonomik anlamda sıkıntı yaşayan aile zamanla tartışma yaşamaya başlar ve erkeğin şiddete başvurmasıyla sonuçlanır. Aynı zamanda kadının ekonomik anlamda erkeğe bağımlı olması da şiddete uğrama riskini arttırır. Fakat yapılan bir çalışmada kadının eşinden daha fazla para kazanması şiddet riskini iki kat arttırdığı görülmüştür. Gücü elinde bulunan erkeğin zayıf konuma düşmesi erkekte bir öfke ve çaresizlik duygusuna yol açmakta ve sonuçta şiddete başvurmaktadır.

1.3. Büyürken Şiddete Tanık Olma

Şiddet eşler arasında meydana gelse bile şiddetten en fazla etkilenen çocuklardır. Şiddet ortamında büyüyen ve şiddete maruz kalan çocuk, yetişkinlik döneminde de şiddete rahatlıkla başvurma yolunu seçecektir. Şiddet aynı zamanda çocukların psikolojik olarak etkilenmesine sebep olur. Şiddet ortamında büyüyen çocukların yetişkinlik dönemlerinde şiddet eylemlerine başvurduğu görülürken, kız çocukların ise şiddet karşısında sessiz kalmalarına ve şiddeti normalleştirmelerine sebep olmaktadır.

1.4. Eğitim Durumu

Eğitim durumlarına bakıldığında genellikle aklımıza eğitim seviyesi daha düşük olan bireylerin şiddete maruz kaldıkları ya da şiddet uyguladıkları gelmektedir. Eğitim seviyesi yüksek olan kadınların düşük olan kadınlara oranla fiziksel şiddete daha az maruz kaldıkları yapılan çalışmalarla ortaya konulmuştur. Fakat bu durum aklımıza eğitim seviyesi yüksek olan bireylerin şiddete maruz kalmadığı düşüncesini getirmektedir. KSGM'nin yaptığı

çalışmada eğitim seviyesi yüksek olan kadınların şiddete maruz kalma oranları göz ardı edilemeyecek kadar yüksektir. Eğitim seviyesi yüksek olan erkeklerin de şiddet uyguladığı yapılan araştırmalarla ortaya konulmuştur. Bu sebeple şiddet nedenlerini araştırırken eğitim faktörünü tek bir sebep olarak ele almak doğru olmayacaktır. Şiddetin arkasındaki farklı nedenleri de irdelemek gerekmektedir.

2. Bireysel Süreçler

Doğuştan gelen veya sonradan oluşan psikiyatrik bozukluklar, alkol ve madde kullanımı, kumar alışkanlıkları bu sebepler arasında sayılabilir.

2.1. Psikiyatrik Bozukluklar

Psikotik bozukluğun mani döneminde, şizofreni rahatsızlıklarında, paranoid bozukluklarda kişilerin çevreye veya kendine karşı gösterdikleri saldırgan davranışlar görülmektedir. Travmatik stres bozukluğu bulunan kişilerde borderline, yetişkin dikkat eksikliğinde ve anti sosyal ve paranoid kişilik bozukluklarında şiddette başvurma oranı yüksektir.

2.2. Alkol ve Madde Kullanımı

Alkol sarhoşluk hali yaratıp kişinin kısa süreliğine bilincini kaybetmesine ve davranışlarını kontrol edememe durumuna yol açmaktadır. Alkol ve şiddet arasında net bir ilişki olduğu söylenmektedir. Buna benzer şekilde bazı uyuşturucuların kullanımı da beyin ve davranışlar üzerinde benzer etkiler yarattığı bilinmektedir. Alkol ve madde bağımlılığı olan kişilerin muhakeme gücü azalmış, karar verme yeteneği zayıflamış, saldırgan ve şiddete daha meyilli kişiler olduğu bilinmektedir.

2.3. Kumar

Kumar kişiye ekonomik anlamda büyük zararlar verirken, kişide alkol ve madde bağımlılığı gibi etkiler oluşturur. Kumar bireyin zihinsel ve ruhsal durumunda değişiklik yaratarak bireyi bağımlı hale getirir. Kumar oynamanın getirdiği iyilik halini tekrar yakalamak için kumar oynamayı sürdürür hatta daha fazla riskleri göze alır. Bu durumun sonucunda ekonomik olarak büyük kayıplara uğrar. Aile içerisinde yapması gereken sorumluluklar aksatır ve aile içi huzursuzlukların doğmasına sebep olur. Zaman içerisinde ise şiddete yönelme eğilimine geçer (Akıncı, 2019: 9-14).

Diğer nedenler ise şu şekilde sıralanabilir;

- ✓ Toplumsal Yapı

- ✓ Törelere ve Gelenek Görenekler
- ✓ Şiddetin Kuşaklararası Aktarımı,
- ✓ Eğitim Seviyesinin Düşük Olması
- ✓ Cinsiyet Ayrımı
- ✓ Küçük Yaşta Yapılan Evlilikler
- ✓ Kentleşme
- ✓ Yoksulluk
- ✓ Kültürel Faktörler
- ✓ Alkol Madde ve Kumar Bağımlılığı
- ✓ İşsizlik
- ✓ Kültürel Değişim
- ✓ Dini İnançlar
- ✓ Göç
- ✓ Şiddete Alternatif Geliştirememiş Olması,
- ✓ Kanunların Yetersiz Olması
- ✓ Çocuk Sayısının Fazla Olması
- ✓ Medyanın Olumsuz Etkileri
- ✓ İletişim Eksikliği
- ✓ Toplumsal Cinsiyet Roller
- ✓ Öz güven Eksikliği (T.C. İçişleri Bakanlığı, 2013; Küçükköse Ve

Tatlılıoğlu, 2015; Karayel Kutluoğlu, 2019; Belen Alan, 2017).

Akkuş ve Yıldırım'ın (2018) yaptığı çalışmada katılımcıların %12,1'inin aile ilişkilerini zayıflatacak şekilde içki içme alışkanlığı; %7,9'unun aile ilişkilerini aksatacak şekilde kumar oynama alışkanlığı ve %6,7'sinin uyuşturucu madde bağımlılığı olduğu görülmüştür. Bu alışkanlıklar sebebiyle ailesinin temel ihtiyaçlarını karşılayamayan birey eşiyile bir çatışma içerisinde kalacaktır.

Kaufman' göre kadına yönelik şiddetin önemli belirleyicileri olarak;

Ataerkil yapı: Erkek hâkim toplumların veya ailelerin kadını yok sayması

Ayrıcalıklı olma hissi: Erkeklerin kadına oran ile daha fazla ayrıcalıklı haklara sahip olması,

Müsaade etme (izin verme): farklı toplumlarda kadına yönelik uygulana şiddetin suç olarak kabul edildiğini üstü kapalı belirtmeleri yada tamamen yok saymaları,

Erkeklerin güçlü olduğu çelişkisi: Erkeklerin biyolojik olarak kadına karşı kendini güçlü hissedip, iktidarı elinde bulundurma çabasıyla kadına karşı güç kullanması vb. görmektedir (Pehlivan, 2018: 4).

2.9. Gebelikte Kadına Yönelik Şiddet

Kadına yönelik uygulanan şiddet her mekânda, zamanda ve her bireyin maruz kaldığı bir durumdur. Kadına yönelik uygulanan her türlü şiddet ağırdır ve kabul edilemezdir. Fakat gebelikte meydana gelen şiddet hiçbir şekilde kabul edilemeyecek boyuttadır. Gebelikte meydana gelen şiddet sadece kadını değil fetüs/yenidoğan sağlığını da etkilemektedir. Dünya Sağlık Örgütü'nün 15 farklı ülkede yaptığı bir çalışmada gebelikte şiddet oranı %1 ile %28 oranında değişmektedir. Gebelikte uygulanan eş şiddeti ise %4 ile %40 oranında değiştiği görülmektedir. Riberio ve arkadaşlarının 2014 yılında yaptıkları bir çalışma ise; prenatal dönemde gebe kadınların partnerlerinden gördükleri şiddeti ortaya koyma amaçlıdır. Çalışmanın sonucuna göre kadınların gebelik dönemlerinde psikolojik şiddet görme oranları %41.6 olarak belirlenmiştir. Türkiye' de yapılan Aile İçi Şiddet Araştırması sonuçlarına göre; gebelikte şiddet gören kadınların oranı %8.3 olarak belirlenmiştir (Bayram Değer ve Diğ., 2017).

2.10. Toplumsal Cinsiyet Rollerini Ve Kadına Yönelik Şiddet İlişkisi

Toplumsal cinsiyet ve cinsiyet kavramları birbirlerinin yerine kullanılan iki olgudur. Birbirlerinin yerine kullanılan bu iki kavram çok fazla karıştırılmaktadır. Cinsiyet, bir kimsenin doğuştan kadın ve erkek olmasının biyolojik anlamda genetik ve anatomik özelliklerini ifade etmek için kullanılır (Demir, 2019: 18). Cinsiyet bir kimlik tanımlaması olup erkek ya da kadın olarak tanımlanmasına katkı sağlar (Akkaş, 2020: 58). Toplumsal cinsiyet kavramı ise: Farklı toplum ve kültürlerde kadına ve erkeğe yüklenen sorumlulukları, rollerini ifade eder (Demir, 2019: 19). Kıyafetler, oyuncaklar, kadın-erkek ilişkileri, doğum öncesinde kız ve erkek bebeklere alınan kıyafetlerin renkleri gibi hazırlıklar aslında doğumdan sonra kişiyi toplumsal cinsiyet rollerine hazırlar (Akkaş, 2020: 58).

Toplumsal cinsiyet kavramının bugünkü anlamı Amerika da 1970'li yıllarda yapılan feminist hareketlerinin sonucunda ortaya çıkmıştır (Demir, 2019: 19). Toplumsal cinsiyet kültürle, aileyle, dinle ve zamanla şekillenir. Akkaş'a göre toplumsal cinsiyet rollerini sosyalleşme sürecinde öğrenilir. Buna bağlı olarak toplumsal cinsiyet algısı şekillenir. Bu algı kültürle göre farklılık gösterir. Her kültürün toplumsal cinsiyet rollerini farklıdır ve toplumsal cinsiyet algıları da farklılık göstermektedir (2020: 59). Hatta toplumsal cinsiyet algısı toplum

içinde gruplar arasında, aile içinde hatta bireyden bireye bile farklılık gösterebilir (Akkaş, 2020: 59).

Bilişsel kurama göre; çocuklarda cinsiyet rollerinin öğrenilmesi belirli bir bilişsel gelişim düzeyine ulaştıklarında mümkün olmaktadır. Çocuklar önce kendi cinsel kimliklerini daha sonra karşısındakinin cinsel kimliğini öğrenir. Daha sonra kendi cinsine ait kalıplaşmış tutumları öğrenir ve onları sergilemeye çalışır (Vatandaş: 35).

Toplumsal öğrenme kuramına göre; anne ve babayı rol model alan çocuklar cinsiyet rollerini ilk olarak onlardan öğrenir (Vatandaş: 35). Yıldırım'ın yaptığı çalışmada çocuklar cinsiyet rollerinde genellikle annelerini rol model olarak görürler. Toplumsal cinsiyet rollerinin aşılması için annenin eğitim seviyesi çok önemlidir. Çalışmaya göre eğitim seviyesi yüksek olan kadın ekonomik anlamda da evine katkı sağlayacak ve 'Erkek evin reisidir' algısına başkaldıracaktır. Çocukların rol model olarak gördükleri annelerin bu tutumları toplumsal cinsiyet rollerini kaldırmaya yeterli olacaktır (Yıldırım, 2018: 161).

Tarihsel olarak bakıldığında çoğu sosyal bilimci cinsiyet ayrımını iş bölümüne dayandırmaktadır. Eski çağlarda erkekler avcı ve toplayıcı görevlerini üstlenirken, kadınlar yemek yapma, düzen kurma rollerini üstlenmişlerdir. Günümüzde de bu durum pek değişmemiş kadının yeri ev olarak görülürken erkek dış dünyada daha aktif halde yer almıştır (Pehlivan, 2018). Bu iş bölümü erkekleri üst kadınları ise bağımlı konuma yerleştirmektedir. Ücretsiz aile işçisi olarak evde olan kadın ekonomik olarak eşine bağımlı hale gelir. Çalışma yaşamında ise kadınlara erkekten düşük maaş verilmesi, çalıştığı halde evdeki sorumluluğun büyük kısmının kadında olması kadını ev hanımı olma pozisyonuna itmektedir (Özçatal, 2011: 25).

Toplumsal cinsiyet rolleri seçilen meslekler üzerinde de etkili olmuştur. Kadınlardan daha çok öğretmen, hemşire, hosteslik gibi meslekleri tercih etmeleri istenirken, erkeklerin ise polislik, güvenlik, şoförlük gibi meslekleri tercih etmeleri istenmektedir. Fakat günümüzde durum farklılık göstermekte herkes istediği mesleği yapabilmektedir. Bu ise toplumsal cinsiyet algısının zamanla değişebileceğini göstermektedir (Demir, 2019: 21).

Toplumsal cinsiyete örnek teşkil edecek davranışlar ise; ülkelerin büyük kısmında erkekler kadınlardan fazla gelire sahiptirler. Bunun sonucunda ekonomik olarak erkeğe bağımlı olan kadın şiddet görmeye daha açık hale gelir. Arabistan da kadınların araba kullanması toplum tarafından hoş görülmez, bu durum ise toplumsal şiddete işaret eder. Kadınların ev dışı işlerde çalışmasına izin verilmemesi, yalnız sokağa çıkmasına müsaade

edilmemesi vb. gibi davranışlar toplumsal cinsiyet rollerinden bir kaçıdır (Demir, 2019; Özgüç, 1998: 76).

Kadına yönelik şiddetin toplumsal cinsiyetle ilişkili olduğu ilk kez 1990 yılında yayınlanan İsveç Hükümet Beyannamesinde tanımlanmıştır (Demir, 2019). Toplumsal cinsiyet rolleriyle birlikte kadınlar genellikle ikinci planda tutulmuş, kadına yüklenen bu roller ise kadını şiddete uğramaya açık ve haklı hale getirilmiştir. Nasıl ki toplumsal cinsiyet rollerini sosyalleşme içerisinde öğreniyorsak şiddeti de bu ortamda öğreniyor ve içselleştiriyoruz. Özellikle kadınlara yönelik şiddet bir döngü içerisinde devam etmekte algımız bu durum karşısında normalleşmektedir. Toplumsal cinsiyet rolleriyle kadına yüklenen roller ise erkeği şiddette haklı hale getirir durumdadır (Demirel ve Buko, 2016).

Kadına yönelik şiddeti önleme çalışmalarında toplumsal cinsiyet rollerini de göz önünde bulundurulmalıdır. Toplumun bu yöndeki düşüncelerini değiştirerek kadının değerini ve önemini anlatarak şiddetin haklı bir gerekçe olarak görülen sebeplerini değiştirerek şiddetin önüne geçilebilir.

2.11. Ataerkil Sistem Ve Kadına Yönelik Şiddet İlişkisi

Baba egemenliğine dayanan ve geleneksel aile yapılarında görülen ataerkillik, ekonomik olarak birincil sektörde çalışan erkek egemen toplumlarda görülür (Güleker Törer, 2020: 34). Ataerkil sistem erkeği en üst düzeyde tutar ve kadını onun kölesi olarak atar. Ataerkil sistem içerisinde büyüyen kadın itaat etmeyi öğrenirken, erkek hükmetmeyi öğrenmekte bu durum ise toplumsallaşma süreci içerisinde kuşaktan kuşağa aktarılmaktadır. Tarih boyunca bu düzenin devam etmesini sağlayan ataerkil sistem kadınların gerek aile içerisinde gerekse toplum içerisinde egemenliğini kısıtlayarak kadını değersiz kılıp baskı ve şiddet altında tutmayı sağlamıştır (Güleker Törer, 2020).

Ataerkil yapısı, toplum içinde gelişen ilişkilerde erkeği üst konumda tutar. Ataerkil sistem ile birlikte toplumsal cinsiyet rolleri de şekillenir. Eğitim alanında erkeklerle eşit fırsatlara sahip olmayan kadınlar daha vasıfsız işlerde çalışmaya mahkûm olur. Elinde eğitim hakkı olan kadınlar için ise durum daha farklıdır. Meslek seçiminde yine kadınlara uygun görülen mesleklere yönlendirilmektedirler (Özçatal, 2011: 26). Buna bağlı olarak toplumsal cinsiyet eşitsizliğini ortaya çıkaran ataerkil sistem, kadını baskı ve kontrol altında tutarak şiddete açık hale getirmiş ve haklı gerekçelerini ataerkil sisteme dayandırmıştır (Güleker Törer, 2020).

2.12. Kadına Yönelik Şiddetin Sonuçları Nelerdir?

Kadına yönelik aile içi şiddet, bir yandan bireysel olarak kadınları etkilerken diğer yandan toplumu derinden sarsan sorunlar doğurmaktadır. Araştırmalar kadına yönelik şiddetin kadın sağlığı üzerinde büyük etkilere sahip olduğunu göstermektedir (Köse ve Beşer, 2007: 118).

A. Şiddetin Bireysel Yansımaları: Şiddete uğrayan kadınlarda vücudunda geçici fiziki yaralar, psikosomatik rahatsızlıklar, depresyon ve kaygılanma, özgüven yetersizliği, bağımlı madde kullanımı, intihar girişimi, sakatlık ve ölüm gibi durumlara sıkça rastlanmaktadır. Genellikle şiddet mağduru kadınlarda halsizlik, baş ağrısı, nefes darlığı, çarpıntı, uyku düzensizliği gibi rahatsızlıklardan yakınmaktadırlar.

B. Şiddetin Toplumsal Yansımaları: Şiddetin yoğun olarak yaşandığı toplumlarda tecavüzler ve çocuk istismar oranlarında, İntihar oranlarında artış, üretkenlikte azalış meydana gelir. Şiddete meyilli gelecek nesiller yetişir ve sorun karşısındaki etkin çözümleri daima şiddet olur (Köse ve Beşer, 2007).

Yaşanılan şiddet yalnızca şiddete mağdur kalan kadını değil diğer aile fertlerini de etkilemekte ve bu ortamda büyüyen çocukların daha fazla psikolojik ve fiziksel şiddete başvurdukları gözlemlenmektedir. Çocuklarda ciddi sağlık sorunlarının yanı sıra alkol ve uyuşturucu bağımlılığı, intihar teşebbüsü, okula devamsızlık ve eğitim hayatına tamamen son verme gibi girişimlere oldukça fazla rastlanmaktadır. Sonuç olarak da toplumun temelini oluşturan her bireyin bu şartlar altında büyümesi toplumun gelişmişlik düzeylerini ve ekonomik kalkınmalarını olumsuz etkileyecektir (Köse ve Beşer, 2007: 118).

Kadına yönelik aile içi şiddetin mağduru ne kadar kadınlar olarak görülse de çocuklar üzerindeki etkisi göz ardı edilemeyecek kadar fazladır. Aile içi şiddete şahit olan çocuk önce korkar, üzülür ve kendini suçlamaya başlar. Şiddet öğrenilen bir kavram olduğu için çocuk sorunlara çözüm olarak şiddeti benimser. Yetişkinlik çağında bir sorunla karşılaştığında ise ilk başvuracağı şey şiddet olacaktır ya da şiddet uğradığında şiddet karşısında ne yapacağını bilemeyecek konuma gelecek ve susacaktır. Tanık olduğu şiddet çocuğun kendisine olan özgüvenini yitirmesine, becerilerini geliştirememesine sebep olacaktır (T.C. İçişleri Bakanlığı, 2013).

Şiddet ortamında büyüyen ya da şiddete maruz kalan çocuklarda uyku bozuklukları, kâbus görme sıklıkları, psikolojik nedenlere dayanan baş ağrısı, mide rahatsızlıkları, aşırı derecede korku, endişe, ses ve hareketlere karşı irkilme hali, sürekli sinirli, kavgacı ve

saldırgan tutumlar sergileme, etrafa karşı ilgisizlik, halsizlik, duygu ve sevgi kaybı, odaklanma sorunu, derslerinde başarısızlık, gece altını ıslatma sık ve uzun süreli ağlama, konuşmada yaşitlarına göre gecikme yaşama gibi sorunlar görülmektedir (T.C. İçişleri Bakanlığı, 2013).

Kadına yönelik ve aile içi şiddetin toplum üzerinde büyük yıkıcı etkisinin olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Toplumun temel yapı taşı olan kadın ve ailedir. Bu iki olgunun şiddet ile zarara uğraması toplumsal yapıyı da büyük oranda etkileyecektir. Öncelikle şiddet ortamında büyüyen bir birey arkadaş ortamında, sokakta, okulda veya evde toplumun huzurunu bozacak şekilde davranışlar sergileyecektir. Şiddet ortamında büyümüş bir birey suç işlemeye daha yatkın olacağından hırsızlık, uyuşturucu kullanımı, yaralama vb. davranışlar sergilemeye açık hale gelecektir. Kadın açısından ele aldığımız zaman psikolojik ve fiziksel zarara uğrayan kadınlar sağlık hizmetlerinden yararlanmaya başlayacak bu da sağlık harcamalarını arttıracaktır. Şiddet aynı zamanda toplumda tecavüzlerin, çocuk istismarının, toplumdaki bireylerin birbirlerine olan güvenlerinin azalmasına sebep olacaktır. Şiddet toplumun yaşam kalitesini düşürür. Bu sebepten dolayı gelecekte daha huzur ve güven içinde yaşamak için bireylerin kanına işlemiş şiddet kavramını hayatımızdan çıkarmalıyız ve bu yönde çözüm arayışları üretmeliyiz (T.C. İçişleri Bakanlığı, 2013).

Kadına yönelik şiddetin sonuçlarını değerlendiren Demirel ve Buko (2016) kısa ve uzun süreli sonuçlar olarak iki şekilde ele almışlardır.

1. Kısa Süreli Sonuçlar: yoğun korku ve endişe hali, uyku düzensizliği, aşırı iştah kaybı ya da aşırı yemek yeme ihtiyacı, baş ağrısı ve dönmesi, mide bulantısı, bayılma, kısa süre içinde yaşanan öfke kaybı, eğitim ya da iş hayatında başarısızlıklar, iletişim bozukluğu, aşırı yalnızlık ve sevgisizlik sonucu intihar girişimidir.

2. Uzun Süreli Sonuçları: Kişilere karşı güven kaybı ve iletişim kurma da zorluk, özgüven yetersizliği, kendin değersizlik ve yetersizlik hissetme, cinsel hayatta zorluklar, kendine zarar veren davranışlarda bulunma, endişe ve panik atak, kendini algılama bozuklukları, sosyal izolasyondur. Şiddet yetersiz beslenmeden kronik hastalıklara, madde bağımlılığında beden travmalarına, geçici ya da kalıcı sakatlıktan hastalıklara, kronik ağrıdan güvenli olmayan cinsel ilişkiye, pelvik enflamatuvar hastalıklara, farklı jinekolojik sorunlara, düşüklere, düşük ağırlıklı bebek doğumlarına, anne ölümlerine ve intiharlara neden olabilmektedir. Psikolojik ve fizyolojik sonuçlarının yanında şiddetin ekonomik (fakirlik, yoksulluk, sosyal yetersizlik, cinsel amaçlı kullanım vb.) sonuçları da vardır. Ekonomik şiddet mağduru kadınlarda maternal mortalite ve morbidite, cinsel yolla bulaşan hastalık ve HIV

riski, istenmeyen gebelik riski, güvensiz düşükler ve gebelik komplikasyonları artmaktadır. Aile içi şiddetin bütün türleri özelde kadının sağlığını olumsuz yönde etkilerken genelde toplumun sağlığını etkilemektedir (Demirel ve Buko, 2016: 441).

2.13. Şiddet Eğilimi Olan Erkeğin Özellikleri

Kadına yönelik şiddetin failleri erkeklerdir. Kadınlar genellikle en yakınları olan eşi, babası, ağabeyi, sevgilisi, iş arkadaşı, patronu veya hiç tanımadığı bir erkek tarafından şiddete maruz kalmaktadırlar. Şiddete eğilimli olan erkeklerin özellikleri ise; (Subaşı ve Akın, 2003).

- Kendilerine olan saygıları düşüktür.
- Kişilik bozukluğu tanısı konmuş kişilerde sık rastlanmaktadır.
- Sakinliklerini koruma kat sayıları düşüktür.
- Küçük yaşlarda şiddete tanık olmuşlar ve şiddete maruz kalan bireylerdir.
- Kolaylıkla yalan söylerler.
- Şiddeti sorunlarını çözmek için en temel araç olarak görürler ve herkesin kendisini onayladığını düşünen bireylerdir.
- Empati yapma yetenekleri zayıftır, Anormal düzeyde kıskançtır.
- Kadın ve erkek ayrımcılığı konusunda serttirler.
- Madde bağımlılığı olan birelerdir.
- Anormal düzeyde kıskançlık gösterirler (Subaşı ve Akın, 2003).

Şiddet uygulayan erkek denildiğinde aklımıza ilk olarak psikolojik sorunları, kişilik bozukluğu, alkolik bağımlılığı olan bireyler gelir. Fakat yapılan bir araştırmada şiddet uygulayanların sadece %10'unda ruhsal bozukluk olduğu ve normal erkeklerin daha fazla şiddet uyguladıkları görülmüştür (Erdoğan, 2018: 22). Fakat bunun altında çeşitli sebepler yatabilmektedir. Şiddete başvuran erkek ise namus, gelenek ve görenek, iffet ve töre vb. kavramların arkasına sığınmaktadır (Erdoğan, 2018: 19).

2.14. Kadının Şiddet Karşısındaki Tutumu Ve Şiddet Ortamında Yaşamaya Devam Etme Nedenleri

Aile içinde yaşanan olaylar mahremiyet çerçevesinde gizli tutulduğu için kadınlar şiddet karşısında sessiz kalmaktadır. Kadınların şiddet karşısında sessiz kalmalarının sebebi ise şiddeti nasıl algıladıklarında bağlıdır. Şiddeti ne olarak algıladıkları yaşadıkları sosyal çevre tarafından şekillenmektedir (Koyuncu, 2014).

Kadınlara yüklenen toplumsal rollerden dolayı kadınların şiddet karşısında sessiz kalmaları beklenmektedir. Yüklenen bu rolleri ne yaşarsa yaşasın omuzunda taşımak zorunda olan kadın şiddet karşısında çaresiz kalmaktadır. Kadınları hem fiziksel hem de psikolojik yönde yaralayan kargaşa ortamında yaşamaya devam etmelerinin nedenleri vardır. Bunlar; çocuklar, eşin değişme sözleri, düşük kendilik saygısı, ekonomik desteğin olmaması, inkar etme ve önemsizleştirme, kanunsal müdahalenin olmaması, şiddeti uygulayanın gücü, etkisi, zenginliği, dini inanışlar, gidecek yerinin olmaması, değişiklikten korkma, yasal konularda danışılacak kişi azlığı, aileyi bir arada tutma isteği, mülteci olma durumu, duygusal bağımlılık, sosyal desteğin olmaması şeklinde sıralamak mümkündür (Uyar ve Diğ., 2018).

3. DÜNYA'DA VE TÜRKİYE'DE KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN DURUMU VE KADINA YÖNELİK ŞİDDETİ ÖNLEMELİK İÇİN ÇIKARILAN KANUNLAR

3.1. Dünya'da Kadına Yönelik Şiddetin Durumu

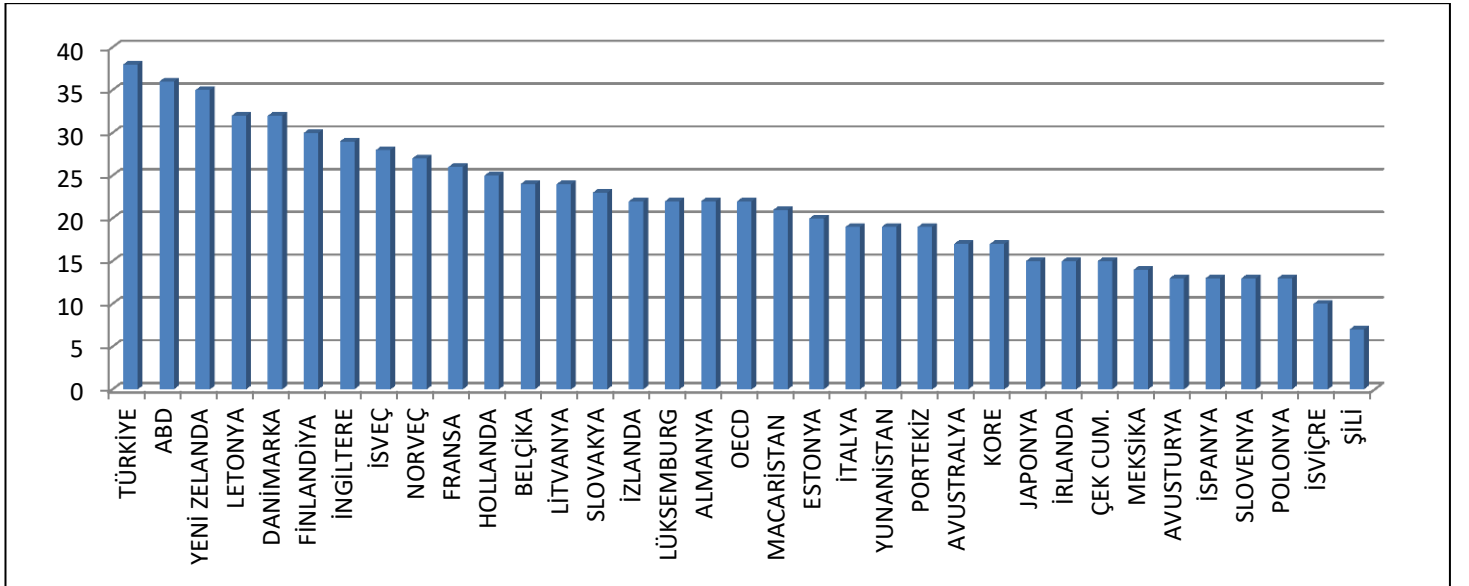
Şiddet, ilk insanın dünyaya geldiği andan itibaren varlığını gösterdiği gibi yine insanla birlikte hareket eden bir olgu haline gelmiştir. Bugün dünya geneline baktığımızda özellikle kadına yönelik şiddetin küçük, büyük, fakir, zengin, gelişmiş ve gelişmekte olan tüm toplumlarda varlığını koruduğunu görmekteyiz. 1884 yılına kadar Amerika Birleşik Devletleri'nde erkeğin eşini dövmesi yasal kabul edilirken, 18 ve 19. yüzyılda İngiltere'de erkeğin karısına şiddet uygulaması yasallaştırılmıştır (Koyuncu, 2014: 236). Dünyada kadına yönelik şiddet ile ilgili mücadeleler ancak 1970'li yıllarda baş göstermeye başlamıştır (Erdoğan, 2018). Birleşmiş Milletlerin yapmış olduğu çalışmada kadınların %35'i yaşamları boyunca en az bir kez şiddet görmüşlerdir. Özellikle 15-49 yaş grubundaki her beş kadın yakınları tarafından fiziksel ve cinsel şiddete maruz kalmaktadır. "Sünnet" gibi uygulamalar ile 200 milyon kadın ve kız çocukları sakat kalmaktadır (Alikoç, 2019). Dünya Bankası'nın 2018 verileri ile Birleşmiş Milletler Kadın Birimi tarafından yapılan hesaplamalara göre, 10 ülkeden sadece 4'ünde bir erkeğin eşine tecavüz etmesi, cinsel ilişkiye zorlaması suç olarak kabul edilmektedir. Tunus, Ürdün ve Lübnan'daki kadınlar ise tecavüzcüleriyle evlenmek zorunda bırakılıyor. Yine Birleşmiş Milletler Kadın Birimi'nin hazırladığı rapora göre; Irak, Malezya gibi pek çok ülkede bu gibi yasalara karşı mücadele başlatıldığı vurgulanıyor. Buna sebep olan en önemli faktörler ise kadın okur yazarlığının artması ve iletişim araçları sayesinde insanların bilinçlenmesi sayılabilir (Çakır, 2019). Bu rapora göre 15-49 yaş arasında ki her 5 kadınlardan 1'i şuan veya eskiden birlikte olduğu kişi tarafından fiziksel veya cinsel şiddete maruz kaldığını ortaya koyuyor (Celimli, 2019).

UNICEF (2014) raporunda yapılan bir araştırmaya göre ise; dünyada 700 milyondan fazla kadın 18 yaşından önce evlenirken, yaklaşık 250 milyon kadın ise 15 yaşından önce evlenmiştir. Raporda çocuk yaşta evliliklerin erkeklerde de düşük olmasına rağmen kız çocuklarında bu oranın daha düşük olduğu görülmektedir. Nijer örneğine baktığımızda 20-49 yaş arasındaki kadınların %18'i 18 yaşından önce evlenirken erkeklerde bu oran %5'tir. Diğer taraftan çocuk evliliğinin daha az olduğu Moldovya Cumhuriyeti'nde bu oran kadınlarda %15 iken erkeklerde %2'dir. Cinsiyet farklılığının var olduğu, iki örnekte de açık bir şekilde görülmektedir. Diğer yandan çocuk evlilikleri ile yoksulluk ve kırsal yaşam arasında doğru bir ilişki olduğu raporda ortaya konmuştur (Kaya, 2019). UNICEF 2018 yılında yaptığı

açıklamayla bu konu hakkında umut vaat etti. Küresel anlamda çocuk evliliklerinin azaldığını ve bazı ülkelerin oranlarının düştüğünü belirtti. Son 10 yılda çocuk evliliklerinde %15 azalma olduğu ortaya konuldu. Yani önceden 5 kadından 1'i çocuk yaşta evlenirken 2018'deki açıklamaya göre her 4 kadından 1'i çocuk yaşta evlenmiştir. Bu anlamda en büyük gerilemeyi Güney Asya kaydetmiştir. Bu bölgede bir kız çocuğunun 18 yaşından önce evlenme riski %50 den %30'a düşmüştür. Bunun temel sebebi kız çocukların eğitim seviyelerinin artırılması, küçük yaşta yapılan evliliklerinin yasa dışı kabul edilmesi ve verdiği zararlara ilişkin güçlü kamuoyu mesajları bu azalmanın ardındaki nedenler arasındadır. Afrika ülkesinde de bu ilerlemenin hızlanma olasılığı oldukça fazladır. Örneğin Etiyopya'da son 10 yılda üçte bir oranında azalma olduğu görülmektedir. Çocukken evlenen kız çocuk sayısı bugünkü verilere göre yaklaşık 12 milyon civarındadır. On yıl önceki verilerle karşılaştırıldığında 25 milyon daha az çocuk yaşta evlilik gerçekleşmiştir. Amaç 2030 yılına kadar çocuk yaşta evlilik oranını en alt seviyelere çekmektir (UNİCEF, 2018).

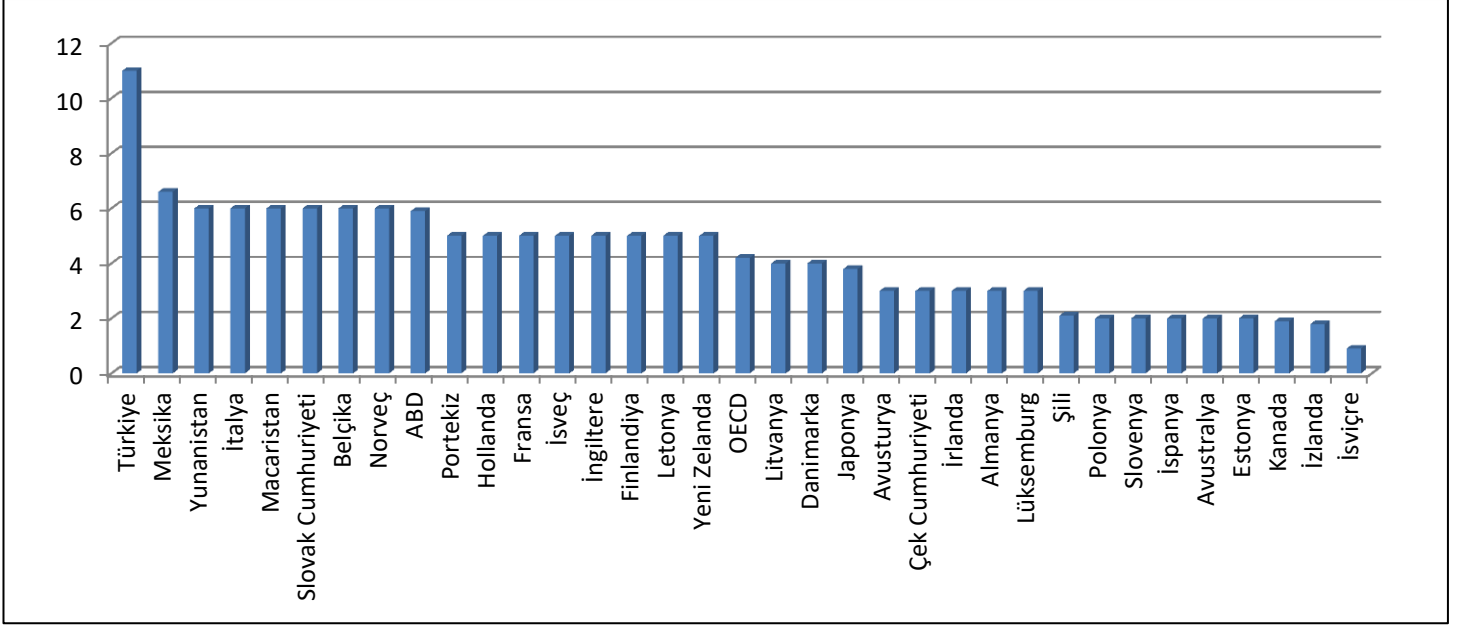
Dünya geneline baktığımızda kadına yönelik şiddet tablosu korkutucu seviyelerde. 21.yüzyıl dünya insanları teknolojik alanda, tıpta, bilimde vb. alanlarda ilerleme kaydederken neden şiddet konusunda beyinler geriye gitme eğiliminde olur ki? Küresel düzeyde kadınların üçte biri yaşamları boyunca çoğunlukla yakın bir partneri tarafından fiziksel veya cinsel şiddete, partner dışındaki kişiler tarafından ise cinsel şiddete maruz kalmaktadır. Maalesef dünyadaki kadınların %38'i yakın partneri tarafından öldürülmektedir (WHO, 2017). 48 ülkede gerçekleştirilen bir çalışmada kadınların %10-69'u yaşamlarının bir döneminde birlikte oldukları erkekler tarafından şiddet gördüklerini söylemişlerdir (Erdoğan, 2018: 41). Kadına yönelik şiddet din, dil, ırk, fark etmeksizin tüm dünyada varlığını sürdürmekte ve yıllar ilerledikçe de artma eğiliminde olmaya devam edecek gibi görülmektedir. Örneğin Kuzey Hindistan'da yaşayan kadınların %17'si fiziksel, %22'si cinsel şiddete maruz kalmaktadır. Aile içi şiddetin %61 seviyelerinde olduğu Doğu Londra'da cinsel saldırıya uğrama oranı %87'dir. Nikaragua'da yaşayan kadınların %52'si yaşamlarının bir bölümünde fiziksel şiddete maruz kalır iken, Japonya'daki kadınların %67'sinin fiziksel şiddet deneyimleri olduğu belirtilmiştir (Acar, 2019: 7). Moğolistan'da yapılan bir araştırmaya katılan kadınların %37,7'si son altı ay içinde şiddete maruz kaldıklarını belirtirken kaldıkları şiddet türlerini ise %21,9 ile duygusal, % 10 cinsel, % 6,9'unu ekonomik şiddet oluşturmaktadır (Kaya, 2019). 2013 yılında Dünya Sağlık Örgütü'nün yayımladığı bir raporda ise, kadınların %35'i şiddete eşleri tarafından maruz kalmışlardır. Kıtalarla göre şiddete maruz kalma oranlarına bakıldığında %37,7 ile Güneydoğu Asya kıtası ilk sırada yer

alırken, ikinci sırada %36,3 ile Afrika ardından ise Amerika (%29,8) ve Avrupa (%25,4) kıtası gelmektedir (Kutluoğlu Karayel, 2019: 3). Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD) 2019 verilerine göre hayatlarında en az bir kere eşlerinden fiziksel veya duygusal şiddet gören kadınların oranları %38 ile Türkiye, %36 ile ABD ve %35 ile Yeni Zelanda gelmektedir (Grafik 3.1). Son bir yılda şiddet gören kadınların oranları ise %11 ile Türkiye burada da ilk sırada yer almaktadır. Türkiye'yi %6,6 ile Meksika, %6 ile Yunanistan takip etmektedir (Grafik 3.2). OECD'nin verilerine göre Meksika'daki kadınların %59,5'i, Şili'de %57,5'i, Yunanistan'da %49'u gece yalnız yürürken kendini güvende hissetmemektedir. Türkiye ise bu kategoride %43 oran ile sekizinci sıradadır (Grafik 3.3).

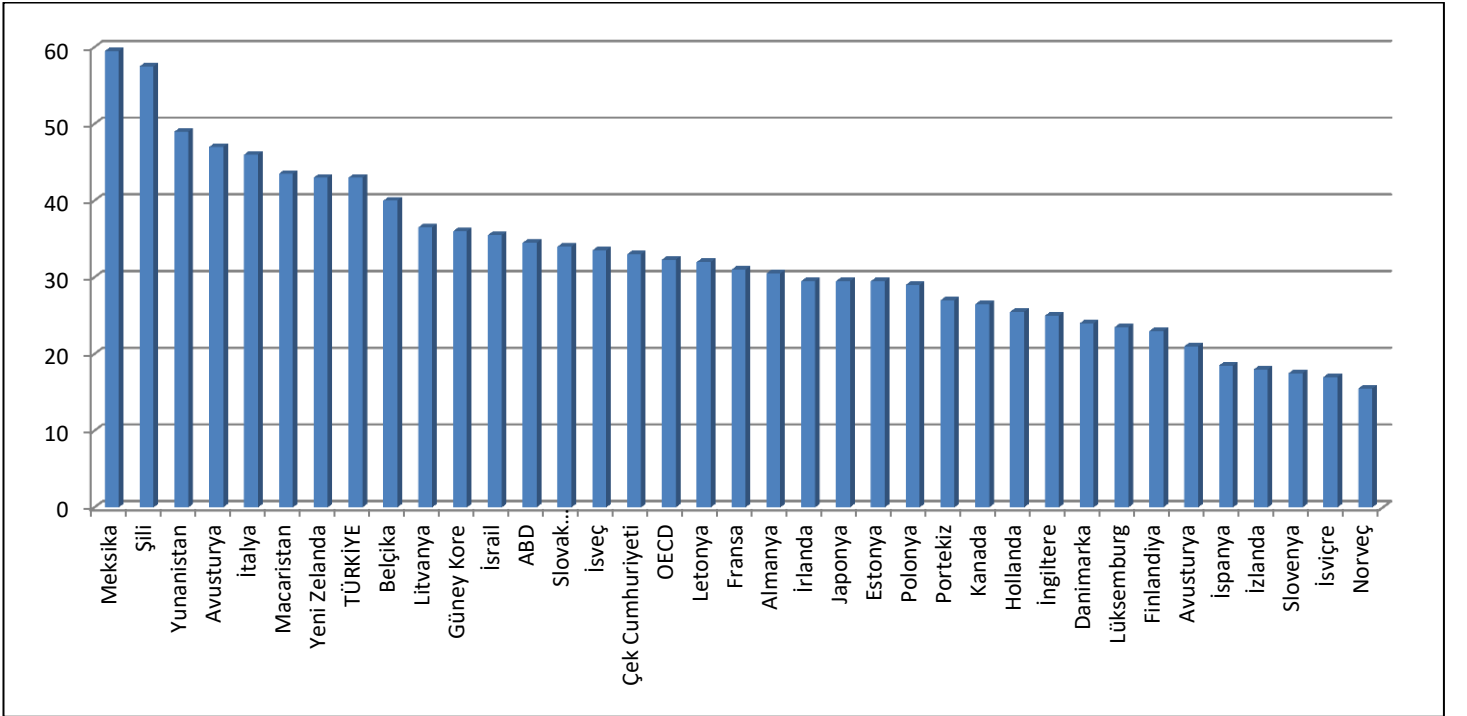
Grafik 3.1. OECD Ülkeleri Arasında Ömürlerinde En Az Bir Kere Fiziksel Veya Duygusal Şiddete Maruz Kalma Oranları (%)

Kaynak: (Sert, 2019)

Grafik 3.2. OECD Ülkeleri Arasında Son Bir Yılda Şiddet Gören Kadınların Oranları (%)

Kaynak: (Sert, 2019)

Grafik 3.3. OECD Ülkeleri Arasında Gece Yalnız Yürürken Kendini Güvende Hissetmeyen Kadın Oranı (%)

Kaynak: (Sert, 2019)

2019-2020 Birleşmiş Milletler (BM) Kadın Birimi yayınlamış olduğu Dünya Kadın İlerleme Raporu'nda dünyada her gün 137 kadının aile bireyleri tarafından hayatlarına son

veriliyor. Amerika polis teşkilatının Amerika genelinde yaptığı bir çalışmada Honduras, El Salvador ve Guatemala gibi ülkelerde kadınlar genellikle ayrıldıkları erkekler tarafından öldürülüyor. Orta ve Latin Amerika ülkelerinde çıkan iç karışıklıklar, uyuşturucu çetelerinin etkisi ve ataerkil yapının bedelini kadınlar ödemektedir. Avrupa’da bir istatistik ofisinin (Eurostat) yaptığı çalışmada Fransa’da yaklaşık her yıl 200 bin kadın şiddet sonucunda hayatını kaybetmektedir. Almanya’da 2018 yılında 114 binden fazla kadının zorla fuhuş, taciz ve tecavüze mağdur kaldığı, İtalya’da ise eşleri tarafından fiziksel ve cinsel şiddete maruz kalan kadınların sayısı 538 bin olarak açıklandı. Kadın cinayetleri sayısı bakımından Romanya Avrupa ülkeleri arasında ilk sırada yer alırken, Macaristan ikinci sırada ve onu takiben kadın-erkek eşitliği bakımından örnek gösterilen Finlandiya gelmektedir (Orçun Erkin, 2020).

2014 yılında sonuçlanan Avrupa birliği ülkelerinde kadına yönelik şiddet araştırması sonuçlarına göre;

- Aile içi şiddet olaylarının %14’ü, diğer şiddet olaylarının ise yalnızca %13’ü kayıtlara geçmektedir.
- 15 yaş ve üstü kadınların her üçünden biri fiziksel veya cinsel şiddete, her 10 kadından biri ise cinsel şiddete maruz kalmaktadır.
- Kadınların eşleri veya partnerleri tarafından evlilik içi tecavüze uğrama oranları %31 iken bu olay en az 6 kez tekrarlamıştır. Her 20 kadından biri ise tecavüze maruz kalmıştır.
- Eşleri veya eski eşleri tarafından kadınların yaklaşık %43’ü aşağılama, eve hapsedme gibi psikolojik şiddete maruz kalmışlardır.
- Kadınların %42’si hamile iken eşleri tarafından şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir.
- Cinsel tacize her beş kadından biri maruz kalırken, kadınların %32’si aile dışı bireyler olan müşteri, iş arkadaşı, patronları tarafından cinsel şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir.
- Her beş kadından biri ısrarlı takibe, bu olayı yaşayan kadınlardan her beşinden biri ise bu ısrarlı takibin 2 yıldan fazla sürdüğünü belirtmişlerdir. Ve bu ısrarlı takipten sadece dördünden biri polise bildirimde bulunmuştur.

Gelişen teknoloji ve iletişim ağı sosyal platformda da kadınların ısrarlı takip edilmelerine sebep olmakta ve bu platform kadına yönelik şiddetinin gerçekleştiği yeni ortam olarak karşımıza çıkmaktadır (Ayman ve Şenol: 10-11). Avrupa Güvenlik ve İşbirliği

Teşkilatının Mart 2019 yılında yayınladığı rapora göre ise; Doğu ve Güney Avrupa’da (Arnavutluk, Bosna Hersek, Kosova, Karadağ, Kuzey Makedonya, Sırbistan, Moldova ve Ukrayna) yaşayan 16 milyon kadın hayatlarında bir tür şiddet yaşarken, %45’i cinsel tacize uğramıştır. Kadınların %23’ü tanıdığı, %18’i ise tanımadığı bir erkek tarafından cinsel şiddete maruz kalmıştır (Alikoç, 2019).

2020 yılı itibariyle dünyanın büyük çoğunluğunu etkileyen Covid-19 sebebiyle pandemi sürecinin getirdiği kısıtlamalar ve izolasyonla birlikte ailelerin birlikte geçirdikleri sürenin artışı partnerlerin birbirlerine olan sabırlarını azalttığı söylenebilir. Birleşmiş Milletler Kadın Komisyonunun yayımladığı rapora göre pandemi sürecinde dünyadaki birçok ülkede kadına yönelik şiddetin arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Pandemiyle birlikte raporda güvenlik, ekonomik ve sağlıkla ilgili olan endişe ve kaygıda artışın şiddeti de arttırdığı yönünde. Korona virüsün yayılım seyrine göre Fransa’da ev içi kapanmalar gerçekleşmiş ve bu durum daha fazla vakit geçirme imkânı bulan çiftler arasında ev içi şiddet oranını %30 civarında arttırmıştır. Arjantin’de 20 Mart itibariyle ev içi yaşanan şiddet nedeni ile acil çağrı merkezlerine yapılan başvuru oranı %25 artış göstermiştir. Yine acil çağrı hatlarında %30-33 oranında artış yaşanan Singapur ve Kıbrıs olmuştur. Diğer artış gösteren ülkeler ise Almanya, İspanya, Kanada, İngiltere ve Amerika gibi ülkeler gelmektedir (Balkay, 2020).

3.2. Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddetin Durumu

Gelişmiş, gelişmekte olan, zengin, fakir demeden her ülkede kadına yönelik şiddetin varlığını koruduğunu bir önceki başlıkta ele aldık. Gelişmekte olan ülke sınıflamasına giren ülkemizde de kadına yönelik şiddet oldukça yüksek seviyelerde görülmektedir. Özellikle OECD’nin 2019 yılında yaptığı çalışmada kadına yönelik şiddet konusunda ülkemizin ilk sıralarda yer aldığını gözlemledik (Grafik 3.1 ve Grafik 3.2). Yapılan araştırmalara göre ülkemizde her 10 kadından 4’ünün herhangi biri veya yakın kişiler tarafından fiziksel şiddete maruz kaldığı görülmektedir. Fiziksel şiddete maruz kalan kadınlarımızın %45,4’ü 45-59 yaş arasındaki kadınları oluştururken en az şiddete maruz kalan kadınların yüzdesi ise %31,9 ile 15-25 yaş arasındaki kadınları oluşturmaktadır. Ülkemizde cinsel şiddete en fazla maruz kalan kadınların %19,6 ile yine 49-59 yaş grubu oluştururken, en az cinsel şiddetin görüldüğü yaş grubu 25-34 (%13)’dür. Ülkemizin aile geleneklerini düşündüğümüzde çoğu kadınların bu bilgiyi sakladıklarını söylemek mümkündür. Bu kapsamda elde edilen bilgilerde eksiklik olduğu da vurgulanmaktadır (Acar, 2019). Cumhuriyet dönemiyle birlikte kadınlara seçme ve seçilme hakkı, boşanma hakkı, mirasta eşit pay alma hakkı vb. konularda hak tanınırken maalesef bu dönemde kadına yönelik şiddet üzerinde bir reform yapılmamıştır. Dönemin

koşulları da düşünüldüğünde toplum olarak aile içi şiddet kadınların alın yazısı olarak düşünülmüş ve pek çok kadın tarafından sorun olarak görülmemiştir (Erdoğan, 2018). Kadına yönelik şiddet Türkiye’de nitekim 1980’li yıllarda sorun olarak görülmeye başlanmıştır. 17 Mayıs 1987 yılında gerçekleştirilen ilk eylem “Dayağa Hayır” yürüyüşü ile aile içi yaşanan şiddete tepki göstermişlerdir (Najafova, 2020).

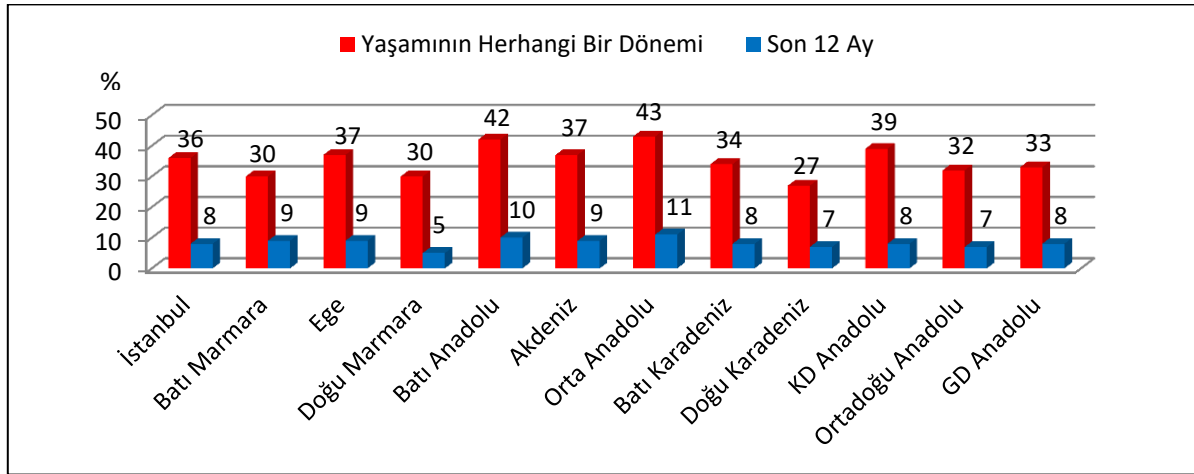
Türkiye’de kadına yönelik şiddet araştırmaları oldukça sınırlı sayıdadır. Örneğin Nüfus Sağlığı Araştırması 2003 yılı verilerinde aile içi şiddetin yaygınlığını “kent” ve “kır” ayrımı yapılarak değerlendirmeye almıştır. Kentte yaşayan kadınların fiziksel şiddete maruz kalma oranları %38 iken, kırdaki kadınların oranı %43,2’dir. Yine cinsel şiddete maruz kalma oranları da kırdaki (%18,3) kente (%14,3) oranla yüksektir. Kadınların eğitim seviyeleri ile şiddet görme oranları karşılaştırılmış ve eğitim seviyesi düşük kadınların hem fiziksel hem de cinsel şiddete maruz kalma oranları yüksek çıkmıştır. Eğitim seviyesi arttıkça şiddete maruz kalma oranı düşmüştür. Diğer taraftan refah düzeyi arttıkça şiddet oranında azalma olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde ise kadınların %39,3’ü fiziksel, %7’si ise cinsel şiddete maruz kalmıştır (Tablo 3.1). Kent ve kır arasında bu farklılıkların ortaya çıkmasında kır ve kent arasındaki beşeri ve coğrafi faktörlerin etkisi gelmektedir. Kentlere oran ile daha az gelişme gösteren kır yerleşmelerine coğrafi faktörlerin etkisi ile (iklim, yer şekilleri vb.) alt yapı, eğitim, sağlık, sosyal hizmetlerin götürülememesi sorunsalına bağlı olarak şiddet olgusunun da bu tür mekânlarda fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 3.1. Fiziksel Ve Cinsel Şiddet Yaygınlığı

TEMEL ÖZELLİKLER	FİZİKSEL ŞİDDET	CİNSEL ŞİDDET
YERLEŞİM YERİ		
KENT	%38	%14,3
KIR	%43,2	%18,3
EĞİTİM DÜZEYİ		
EĞİTİMİ YOK/ İLKOKUL BİTİRMEMİŞ	%52,2	%9,6
İLKÖĞRETİM İLK KADEME	%39,9	%6,9
İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME	%34,9	%7,6
LİSE VE ÜZERİ	%25	%3,8
REFAH DÜZEYİ		
DÜŞÜK	%47	%9,4
ORTA	%38,9	%6,4
YÜKSEK	%26,7	%3,9
TÜRKİYE	%39,3	%7

Kaynak: (Kaya, 2019)

Kadına yönelik şiddet bölgelerimiz arasında da büyük farklılık oranlarına sahiptir. Hacettepe Üniversitesi Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması 2014 verilerine göre yaşamının herhangi bir döneminde (%43) ve son 12 ay içinde (%11) yakınları veya eşleri tarafından fiziksel şiddete maruz kalma oranının en yüksek olduğu bölgemiz Orta Anadolu Bölgesidir. Yaşamının herhangi bir döneminde fiziksel şiddete maruz kalan kadınların oranının en düşük olduğu bölge % 27 ile Doğu Karadeniz Bölgesi iken, son 12 ayda fiziksel şiddete maruz kalan kadınların oranının en düşük olduğu bölge Doğu Marmara bölgesidir (%5) (Grafik 3.4). Kırsal (%38) ve kentte (%35) yaşayan kadınlar yaşamının herhangi bir döneminde fiziksel şiddete maruz kalma oranları da birbirine yakın seyir göstermektedir. Son 12 ayda ise kadınların şiddete maruz kalma oranları (%8) aynıdır (KSGM, 2014: 7).

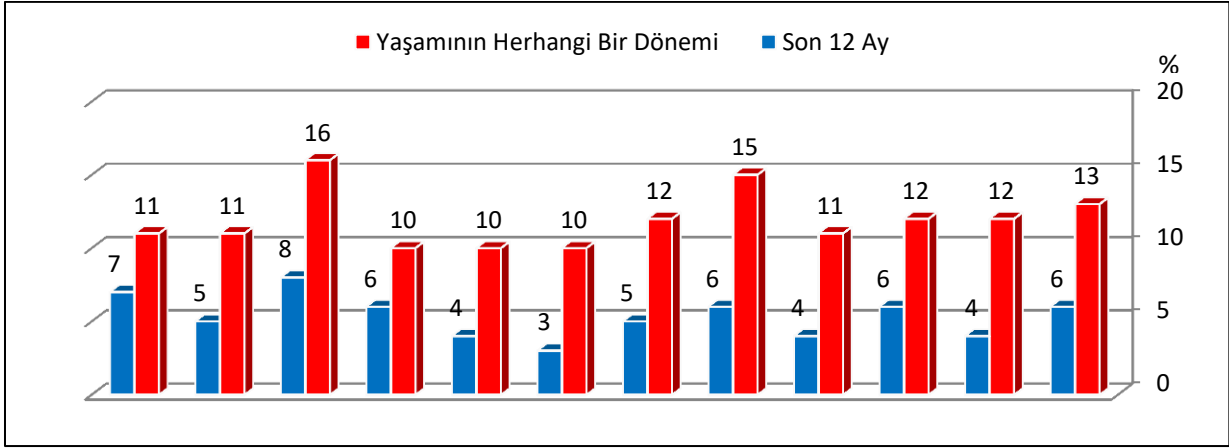
*Hesaplamalar en az bir kez evlenmiş kadınlar için yapılmıştır.

Grafik 3.4. Eşi Veya Birlikte Olduğu Erkeklerin Fiziksel Şiddete Maruz Kalmış Kadınların Bölgelere Göre Yüzdesi

Kaynak: (KSGM, 2014)

Hacettepe Üniversitesi Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması 2014 verilerine göre ise cinsel şiddet yaygınlığı bölgeler arasında da farklılık arz etmektedir. Yaşamının herhangi bir döneminde (%16) ve son 12 ay (%8) içinde cinsel şiddete maruz kalan kadınların oranı KD Anadolu Bölgesindedir (Grafik 3.5). Kırsal ve kentsel alanlarda cinsel şiddet oranı her ikisinde de aynı orandadır. Ülkemizde evlenmiş kadınların %12’si yaşamının herhangi bir döneminde, %5’i ise son 12 ayda cinsel şiddete maruz kalmıştır (KSGM, 2014: 8). Fiziksel ve cinsel şiddete maruz kalan kadınların oranı en fazla gelişme düzeyi az olan bölgelerimizde olduğu görülmektedir. Yaşanılan kültüre daha bağımlı olma,

ataerkil aile yapısının yoğun yaşanması, toplumsal cinsiyet rollerinin yoğun hissedilmesi, gelenek ve göreneklerin etkisi ile kadının değersiz görülüp her türlü eyleme açık olduğu ve eğitim seviyesinin kadın ve erkeklerde düşük olması gelişme gösterememiş bölgelerimizde fiziksel ve cinsel şiddet oranının fazla olmasının sebepleri arasında gösterilebilir.

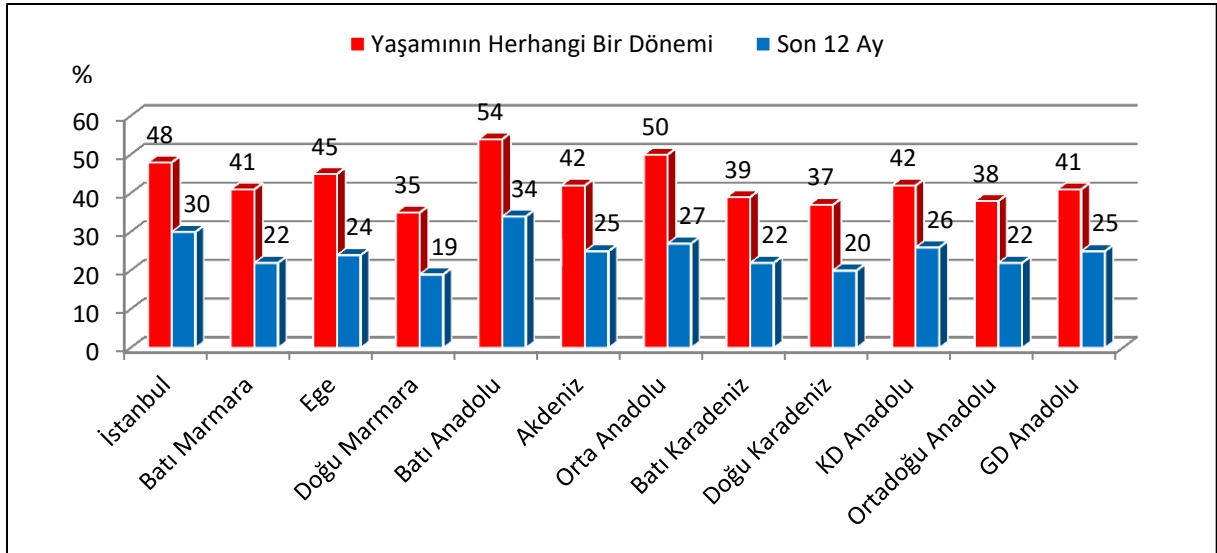

*Hesaplamalar en az bir kez evlenmiş kadınlar için yapılmıştır.

Grafik 3.5. Eşi Veya Birlikte Olduğu Erkekler Tarafından Cinsel Şiddete Maruz Kalmış Kadınların Bölgelere Göre Yüzdesi

Kaynak: (KSGM, 2014)

Yine bu araştırmaya göre ülkemizde kadınların %44'ü yaşamlarının herhangi bir döneminde duygusal şiddete maruz kalmışlardır. Son 12 ayda ise duygusal şiddet oranı %26'dır (KSGM, 2014: 11). Duygusal şiddette yaşamının herhangi bir döneminde ve son 12 ayda maruz kalan kadınların oranı en yüksek Batı Anadolu Bölgesindedir (Grafik 3.6). Duygusal şiddet yüzdesinin ise gelişmiş bölgelerimizde fazla olduğu görülmektedir. Fiziksel ve cinsel şiddete oran ile duygusal şiddetin gelişmiş bölgelerde fazla olmasının sebebi, bu bölgelerde eğitim seviyesinin kadın ve erkeklerde yüksek olması, kadın ve erkek eşitliğinin varlığı, kültürün değil eşitliğin hâkim olması, eşlerin her ikisinin de aile içi kararlarda söz sahibi olması ve toplumun kadına yönelik şiddet karşısındaki bilinçli tutumu, yasaların ve cezalandırmaların farkında oluşu erkeği fiziksel ve cinsel şiddetten uzaklaştırmış fakat somut bir kanıtı olmayan duygusal şiddete yönlendirmiştir.

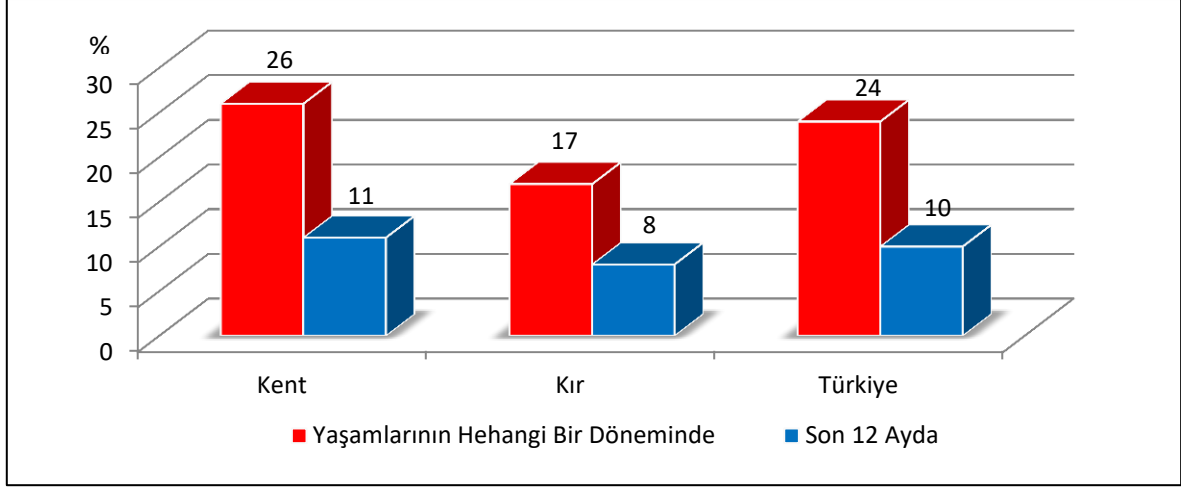

*Hesaplamalar en az bir kez evlenmiş kadınlar için yapılmıştır.

Grafik 3.6. Eşi Veya Birlikte Olduğu Erkekler Tarafından Duygusal Şiddete Maruz Kalmış Kadınların Bölgelere Göre Yüzdesi

Kaynak: (KSGM, 2014)

Şiddet türlerinden biri olan ekonomik şiddet genellikle kadını ekonomik olarak kısıtlayan, maddi imkânsızlıklar içerisinde bırakan, çalışma hayatına katılmasına izin vermemek ya da gelirine el koymak, ev içi harcamalarda kadını maddi olarak desteksiz bırakmak gibi davranışların tümü olarak tanımlanmıştır. Grafik 3.7’de Türkiye’de ekonomik şiddet göstergelerinden en az birini ömürlerinin herhangi bir döneminde yaşayanların oranı %30, son 12 ayda yaşayanların oranı ise %15 civarındadır. Kadınların dörtte biri ömürlerinin herhangi bir döneminde, onda biri ise son 12 ay içerisinde çalışmalarına izin vermeme, ekonomik olarak kısıtlama ya da desteksiz bırakma gibi ekonomik şiddet göstergelerine maruz kalmışlardır (Grafik 3.7). Evli kadınların %5’i gelirlerinin elinden alınması durumu ile %9’u ise kendilerine ev ihtiyaçları için para verilmemesi durumu ile karşı karşıya kalmışlardır (KSGM, 2014: 11).

*Hesaplamalar en az bir kez evlenmiş kadınlar için yapılmıştır.

Grafik 3.7. Eşi Veya Birlikte Olduğu Erkekler Tarafından Ekonomik Şiddete Maruz Kalmış Kadınların Bölgelere Göre Yüzdesi

Kaynak: (KSGM, 2014)

Hacettepe Üniversitesi Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması 2008 ve 2014 yılı yaşamının herhangi bir döneminde fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddete maruz kalma verileri karşılaştırılmış önemli düzeyde bir azalmanın olmadığı görülmüştür. Duygusal şiddet her iki yıl içinde aynı oranda kalmış (%44), fiziksel ve cinsel şiddet oranlarında azalma kaydedilmiştir (KSGM, 2014: 12).

Kadir Has Üniversitesinin Türkiye’de Toplumsal Cinsiyet Ve Kadın Algısı Araştırması 2019 çalışmasında “Kadınların toplumda yaşadığı en büyük sorunlar size göre nelerdir?” sorusuna 2019 yılında kadınların %64’ü şiddeti birinci sıraya koyarken, erkeklerin %56’sı birinci sıraya koymuştur. Şiddeti kadınların en büyük sorunu olarak görenlerin oranı yıllara göre de artış göstermiştir (Toplumsal Cinsiyet Ve Kadın Çalışmaları Araştırma Merkezi, 2019: 28). Yapılan çalışmalar gösteriyor ki yıllar geçse de kadınlar şiddetle karşı karşıya kalmaya devam edecektir.

3.3. Kadına Yönelik Şiddeti Önlemek İçin Çıkarılan Kanunlar

Kadına yönelik şiddetle mücadele dünya tarihinde çok yakın bir zamanda ele alınmaya ve suç olarak kabul edilmeye başlanmıştır. İnsanlık tarihinden beri kadınların erkeklerden fiziksel olarak güçsüz oluşu, ataerkil toplumların ortaya çıkışı, sorumlulukların büyük bir bölümünün kadınlara verilmesi vb. faktörlerin etkisiyle insanların çoğu (kadınlarda dâhil) erkeğin eşine şiddet uygulamasını yakın bir geleceğe kadar haklı görmüşlerdir. 1883 yılına gelindiğinde Maryland’da çıkarılan bir yasa ile ilk kez kadına yönelik şiddet suç kabul

edilmiştir (Erdoğan, 2018). 1946 yılında ise BM Ekonomik ve Sosyal Konsey'in 11 sayılı kararıyla, Birleşmiş Milletler Kadının Statüsü Komisyonu'nun kurulması uluslararası düzeyde ele alınmaya başlanmıştır. Diğer taraftan 1952 yılında Kadınların Siyasi Hakları Sözleşmesi, 1957 yılında Evli Kadınların Vatandaşlığı Sözleşmesi ve Evlilikte Rıza Sözleşmesi, 1962 yılında da Askeri Evlilik Yaşı ve Evliliklerin Kayıt Altına Alınması Konusunda Sözleşme kabul edilmiştir (Bozkurt Şener, 2011: 23). 1979 yılına gelindiğinde Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi kabul edilmiştir. Fakat bu sözleşmede kadına yönelik şiddet konusunda düzenleme yapılmamıştır. 1979 yılları dünyası düşünüldüğünde kadına yönelik şiddet üzerine bilinçlenmenin tam olarak gerçekleşmemesi konunun ele alınmaması sebebi olarak gösterilebilir. BM Genel Kurulu tarafından 20 Aralık 1993 tarihinde kabul edilen Kadınlara Yönelik Şiddetin Tasviye Edilmesine Yönelik Bildirge, Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nde 'Kadına Yönelik Şiddet' ile ilgili açık bir düzenlenmenin olmaması üzerine “ Kadının insan haklarının genişletilmesi, kadına yönelik şiddeti yok etmek, cinsel hakların ve doğurganlık haklarını hayata geçirmek” gibi hükümler eklenerek düzenlenmiş halidir (Özkan, 2017: 552). Ülkemiz bu sözleşmeyi 1985 yılında onaylayarak kadınlara karşı gerçekleştirilecek her türlü ayrımcılığı yasaklama ve önlemler alma, kadın erkek eşitliğini sağlama, yargının, kamu kurum ve kuruluşlarının eşitlik ilkesi çerçevesinde hareket etmesini sağlama ve erkek egemen gelenek ve göreneklerin değişmesi için çalışmalar yapma, eşitliğe haykırı tüm ceza hükümlerini kaldırmak gibi yükümlülükleri üstlenmiştir (Yenerer Çakmut, 2016: 7).

Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Bildiri 20 Aralık 1993 tarihinde BM Genel Kurulu tarafından kabul edilerek kadına uygulanan şiddetin önlenmesine dair kabul edilen ilk belge niteliği taşımaktadır. Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun kadına yönelik uygulanan şiddetin özel olarak değerlendirilmesi için 30 Mayıs 1991 tarihinde uluslararası bir belge yayınlanması gerektiğini bildirmiştir. Diğer yandan 1992'de Cenevre'de bir araya gelen BM İnsan Hakları Komitesi kadına uygulanan şiddet konusunu BM Genel Kuruluna taşımak için üye ülkeler ile bir araya gelerek “Kadın Haklarını Çiğnemek İnsan Haklarını Çiğnemektir” ve “Kadına Yönelik Şiddet Bir İnsan Hakları İhlalidir” başlıkları altında imza toplamışlardır. Bu imza kampanyasına Türkiye'den 30.000'den fazla imza toplanmış ve Türkiye bu kampanyada en fazla imza toplayarak ilk sırada yer alan ülke olmuştur (Moroğlu: 361). 1995 yılında o güne kadar dünyanın en büyük kadın konferansı olan Dördüncü Dünya Kadın Konferansı Pekin'de toplanmıştır. Bu konferansın sonunda Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu kabul edilmiş ve kadına yönelik şiddetin insan haklarının ihlali olduğu, kadının ilerlemesi,

kadın-erkek eşitliğinin sağlanması gerektiği, adil ve kalkınmış bir toplum için kadınların güçlendirilmesi gerektiğinin altı çizilmiştir (Bozkurt Şener, 2011: 26). Bu konferanstan 5 yıl sonra 2000 yılında BM Genel Kurulu tarafından New York'ta "Kadın 2000: 21. Yüzyıl İçin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Kalkınma ve Barış (PEKİN+5)" başlıklı bir oturum yapılmıştır. Bu oturum sonucunda kadına yönelik şiddetin çerçevesi genişletilerek namus cinayetleri, erken yaşta ve zorla evlendirilme, başlık parasını ödeyememekten kaynaklanan şiddet ve evlilik içi tecavüz kadınlara karşı şiddet kapsamına alınmıştır (Najafova, 2020: 15-16). AB Hukukunda ise "cinsel taciz" kavramına ilk kez 2002 yılında çıkarılan bir yönergede yer verilmiştir (Moroğlu: 365). Sırasıyla 2003 tarihinde BM Genel Kurulu tarafından "Namus Adına Kadınlara Karşı İşlenen Suçların Ortadan Kaldırılmasına Yönelik Çalışma Önergesi", Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından 28 Haziran 2006 tarihinde kabul edilen "Kadınların Şiddete Karşı Korunmasına İlişkin Tavsiye Kararı", 2008 yılında "Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun Kadına Yönelik Her Türlü Şiddetle Mücadelenin Yoğunlaştırılması Konulu 63/155 Sayılı İlke" kararı alınmıştır.

Uluslararası hukukta kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddete ilişkin yaptırım gücüne sahip ilk düzenleme olan "Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Sözleşme (İstanbul Sözleşmesi)" İstanbul'da imzaya açılmış ve 11 Mayıs 2011 tarihinde kabul edilerek 1 Ağustos 2014 yılında 12 ülkenin imzasıyla yürürlüğe girmiştir (Özkan, 2017; Najafova, 2020). Sözleşmenin en temel amaçları arasında evli olsun veya olmasın kadınları her türlü şiddetten korumak, aile içi şiddeti önlemek, şiddete uğrayan aile üyelerini korumak, taraf devletlerin mağdurlara yardım için politikalar geliştirmeleri, kadın-erkek eşitliğinin sağlanması gösterilebilir. Fakat Türkiye bu sözleşmeye taraf olmaktan 20 Mart 2021 tarihinde çıktı. Bu kararın ardından pek çok sivil toplum örgütü ve kadın grupları alınan bu karara tepki göstermiştir. İstanbul sözleşmesi yerine iç hukukta geçerli olan 6284 sayılı kanunun İstanbul sözleşmesindeki maddeleri kapsadığı söylene de daha dar anlamda ele alındığı görülmektedir. Örneğin ısrarlı takip ve toplumsal cinsiyet rolleri üzerine 6284 sayılı kanunda herhangi bir tanımlama bulunmamaktadır. Diğer yandan İstanbul sözleşmesi devlete ve kişilere pek çok sorumluluk ve görev yüklemekte ve şiddeti önleme noktasında gerekli tedbirlerin nasıl uygulanacağına dair görevleri ve yükümlülükleri aktarmaktaydı. Şiddetin önlenmesi ve mağdurların korunması kapsamında İstanbul sözleşmesi taraf ülkelere destek merkezlerinin ve telefon destek hatlarının oluşturulması yönünde görevler yükler fakat iç mevzuatımızda böyle bir durum söz konusu değildir. Ülkemizde faaliyete geçen KADES uygulaması faydalı olmakla birlikte her kadının akıllı telefona sahip olmadığı, okuryazar

olmayan ileri yaş seviyesindeki kadınların bu tarz uygulamaları kullanamayacağı da göz önünde bulundurularak yeni çalışmalar yapılmalıdır. Bu sözleşmeden taraf olmaktan çekilme kararı pek çok sorunu ve belirsizliği de beraberinde getirecektir. Örneğin ısrarlı takibin suç sayılmadığı iç mevzuatta kadınlar ısrarlı takip edilmeleri karşısında herhangi bir yasal bir korumaya tabi tutulmayacaklardır. Cinsel ve psikolojik şiddet, ev içi şiddet suç olmaktan çıkacak ve sonuç olarak tüm toplum bireyleri şiddet karşısında korumasız kalacaktır (BBS NEWS, 2021; Öztürk, 2021). Şiddet temelli bir toplumun sağlıklı bir gelişme sağlayamayacağı da açıktır. Bundan sonraki süreçte mevcut olan iç hukukta kadını şiddetten ve her türlü ayrımcılıktan korumaya yönelik düzenlemeler yapılmalı, çok geniş çerçevede şiddet ele alınmalı, hukuksal düzenlemeler yapıp cinsel ayrımcılığa ve şiddete çıkan her yol kapatılmalıdır.

Ülkemizde mevcut olan Yeni Türk Ceza Kanunu, Türk Medenî Kanunu, Türk Borçlar Kanunu, İş Kanunu, Belediye Kanunu ve Devlet Memurları Kanunlarında kadınlarla ilgili hükümler yer alsa da maalesef kadınları şiddetten korumak için yeterli olmamıştır. Türk ceza kanununda aile içi şiddete ilişkin hükümler düzenlenmiş ve caydırıcılık sağlanmaya çalışılmıştır. Yine medeni kanunda aile içi şiddet daha çok boşanma, evlilik birliğinin korunması, velayet, nafaka ve tazminat ile ilgili hususlarda yer almıştır (Akın, 2013). 1998 yılında yürürlüğe giren 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun ile ev içi şiddet mağdurlarını korumak ve şiddetin toplumda yol açacağı zararlara engel olmak amaçlanmıştır. 8 Mart 2012 tarihinde 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, 18 Ocak 2013 tarihindeyse Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanuna İlişkin Uygulama Yönetmeliği kabul edilmiştir. Kanun kadınları şiddete uğrama tehlikesi karşısında korumak ve en önemlisi yaşama hakkını ve özgürlüğünü güvence altına almak, kurumlar arası iş birliğini sağlayarak kadın cinayetlerini önlemek ve şiddet uygulama ihtimali bulunan ya da şiddet uygulayan kişileri tedavi etmek amaçlanmıştır (Öztürk, 2017: 4-5). 6284 sayılı kanun ile Mülkî Amir tarafından verilebilecek koruyucu tedbirler; uygun barınma yeri sağlanması, geçici maddî yardım sağlanması, rehberlik ve danışmanlık hizmeti verilmesi, geçici koruma altına alınma, kreş gibi imkânlar iken hâkim tarafından verilebilecek koruyucu tedbirler ise şu şekildedir; işyerinin değiştirilmesi, ayrı yerleşim yeri belirlenmesi, aile konutu şerhi, kimlik ve diğer bilgi ve belgelerin değiştirilmesidir (Öztürk, 2017).

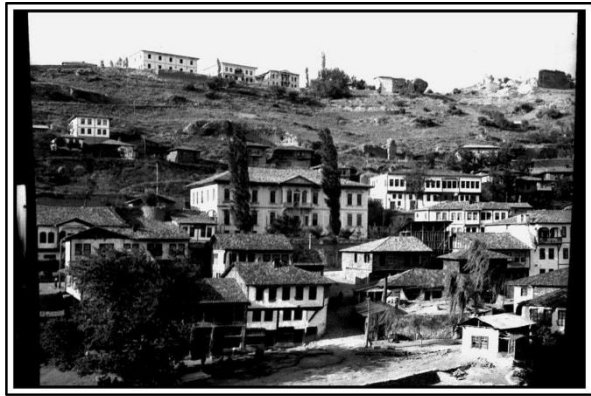
Diğer yandan ülkemizde şiddete maruz kalan kadınların daha hızlı ve kolay bir şekilde ulaşabilecekleri mücadele destek mekanizmaları oluşturulmuştur. Alo 183 aile, kadın, çocuk

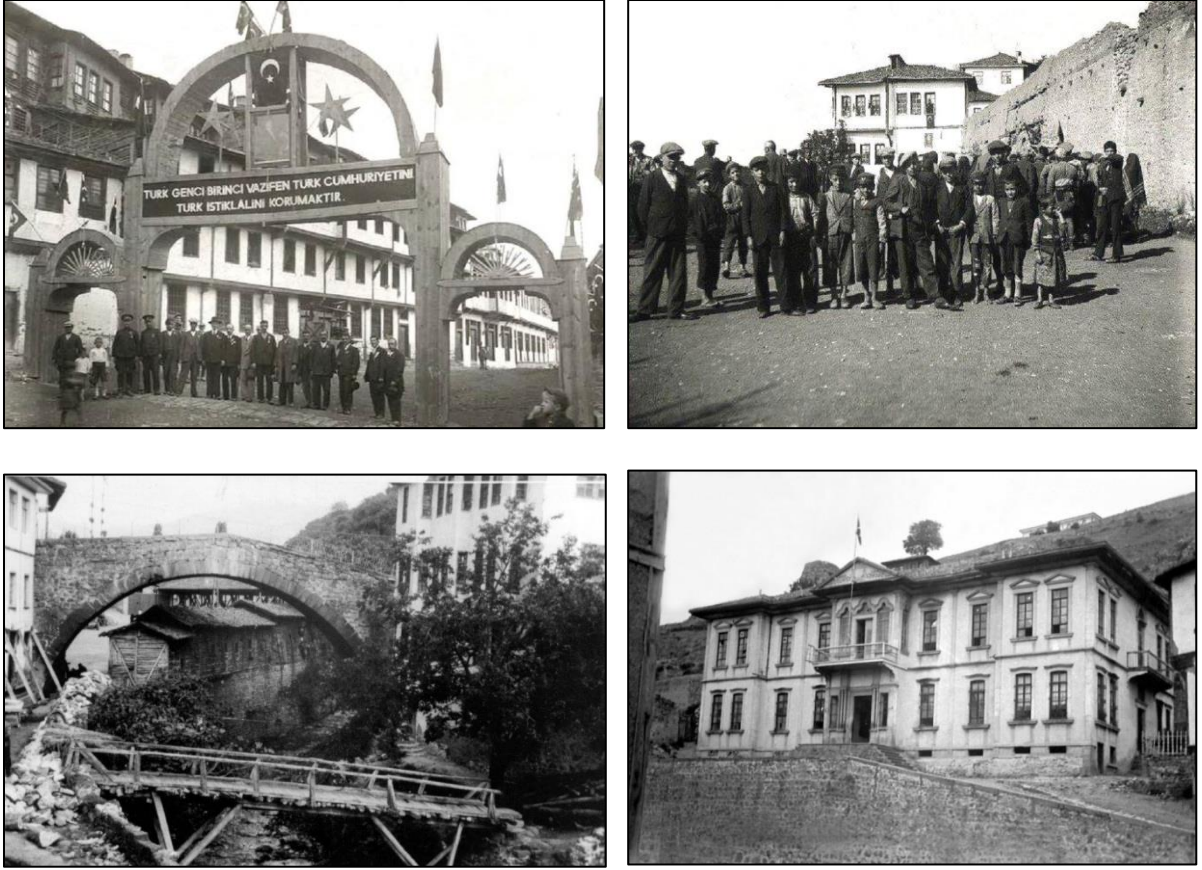
ve engelli sosyal hizmet danışma hattı, 155 polis ve 156 jandarma ihbar hatları, 112 acil yardım hattı, ilk kabul birimleri, kadın danışmanlık merkezleri, kadın sığınma evleri, şiddet önleme ve izleme merkezleri (şönim), cumhuriyet savcılığı, aile mahkemeleri 7/24 vatandaşlara hizmet vermektedir (Güleker Törer, 2020). Hem küresel ölçekte hem de bölgesel düzeyde kadına yönelik şiddeti önlemek için çıkarılan yasalar, alınan tedbirler, imzalanan sözleşmeler yetersiz kalmaktadır. Tüm dünyada giderek etkisini arttıran şiddetin önüne geçmek için sadece kanun çıkarmak yeterli değildir. Kapsamlı bir düzeyde çalışma yapılmalı asıl altında yatan sebepler araştırılarak çözüm yollarına gidilmeli, kanun gücünün doğru ve yerinde kullanılarak şiddeti önlemede bir araç olarak kullanılması gerekmektedir.

4. NIKSAR İLÇESİNE DAİR GENEL BİLGİLER

4.1. Niksar Şehrinin Tarihi

Asırlar boyunca pek çok medeniyete ev sahipliği yapması sebebiyle Niksar farklı isimlerle anılmıştır. Pers imparatorluğunun yıkılmasının ardından kurulan Pontus krallığı döneminde Caberia (tarihte bilinen ilk adı) ismi ile, bölgenin Romalılara geçmesinin ardından ise Neocaesarea (Kayser'in yeni şehri) adını almış ve Niksar adı Neocaesarea isminden türemiştir. Yine bu dönemde Romalılar Diospolis ve Sebaste isimlerini de Niksar için kullanmışlardır (Vikipedi). 395 yılında Roma İmparatorluğunun ikiye bölünmesiyle de Niksar Bizans'ın hâkimiyetine girmiş ve 6 yüzyıl kadar Bizans'ın önemli kentlerinden biri olmuştur. Niksar Türklerin eline Malazgirt savaşından önce Abbasî döneminde kısa süreli de olsa geçmiştir. Malazgirt savaşından sonra Bizans'ın gücünün azalmasıyla birlikte Selçuklu komutanlarından Artuk Bey tarafından Niksar ele geçirilmiş ve Sakarya boylarına kadar ilerlemiştir. Danişmentliler döneminde ise Gümüştekin Ahmet Gazi Sivas'tan sonra ilk fetih hareketlerini Yeşilirmak havzasına yapmış, zorlu bir mücadeleden sonra Niksar ele geçirilmiş ve devletin başkenti yapılmıştır. 1175 yılında II. Kılıçarslan'ın fethiyle de Niksar Selçuklu topraklarına katılmış, Selçuklu hâkimiyeti zayıflayınca Moğol istilasına uğramıştır. Önce Eratna devletinin ardından ise Taceddinoğlu Beyliğinin çatısı altına giren Niksar, 1398 yılında Yıldırım Beyazıt'ın oğlu Süleyman Çelebi tarafından Osmanlı topraklarına katılmıştır. (Niksar Ticaret ve Sanayi Odası). Osmanlı hâkimiyetinde iken Sivas sancağına bağlı bir kaza iken, 1870-1880 yılları arasında Canik sancağına, 1881 yılında ise Tokat sancağına bağlanmıştır. Günümüzde ise Tokat ilinin ilçe merkezlerinden biri konumundadır (Bostan, 2007).

Fotoğraf 4.1. Niksar İlçesine Ait Eski Fotoğraflar

Kaynak: (İstanbul Niksarlılar Derneği, 2015: Eski Türkiye Fotoğrafları Arşivi)

4.2. Niksar Şehrinin Konumu

40° 33' - 40° 36' kuzey enlemleri ile 36° 54' - 36° 59' doğu boylamları arasında yer almaktadır. Yeşilırmak'ın bir kolu olan Kelkit çayı vadisinin hemen sağında yer alan Niksar yaklaşık deniz seviyesinden 350 metre yüksekliktedir. Orta Karadeniz Bölgesinin iç kesimlerinde yer alan ve kuzeyi Canik dağlarıyla çevrili olan Niksar verimli bir ovaya sahiptir. Kuzey Anadolu fay hattı üzerine yerleşen Kelkit çayının suladığı Niksar ovası doğu-batı doğrultusunda uzanmakta ve Karadeniz bölgesinin önemli ovalarından birini oluşturmaktadır. Bataklık halinde bulunan ova Cumhuriyet döneminde kurutularak önemli bir tarım ve ziraat alanına dönüştürülmüştür (Vikipedi).

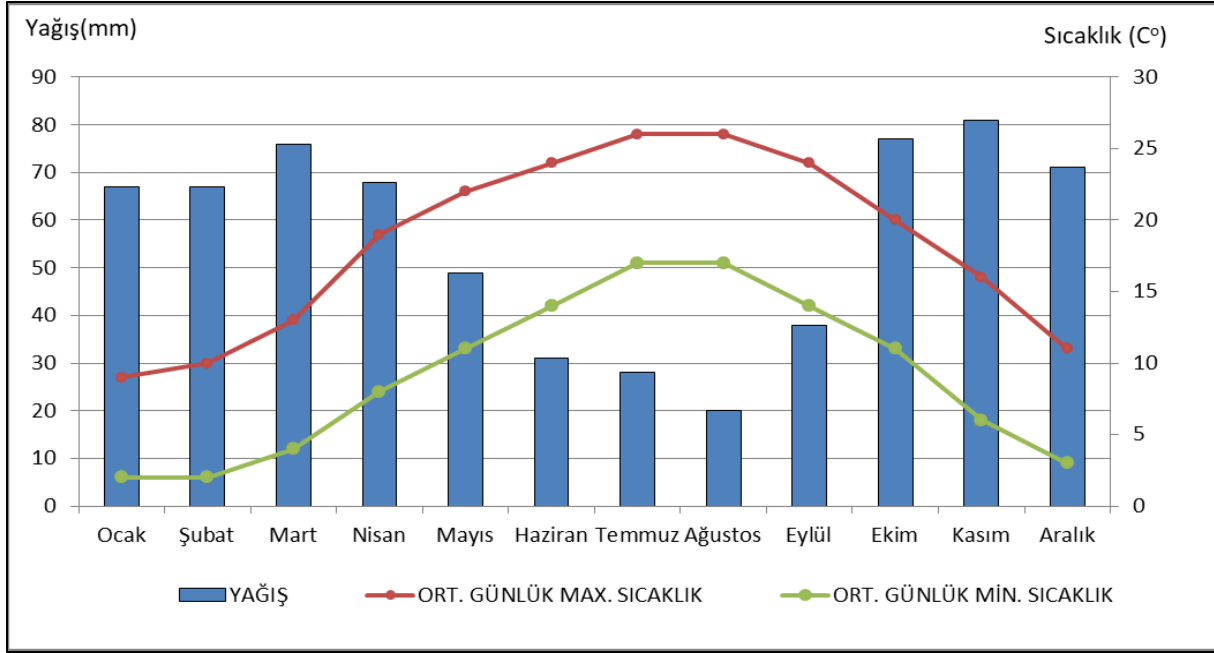
Niksar şehrinin Tokat il merkezine uzaklığı yaklaşık 60 km'dir. Komşu ilçelerine baktığımızda kuzeybatısında Tokat'ın en gelişmiş ilçesi olan Erbaa, kuzey ve kuzeydoğu kısmında Ordu il merkezine bağlı Akkuş, Aybastı ve Korgan ilçeleri, doğusunda Reşadiye, güneybatısında Tokat, güneydoğusunda Başçiftlik ve güneyinde Almus ilçesi bulunmaktadır (Vikipedi).

Harita 4.1. Niksar İlçesi Konum Haritası

4.3. Niksar Şehrinin İklim Özellikleri

Karadeniz iklimi ile İç Anadolu iklimi (karasal iklim) arasında bir geçiş özelliğine sahiptir. Mikroklima iklim özelliğine de sahip olan bölge Akdeniz iklim özelliklerini de bünyesinde barındırır. İlçenin son 30 yıl içinde aldığı ortalama yağış ve sıcaklık değerleri Grafik 4.1’de gösterilmiştir. İlçeye en az yağış yaz aylarında düşerken en yüksek yağışlar ise ilkbahar ve sonbaharda düşmektedir. Günlük maksimum sıcaklık ortalaması 25 C^0 ’yi geçmez iken günlük minimum sıcaklık değerleri ise sıfırın altına düşmemektedir (Grafik 4.1). Bu özelliğinden dolayı ilçede doğal yetişen yabani zeytin ağaçlarının varlığı kendini göstermektedir.

Grafik 4.1. 1990-2020 Yılları Arası Niksar İlçesine Ait Yağış Ve Sıcaklık Grafiği

Kaynak: (Meteoblue)

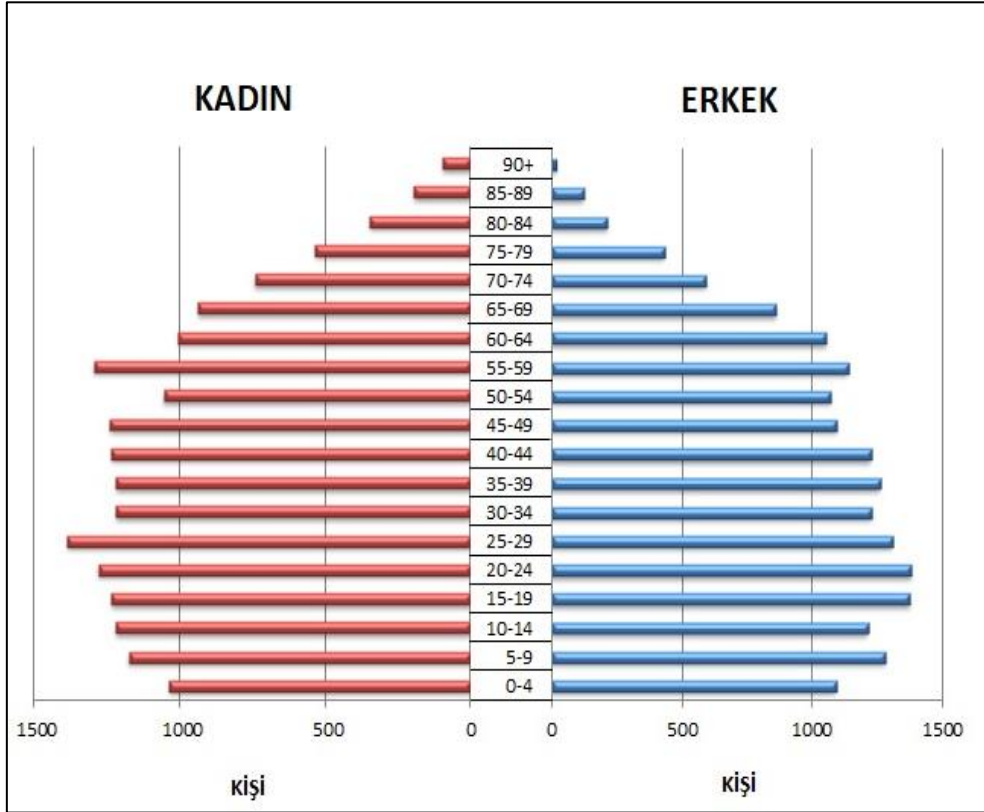
4.4. Niksar Şehrinin Ekonomisi ve Sanayisi

Ekonominin büyük ölçüde tarıma dayandığı Niksar'da aynı zamanda büyük ve küçükbaş hayvancılık, orman ürünleri, arıcılık ve kümes hayvancılığı faaliyetleri de sürdürülmektedir. Bölgenin en verimli alanlarından olan Niksar ovası ise iklimin elverişliliği ve toprağının verimliliği sayesinde tümüyle tarıma ayrılmış ve yılda birden fazla ürün alınabilmektedir. Kurubaklagil, buğday, çavdar, sera ürünleri, bağcılık, meyvecilik, soğan, patates, tütün, pancar gibi çeşitli ürünler yetiştirilmektedir. Özellikle ceviz yetiştiriciliği şehrin ekonomisine büyük katkı sağlayan bir ürün haline gelmiş ve ceviz atölyelerinde içleri çıkarılan cevizler yurtdışına gönderilmek için satışa hazır hale getirilmektedirler. Bu atölyelerde çalışan kadınlar için ise önemli bir gelir kapısı ve istihdam kaynağı olması açısından da büyük önem arz etmektedir (Vikipedi). Ayrıca un, şeker, kireç, okul sırası, salamura yaprağı, yoğurt, kaşar, tekstil, hazır beton gibi ürünlerin üretimi de yapılmaktadır (Dicle ve Diğ.)

Niksar'da sanayi de önemli ekonomik faaliyetler içerisinde yer almaktadır. Niksar küçük sanayi sitesi 1976 yılında kurulmuş 1994 yılında faaliyete geçmiştir. Alanda 354 işyeri bulunmakta ve bunların 240'ında esnaflar faaliyet göstermektedir. Sanayide toplam çalışan sayısı ise 980 kişidir (T.C. Tokat Valiliği).

4.5. Niksar Şehrinin Demografik Özellikleri

2020 TÜİK verilerine göre şehir merkezinin toplam nüfusu 36 bin 321 kişidir. Erkek nüfusu toplam nüfusun %49,34'ünü oluştururken, kadın nüfus ise %50,65'ini oluşturmaktadır. 65 yaş üstü nüfustan 2 bin 841 kişisi kadın iken, 2 bin 235 kişi erkektir. 65 yaş ve üstü nüfus oranı toplam nüfusun %13,97'sini oluşturmaktadır (ADNKS, 2020). Nüfus doğum oranında dalgalanmalar olsa da son yıllarda azalma olduğu görülmektedir (Grafik 4.2).

Grafik 4.2. Niksar Şehir Merkezine Ait Nüfus Piramidi

Kaynak: (ADNKS, 2020)

Niksar, Tokat İlinin nüfus bakımından en kalabalık 3. ilçesidir. Tarihi çok eskilere dayanan bu ilçenin nüfusu yıldan yıla artış ve azalmalar şeklinde dalgalanmalar seyretse de 2019 ve 2020 yılları arasında büyük bir göç verdiği gözlemlenmektedir. İlçeler içerisinde nüfusu sürekli artış gösteren ilçe ise Erbaa'dır. Gelişen ekonomik faaliyetler ve açılan yeni iş alanları ile birlikte çevre ilçelerdeki işçi göçünü kendisine çekmektedir (Tablo 4.1) (ADNKS, 2007-2020).

Tablo 4.1. Tokat İlçelerinin Yıllara Göre Nüfus Değişimi

YILLAR	TOKAT İLÇE NÜFUSLARI									
	Erbaa	Turhal	Niksar	Reşadiye	Sulusaray	Başçiftlik	Zile	Almus	Pazar	Artova
2007	95,658	87,553	64,941	40,319	9,595	5,093	68,937	29,009	15,361	11,073
2008	96,059	87,826	64,076	42,952	9,863	5,610	67,224	29,136	15,261	10,770
2009	97,561	87,233	64,930	45,436	9,297	6,931	65,245	28,246	15,158	10,220
2010	95,815	86,327	64,095	39,880	9,071	6,600	63,201	28,014	15,048	10,022
2011	97,365	85,391	62,791	39,457	8,914	6,290	61,619	27,989	14,948	9,805
2012	95,582	85,923	63,724	42,365	8,838	7,105	61,765	29,802	15,426	9,450
2013	93,834	83,036	63,140	37,454	8,455	6,081	59,744	27,065	14,712	9,384
2014	91,873	81,813	64,254	38,870	7,835	9,399	58,147	26,589	14,117	9,106
2015	92,654	80,171	62,735	35,790	8,442	10,610	56,727	26,004	13,804	8,752
2016	92,906	80,239	64,553	37,959	8,610	9,961	56,185	27,683	13,824	9,275
2017	93,555	79,844	64,193	37,729	7,576	9,096	55,131	27,370	13,570	8,503
2018	95,361	79,916	64,119	41,178	7,401	7,058	55,673	28,413	14,335	8,744
2019	95,611	79,604	65,308	43,870	7,598	8,323	54,297	27,658	13,330	8,374
2020	98,342	79,776	61,119	34,211	7,083	5,530	54,368	23,825	13,209	8,132

Kaynak: (TUİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2020)

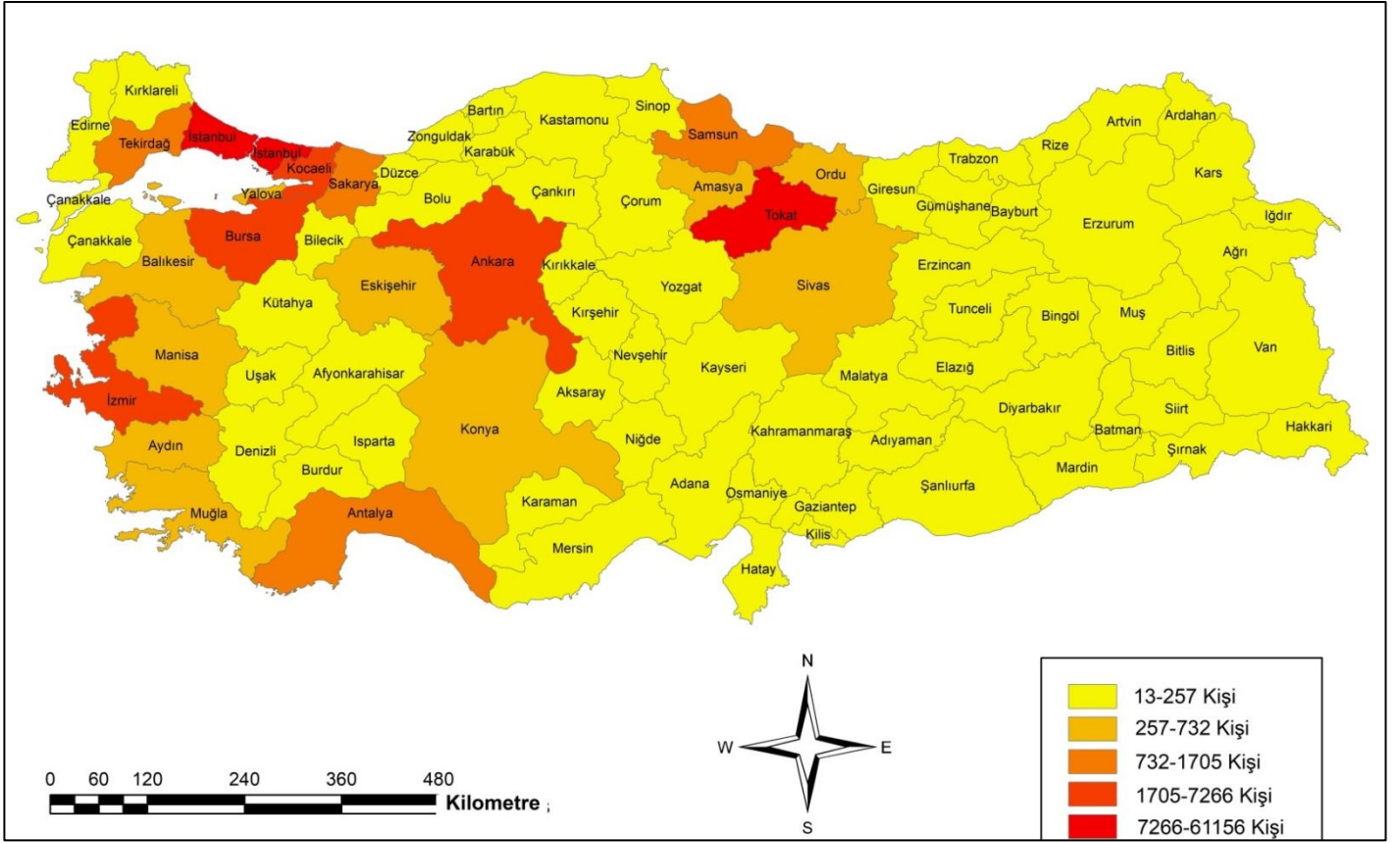
Niksar ilçesinin şehir merkez nüfusu değerlendirildiğinde ilçe nüfusunda olduğu gibi dalgalanmalar görülmektedir. Şehir merkezi nüfusundaki artış köyden kente ve dışarıdan şehir merkezine göç aldığını göstermektedir. Zaman zaman göç alıp veren Niksar ilçesinin şehir merkez nüfusunda da dalgalanmaların olmasının sebebi olarak ilçe merkezinde açılan sanayi kollarının açılıp ayakta duramamasına bağlı olarak tekrar kapanması ve şehir merkezinden göç eden nüfusun göç ettikleri yerde barınamayıp tekrar dönmeleri etkili olmuş olabilir. 2019-2020 yılları arasında hem ilçe nüfusunda hem şehir merkez nüfusundaki azalma dış göç yaşandığının kanıtıdır (Tablo 4.2).

Tablo 4.2. Niksar İlçe Ve Şehir Merkezi Nüfusunun Yıllara Göre Değişimi

NİKSAR İLÇE VE ŞEHİR MERKEZİ NÜFUSUNUN YILLARA GÖRE DEĞİŞİMİ		
YILLAR	İLÇE NÜFUSU	ŞEHİR MERKEZİ NÜFUSU
2007	64,941	34,262
2008	64,076	32,675
2009	64,930	33,682
2010	64,095	33,490
2011	62,791	33,090
2012	63,724	32,692
2013	63,140	31,978
2014	64,254	35,694
2015	62,735	37,143
2016	64,553	39,338
2017	64,193	38,753
2018	64,119	33,610
2019	65,308	38,040
2020	61,119	36,321

Kaynak: (TUİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2020)

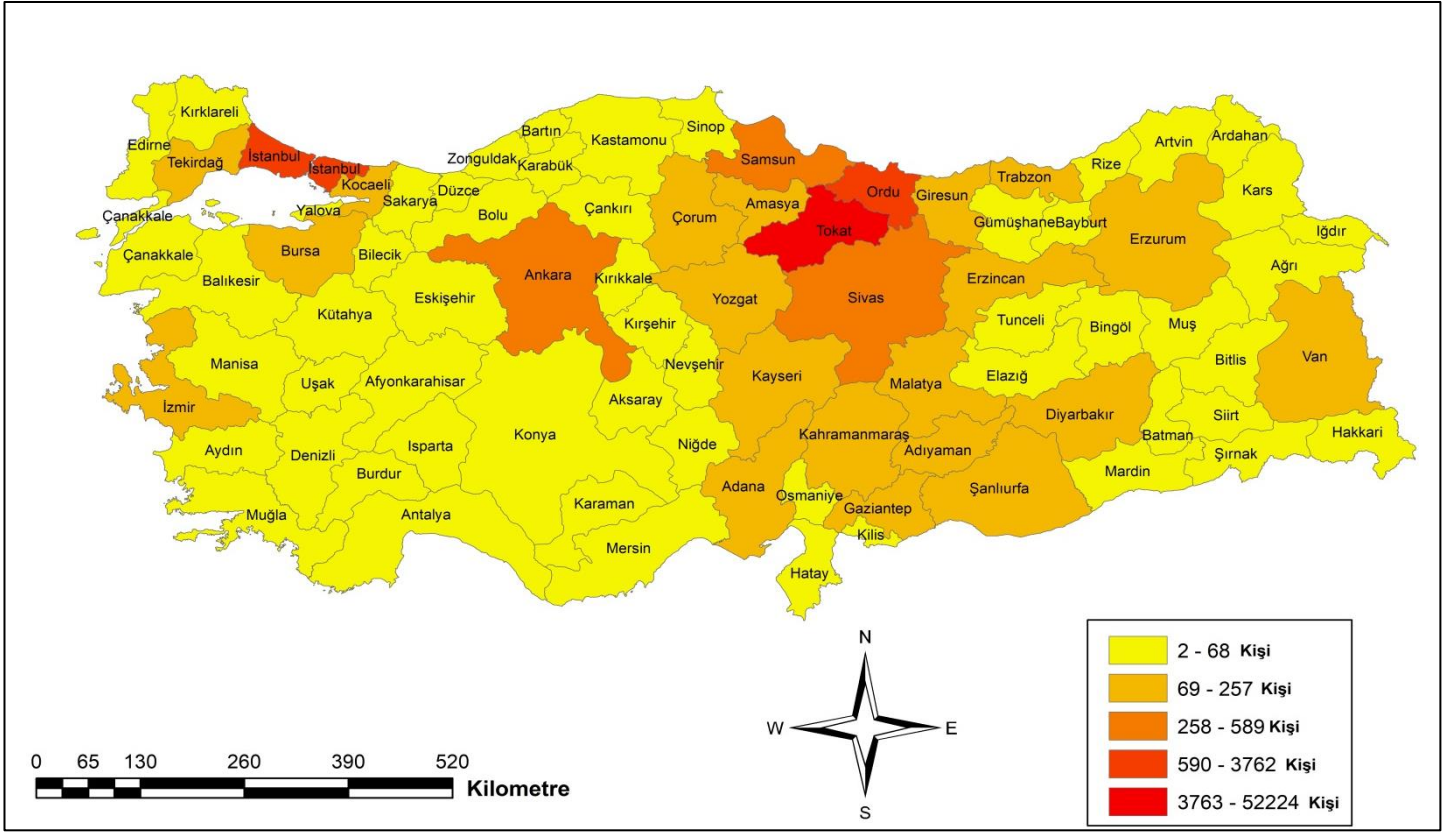
Harita 4.2 'de Niksar nüfusuna kayıtlı olan kişilerin ikamet ettikleri illere göre dağılımları gösterilmektedir. Kişilerin daha çok büyük şehirleri tercih ettikleri görülmektedir. Tokat ili hariç İstanbul (54 bin 237) ikamet edilen iller arasında birinci sırayı alırken Ankara (7 bin 266), Kocaeli (5 bin 668), Bursa (3 bin 583), İzmir(3 bin 582) en çok tercih edilen diğer iller arasında yer almaktadır. Niksar nüfusuna kayıtlı olan kişilerin %71,33'ü (152 bin 098) ilçe sınırları dışında ikamet ederken, nüfusun sadece %30,62'si (65 bin 308) Niksar ilçe sınırları içerisinde yaşamaktadır. Bu veriler dışarıya büyük oranda göç verdiğini göstermektedir.

Harita 4.2. Nksar Nüfusuna Kayıtlı Olan Kişilerin İkamet Ettikleri İller

Kaynak: (ADNKS, 2019)

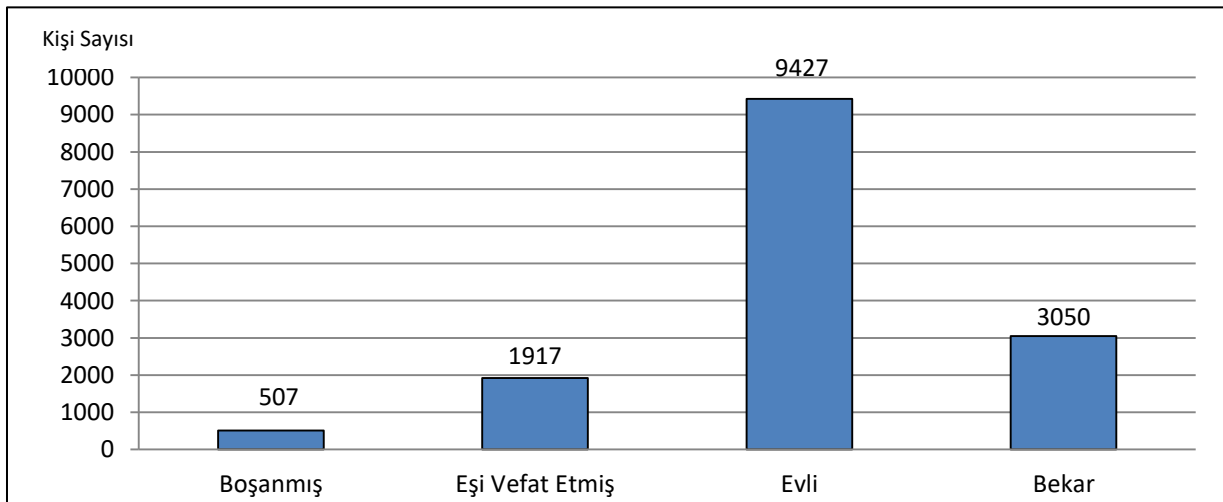
Nksar ilçe sınırı içerisinde ikamet edip diğer illerde doğan kişilerin dağılımları Harita 4.3'te gösterilmiştir. Nksar ilçe sınırı içerisinde ikamet edenlerin büyük çoğunluğu Tokat ve ilçelerinden oluşmaktadır. Daha sonra sırasıyla İstanbul (3762), Ordu (3102), Samsun (589), Sivas (487), Ankara (352) gelmektedir. Nksar ilçe sınırı içerisinde ikamet edenlerin %73,55'i (48 Bin 035) Nksar doğumlu iken, % 20,03'ü (13 bin 084) Tokat sınırları dışında doğan kişileri oluşturmaktadır. Bu durum ise Nksar'ın homojen bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir.

Harita 4.3. Başka Bir İlde Doğup Nişar'da İkamet Edenlerin Dağılımı

Kaynak: (ADNKS, 2019)

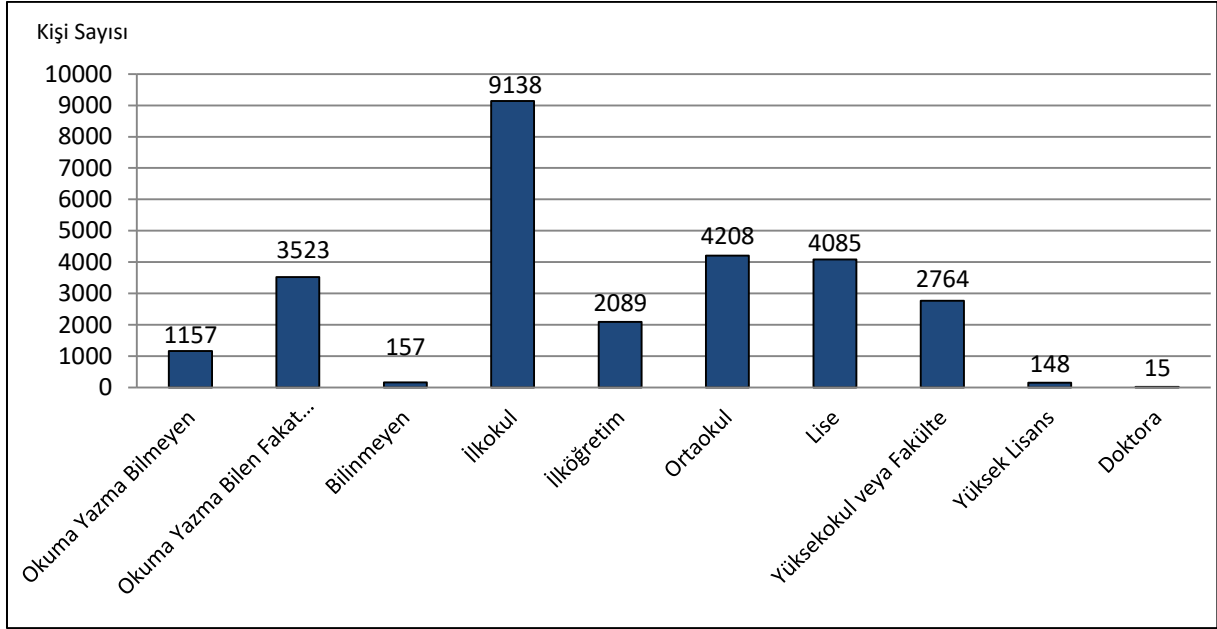
Medeni durumlarına göre şehir merkezinde yaşayan kadınların büyük çoğunluğunu evli kadınlar oluşturmaktadır. Daha sonra sırasıyla bekâr, eşi ölmüş ve eşinden ayrılmış grubu gelmektedir.

Grafik 4.3. Nişar Şehir Merkezinde Yaşayan Kadınların Medeni Durumları (15 Yaş Üstü)

Kaynak: (ADNKS, 2020)

Şehir merkezinde yaşayan kadınların eğitim düzeyleri grafiğine bakıldığında kadınların %33,49'u ilkokul mezunları ile birinci sırada yer alırken, ikinci sırada %15,42 ile ortaokul mezunları gelmektedir. Eğitim seviyesi artarken kişi sayısında azalma görülmektedir (Grafik 4.4).

Grafik 4.4. Nıksar Şehir Merkezinde Yaşayan Kadınların Eğitim Düzeyleri (15 Yaş Üstü)

Kaynak: (ADNKS, 2019)

5. NİKSAR ŞEHRİNDE KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN COĞRAFI ANALİZİ

5.1. Araştırmanın Amacı Ve Önemi

Günümüzde kadına yönelik şiddet dünyanın her noktasında varlığını gösteren bir olgudur. Toplumların eğitim düzeyleri, inançları, kültürleri, coğrafi konumları, gelişmişlik düzeyleri gibi faktörler şiddetin boyutunu ve sıklığını etkilese de her toplumun yaşadığı bir sorun olmaktan çıkmamıştır. Araştırmamızın konusu homojen bir topluluğa sahip olan Niksar şehir merkezinde yaşayan kadınların maruz kaldıkları şiddet türleri ve şiddeti etkileyen demografik özelliklerinin kıyaslanmasıdır. Kültürün, gelenek ve göreneklerin hâkim olduğu bu coğrafyada kadına yönelik şiddetin ne ölçüde olduğu ve nelerden etkilendiği ele alınarak değerlendirilmiştir.

Niksar şehir merkezinde 18 yaş ve üzeri kadınlara yapılan saha çalışmasının amacı; ülkemizin her bir yerinde varlığını sürdüren kadına yönelik şiddetin yaş, eğitim seviyesi, medeni durum, göç olgusu, meslek vb. demografik özelliklere göre maruz kaldıkları şiddetin türünde, şiddeti yaşama sıklıklarında ve şiddete maruz kaldıkları kişilerin değişip değişmediği yönünde tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Bu çalışmada suç olgusunun mekân ile sıkı sıkıya bağlantılı olmasının ve coğrafi olarak da değerlendirilmesini gerekli kıldığından kadına karşı uygulanan şiddetin de suç olarak kabul görmesinden dolayı coğrafi bir bakış açısıyla ele alınması çalışmamızın nedenini oluşturmaktadır.

Günümüz çağında iletişim araçlarının oldukça yaygın olduğu düşünüldüğünde kadına yönelik şiddet olaylarının gün yüzüne çıkma ve insanlara aktarılma oranının arttığı söylenebilir. Hemen hemen her gün medya aracılığıyla duyduğumuz kadına yönelik şiddet haberleri şiddetin ele alınmasını gerekli kılmıştır. Niksar ilçesinin demografik özellikleri ve toplumsal yapı gibi faktörlerin kadına yönelik şiddetle kıyaslanarak şiddetin altında yatan sorunlar tespit edilip gerekli önerilerin sunulması ise çalışmamızın önemini oluşturmaktadır.

5.2. Araştırmanın Alanı

Anket çalışması ülkemizin Doğu Karadeniz Bölümünün iç kısımlarında bulunan Tokat İline bağlı Niksar şehir merkezinde yaşayan 18 yaş ve üzerinde olan kadınlara uygulanmıştır. Şehir merkezinde 2020 yılı verilerine göre toplam 18 bin 398 kadın bulunmaktadır.

5.3. Araştırmanın Örnekleme

Örnekleme büyüklüğünün hesaplanmasında Niksar şehir merkezinde yaşayan kadınlar dikkate alınarak hesaplama yapılmıştır. Araştırma evreni 18 bin 398 kadın olarak tespit edilmiş ve %95 güven düzeyi ile %6 hata payı oranı ile 263 kişi olarak hesaplanmıştır. Çalışma kapsamında toplam 350 anket uygulanmış ve toplanan veri sayısı evreni temsil etmesi bakımından yeterli olduğu kabul edilmiştir. Şehir merkezinde yaşayan 350 kadına “Rastgele Örnekleme” yöntemiyle ulaşılmıştır.

5.4. Araştırmanın Yöntemi

Nicel araştırma yöntemleri bir problemi nesnelleştirerek onu gözlemlenebilir, ölçülebilir, sayısal verilerle ifade edilebilir ve yorumlanabilir bir şekilde ortaya koyan bir yöntemdir. Nicel araştırma yöntemlerinin amacı problemi gözlem, deney ve test yoluyla nesnel olarak ölçüp, ölçüm sonucunda elde edilen verileri sayısal olarak ifade edip yorumlanmasını kolaylaştırmaktır. Nicel araştırma yönteminde genellikle Ne kadar? Ne miktarda? Ne kadar sık? Ne kadar yaygın? gibi sorulara yanıt aranır (Durak, 2011).

Araştırmada Niksar şehir merkezinde yaşayan 350 kadın ile gönüllülük rızası alınarak nicel veri toplama yöntemi olan anket uygulanmıştır. Anketin ilk bölümünde demografik özelliklere ait sorular, ikinci kısmında şiddete maruziyet durumları ve kimler tarafından maruz kaldıkları, üçüncü kısmında yaşadıkları şiddet türleri ve sıklıkları 5’li likert ölçekli sorulardan oluşan anket yöntemi kullanılarak uygulanmıştır. Mekânın yaş, eğitim seviyesi, göç, evlenme yaşı, medeni durum gibi demografik özelliklerin yaşadıkları şiddet türü, maruz kaldıkları kişiler ile aralarında bağlantı olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

5.5. Araştırma Verilerinin Toplanması Ve Analizi

Araştırma da veriler 2019 Aralık ayı ile 2020 Aralık ayları arasında anket yöntemiyle toplanmıştır. Anket soruları ve ölçeklendirme soruları tarafımda oluşturulmuş anketin geçerliliği ve güvenilirliği analiz edilmiştir. Covid-19 salgını sebebiyle kişiler ile yüz yüze görüşme ve salgının seyrine göre telefon ile görüşme yapılarak anket soruları cevaplandırılmıştır. Öncelikle 40 kişi ile pilot çalışması yapılmış daha sonra kalan denekler ile görüşülmüştür. Kişilere çalışmanın amacı ve kimliklerinin gizli tutulacağı anlatılarak karşı tarafa güven verilerek doğru düzeyde bilgilerin elde edilmesi amaçlanmıştır. Kişilere ise “Rastgele Örnekleme” yöntemiyle ulaşılmıştır.

Elde edilen veriler IBM SPSS Statistics 26.0 paket programına işlenerek analiz edilmiştir. Güvenirlilik ve geçerlilik bilimsel araştırmalarda önemli ölçütlerdendir ve

araştırmalarda yaygın olarak kullanılmaktadır. Güvenirliliğin hesaplanmasında Cronbach's Alpha katsayı değeri kullanılmış ve değer 0.782 bulunmuştur (Tablo 5.1). Cronbach's Alpha değerinin 0.70'den büyük olması ankette kullanılan ölçeğin güvenilir olduğunu ortaya koymaktadır. Geçerlilik katsayısı (KMO Değeri) %95 düzeyinde 0.812 olarak hesaplanmış ve 0,80 rakamının üzerinde olan değerler mükemmel olarak kabul edilmiştir. Barlett's küresellik testinin sonucu ise anlamlı düzeyde (<0,05) çıkmıştır (Tablo 5.2) (Durmuş ve Diğ., 2011; İslamoğlu ve Alnıaçık, 2014; Yaşlıoğlu, 2017: 75-76).

Tablo 5.1. Güvenirlilik Katsayısı

Güvenirlilik Analizi		
Cronbach's Alpha Katsayısı	Cronbach's Alpha Standartlaştırılmış Ögelere Dayalı	Soru Sayısı
0,782	0,790	16

Tablo 5.2. Geçerlilik Faktör Analizi

KMO ve Bartlett's Testi		
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		0,812
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	1229,745
	Df	120
	Sig.	,000

Verilerin analizde betimsel istatistik analizi (ortalama, yüzde, standart sapma, sayı, varyans vb.) uygulanmış hangi soruya kaç kişinin cevap verdiği ve ortalama değerleri bulunmuştur. Elde edilen verilerin hangi yöntem ile analiz edileceğinin belirlenmesi ve normal dağılım gösterip göstermediklerini test etmek amacıyla ise Skewness-Kurtosis değerlerine bakılmıştır. Tümünün normal bir dağılım göstermediği test edilmiş ve Non parametrik yöntemlerden iki grubun karşılaştırılmasında Mann-Whitney U testi, ikiden fazla grubun karşılaştırılmasında Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Kategorik değişkenlerin karşılaştırılmasında (şiddete maruziyetin sıklıkları) pearson ki kare analiz yöntemi kullanılmıştır.

5.6. Araştırmanın Bulguları Ve Değerlendirilmesi

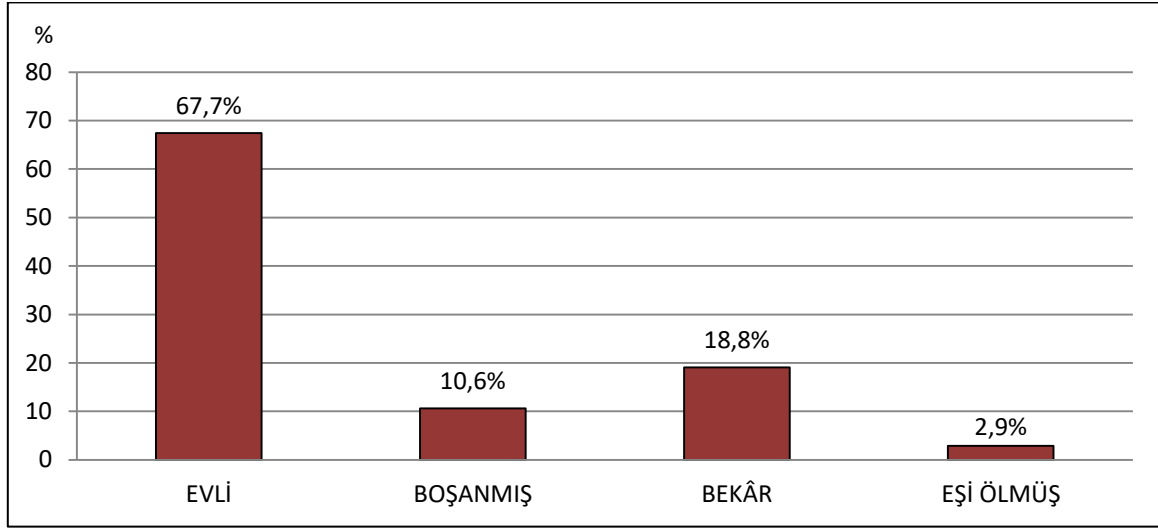
5.6.1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Çalışma şehir merkezinde yaşayan 350 kadın ile yapılmıştır. Katılımcıların yaş ortalaması 36.77, ortanca yaş 35 olarak çıkmış ve standart sapma 12.56 olarak bulunmuştur. Katılımcıların minimum ve maksimum yaş değerleri Tablo 5.3'te gösterilmiştir.

Tablo 5.3. Katılımcıların Yaş Değerleri

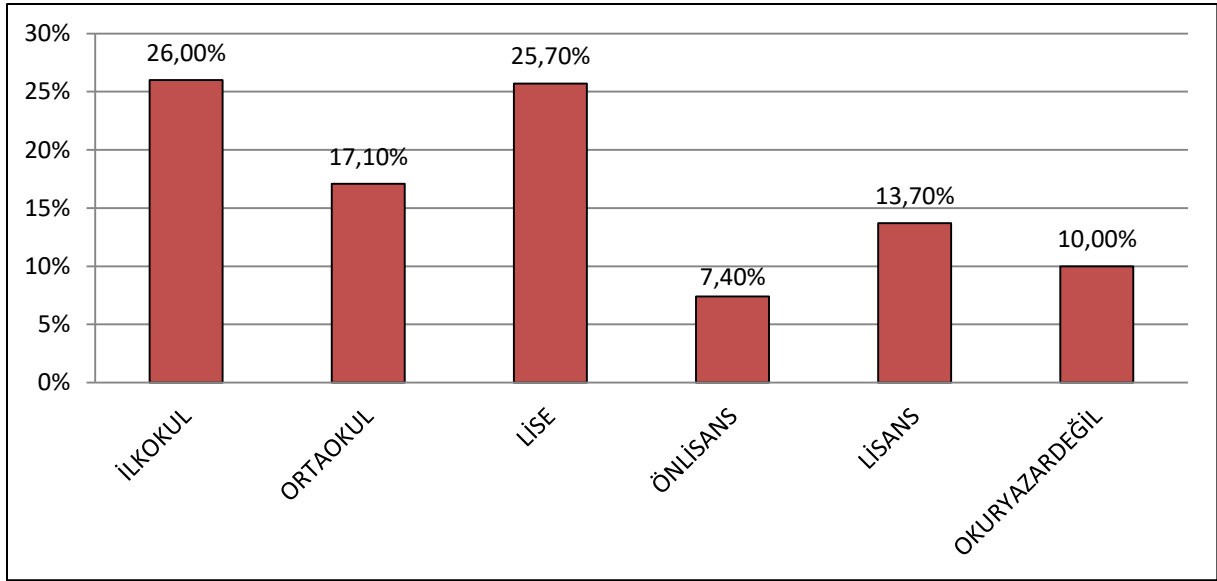
KİŞİ SAYISI	350
ORTALAMA	36,77
ORTANCA YAŞ	35
STANDART SAPMA	12,56
MİN. YAŞ	18
MAK. YAŞ	69

Çalışmaya katılan kadınların hepsi “*Medeni durumunuz nedir?*” sorusuna cevap vermişlerdir. Katılımcıların %67,7’sinin medeni durumları evli iken, %18,8’inin medeni durumu bekârdır. Katılımcıların %10,6’sı eşinden ayrılmış, %2,9’unun ise eşi vefat etmiştir (Grafik 5.1).

Grafik 5.1. Katılımcıların Medeni Durumları

Katılımcıların eğitim seviyesi ilçe genelindeki kadınların eğitim seviyesi ile uyumlu değerlerde (Grafik 4.3) çıkmıştır. Katılımcıların %26’sı ilköğretim mezunu iken %25,7’si lise mezunudur (Grafik 5.2).

Grafik 5.2. Katılımcıların Eğitim Seviyeleri

Katılımcıların 284'ü yaşamlarında bir kere de olsa evlenmişlerdir. Katılımcıların en küçük evlilik yaşı 15 iken, en büyük evlilik yaşı 34'tür. Erkeklerde evlenme yaşı kadınlar ile kıyaslandığında daha yüksektir. Ortalama evlilik yaşı kadınlarda 20,30 iken erkeklerde 25,58 dolaylarındadır (Tablo 5.4).

Tablo 5.4. Katılımcıların ve Eşlerinin Evlenme Yaşları

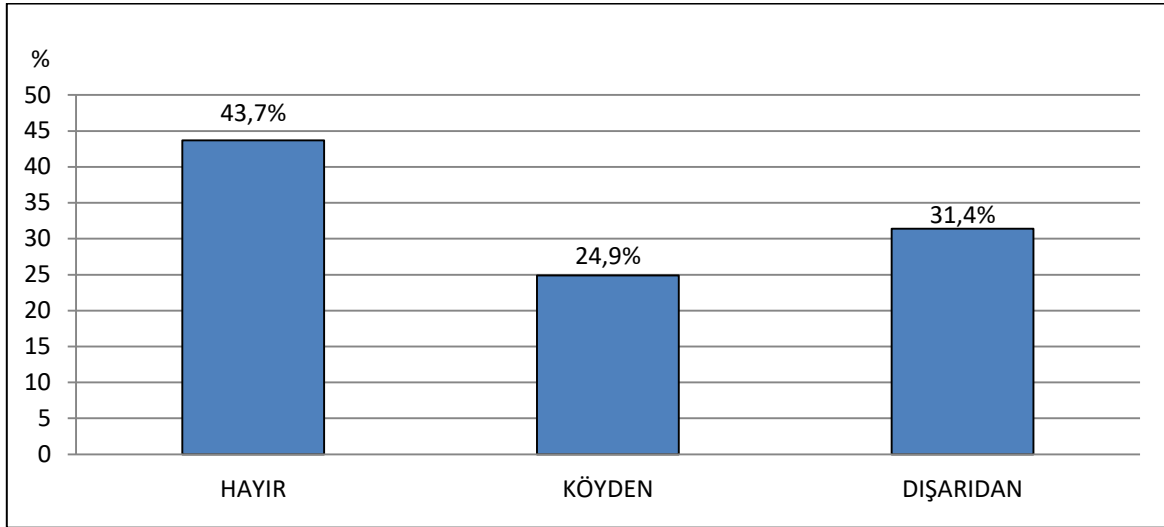
	KADIN	ERKEK
SAYI	284	284
ORTALAMA	20,30	25,58
MİN. EVLENME YAŞI	15	19
MAK. EVLENME YAŞI	34	39

Tablo 5.5'te araştırmaya katılan kadınların meslekleri ile evlilik yapan kadınların eşlerinin meslekleri hakkında bilgi verilmektedir. Yaşamlarının herhangi bir döneminde bir kez de olsa evlilik yapan kadınların sayısı 284'tür. Fakat katılımcıların 2'si eşlerinin meslekleri hakkında bilgi vermek istememişlerdir. Araştırmaya katılan kadınların yaklaşık yarısından fazlası ev hanımıdır (%54,3). İkinci sırada %12,9 ile işçi meslek grubu gelmektedir. Evli olan kadınların 282'si eşlerinin meslekleri hakkında bilgi vermiştir. Eşlerinin mesleği grubunda en yüksek oran ile işçi grubu, %14,3 ile esnaf grubu ikinci sırada yer alırken, %13,4 ile memur meslek gurubu gelmektedir (Tablo 5.5).

Tablo 5.5. Katılımcıların ve Eşlerinin Meslekleri

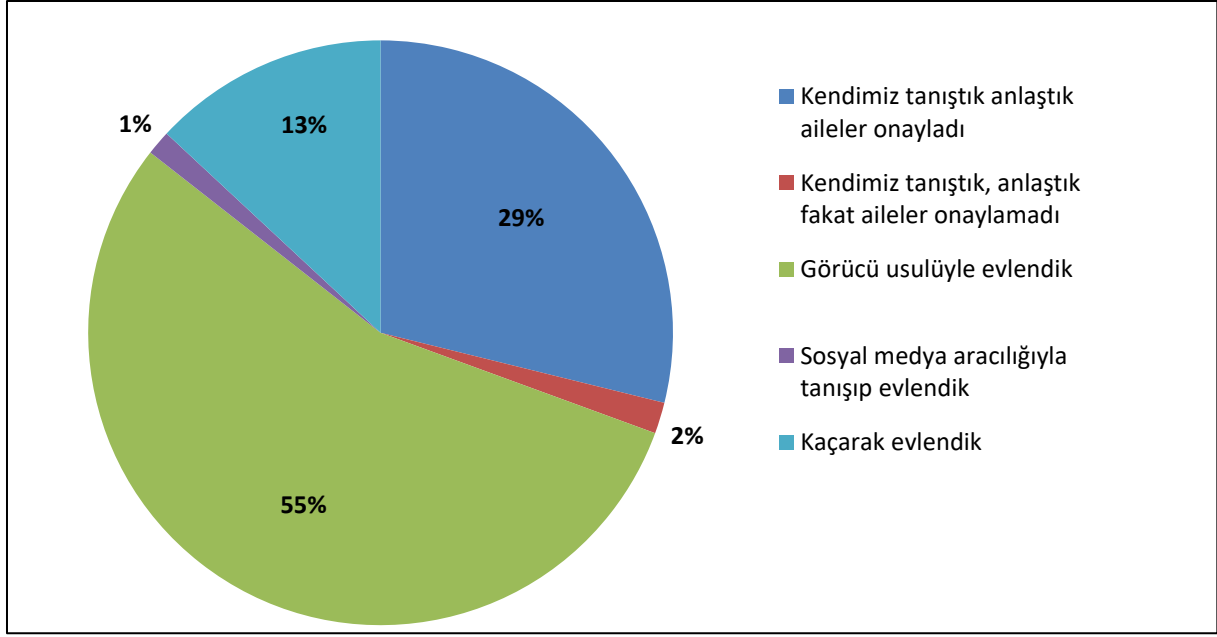
ARAŞTIRMAYA KATILAN KATILIMCILARIN MESLEKLERİ			EVLİLİK YAPAN KATILIMCILARIN EŞLERİNİN MESLEKLERİ		
MESLEK	SAYI	YÜZDE	EŞİNİN MESLEĞİ	SAYI	YÜZDE
EVHANIMI	190	54,3	İŞÇİ	110	31,4
İŞÇİ	45	12,9	MEMUR	47	13,4
EMEKLİ	6	1,7	ESNAF	50	14,3
MEMUR	43	12,3	SATIŞ DANIŞMANI	1	0,3
ESNAF	6	1,7	SERBEST MESLEK	15	4,3
ÖĞRENCİ	14	4,0	ÇİFTÇİ	1	0,3
SATIŞ DANIŞMANI	22	6,3	KASİYER	8	2,3
KASİYER	6	1,7	SOFÖR	11	3,1
SEKRETER	3	0,9	EMEKLİ	36	10,3
ÇALIŞMIYOR	12	3,4	MUHASEBECİ	3	0,9
MUHASEBECİ	3	0,9			
TOPLAM	350	100	TOPLAM	282	80,6

Katılımcıların göç etme durumlarına bakıldığında %43,7'si hiçbir yerden göç etmez iken, %31,4'ü ilçe merkezi dışından göç etmişlerdir. İlçe merkezine bağlı köyden göç edenlerin oranı ise %24,9'dur (Grafik 5.3).

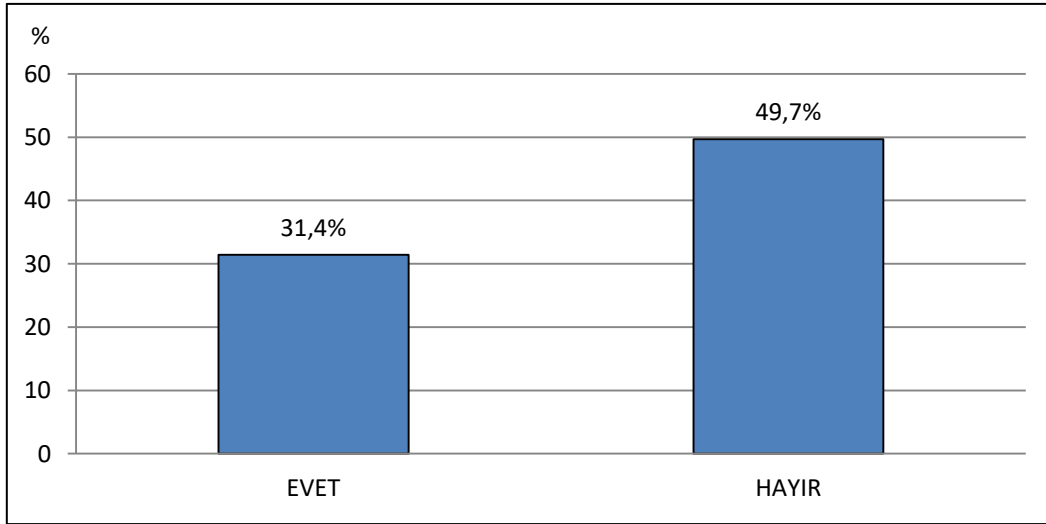
Grafik 5.3. Katılımcıların Göç Etme Durumları

Katılımcıların “Eşiniz ile nasıl evlendiniz?” sorusuna cevapları değerlendirildiğinde %55'inin görücü usulüyle, %29'unun kendilerinin tanışıp ailelerinin onayladığı kişiler ile evlendikleri Grafik 5.4'te gösterilmektedir. En düşük yüzdeye sahip olan evlilik şekli sosyal medya aracılığı ile tanışıp evlenen grubu oluşturmaktadır.

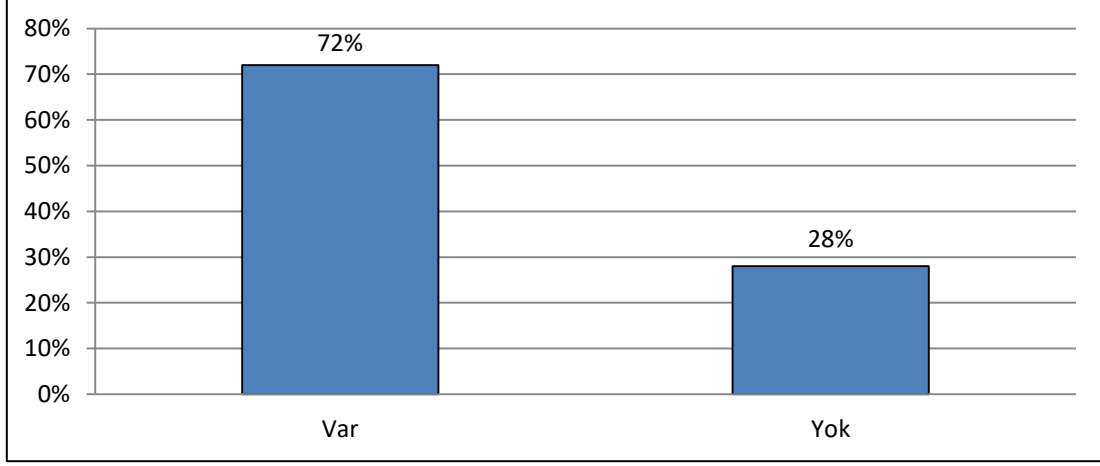
Grafik 5.4. Katılımcıların Evlilik Şekli

“Eşiniz ile akrabalık dereceniz var mı?” sorusuna katılımcıların %49,7’si hayır, %31,4 ‘ü evet cevabını vermişlerdir (Grafik 5.5).

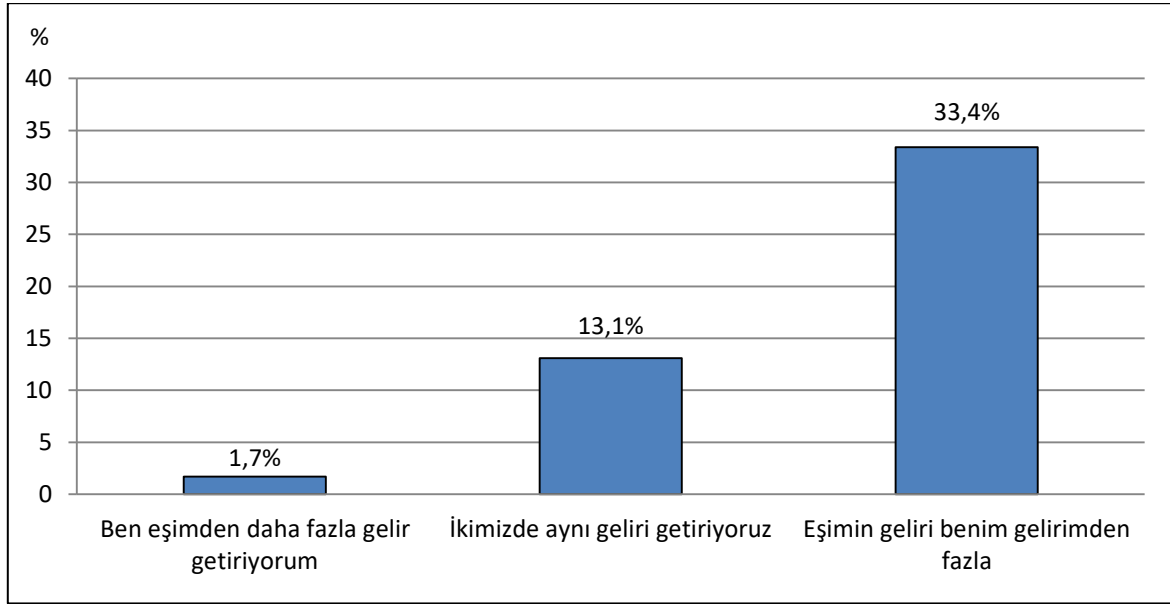
Grafik 5.5. Katılımcıların Eşleriyle Akrabalık Derecesi

Katılımcıların %72’si çocuk sahibi iken %28’i çocuk sahibi değildir. Evli olup da çocuk sahibi olmayan kadınların sayısı ise 31 kişidir (Grafik 5.6).

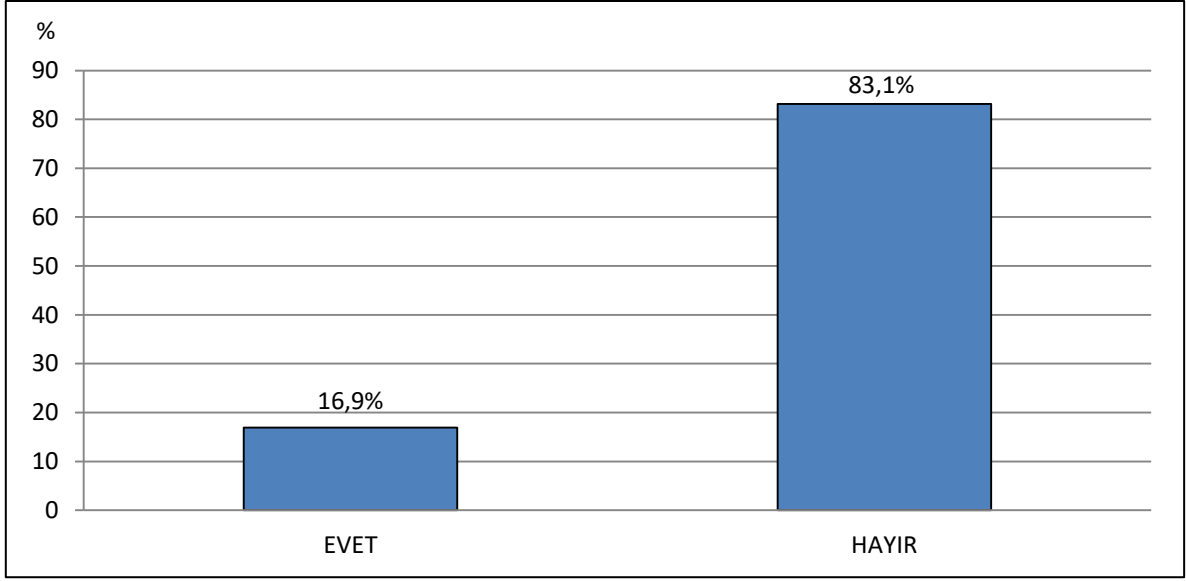
Grafik 5.6. Katılımcıların Çocuk Sahibi Olma Durumu Dağılımları

“Eşiniz ile aranızda gelir farkı var mı?” sorusuna toplam 169 kişi cevap vermiştir. Grafik 5.7 incelendiğinde %33,4 ile “Eşimin geliri benim gelirimden fazla” seçeneği ilk sırada yer alırken ikinci sırada %13,1 ile “İkimizde aynı geliri getiriyoruz” seçeneği gelmiştir. Eşinden daha fazla gelir getiren kadınların oranı ise sadece %1,7 dolaylarındadır (Grafik 5.7).

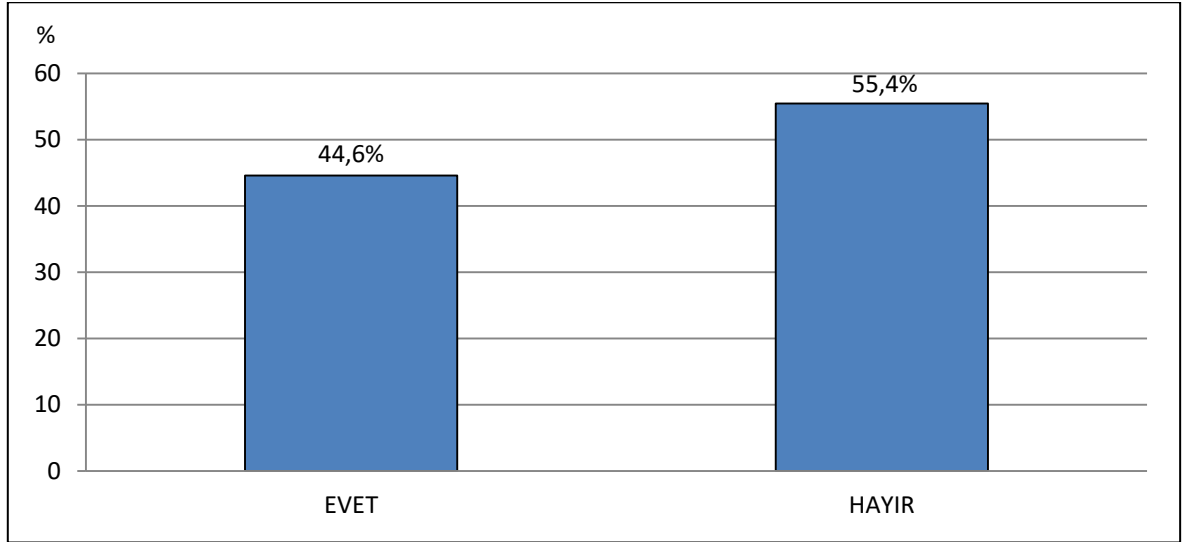
Grafik 5.7. Katılımcıların Eşleri İle Aralarındaki Gelir Farkı Dağılımı

Katılımcılara sorduğumuz “Yanınızda yaşayan bir yakınınız var mı?” sorusuna katılımcıların hepsi cevap vermiştir. Katılımcıların %83,1’i çekirdek aile yapısına sahip iken, %16,9’u büyük aile yapısına sahiptir (Grafik 5.8).

Grafik 5.8. Katılımcıların Yanlarında Yaşayan Yakınının Olması Durumu

“*Oturduğunuz ev kira mı?*” sorusuna katılımcıların hepsi cevap vermiştir. Katılımcıların yarısından fazlası (%55,4) kendilerine ait bir evde oturur iken, %44,6’sı kirada oturmaktadır (Grafik 5.9).

Grafik 5.9. Katılımcıların Kirada Oturma Durumları

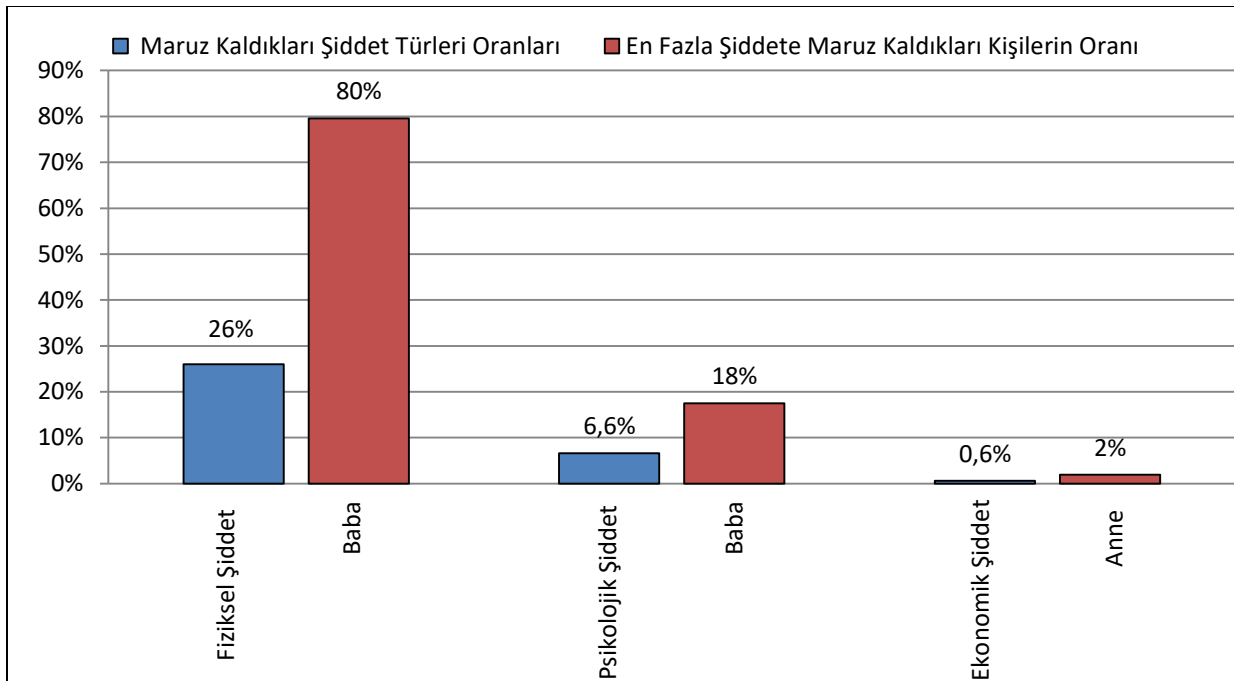
5.6.2. Katılımcıların Şiddete Maruz Kalma Durumları

Katılımcıların %80,9’u yaşamlarının herhangi bir döneminde bir kez evlilik yapmış kişilerdir. “*Evlenmeden önce şiddete maruz kaldınız mı?*” sorusuna katılımcıların 283’ü cevap vermiş ve %36,4’ü evlenmeden önce şiddete maruz kalmıştır.

Tablo 5.6. Katılımcıların Evlenmeden Önce Şiddete Maruz Kalma Durumları

	Sayı	Yüzde
Evet	103	% 36,4
Hayır	180	% 63,6
Toplam	283	% 100

Kadınlar evlenmeden önce en fazla fiziksel şiddete (%26) maruz kalır iken en az maruz kaldıkları şiddet türü ise ekonomik şiddet (%6,6) olmuştur. Katılımcıların evlenmeden önce birinci dereceden yakınları olan baba ve anneleri tarafından şiddete maruz kaldıkları görülmektedir (Grafik 5.10).

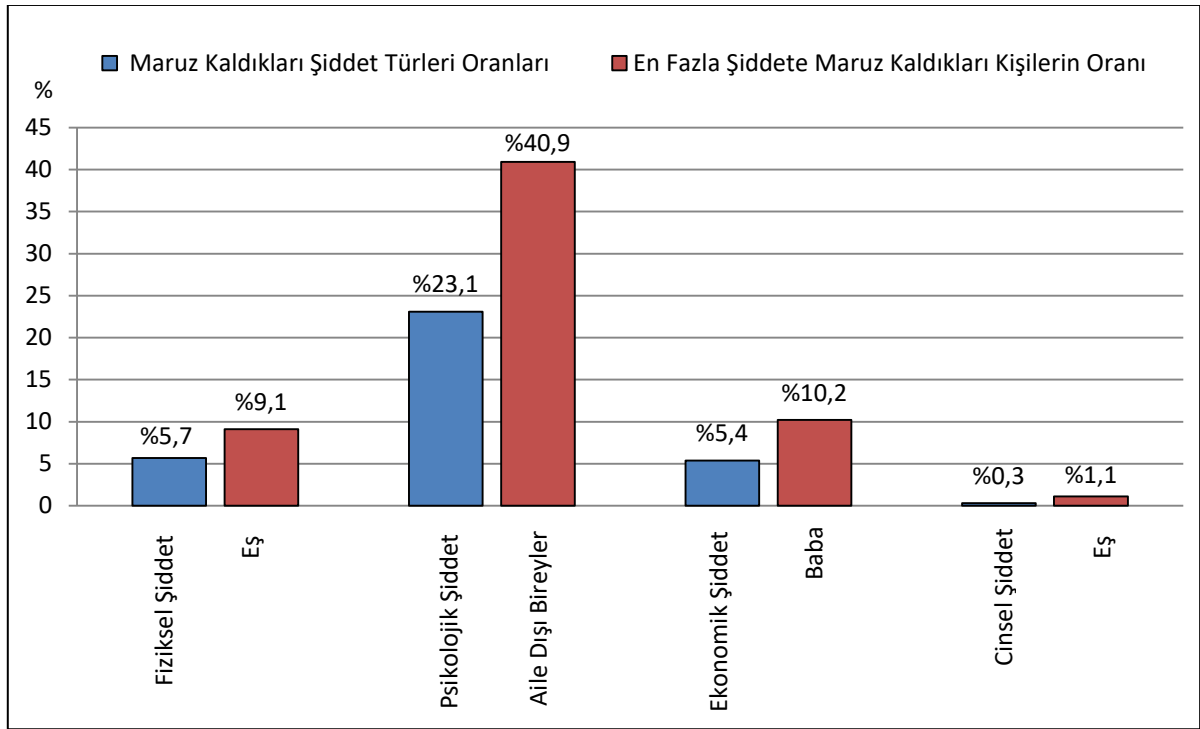
Grafik 5.10. Evlenmeden Önce Maruz Kaldıkları Şiddet Türleri ve Maruz Kaldıkları Kişilerin Oranları

“Şiddete maruz kalıyor musunuz?” sorusuna katılımcıların hepsi cevap vermiştir. Katılımcıların 88’i (%25,1) yakın bir zaman diliminde şiddete maruz kaldıklarını belirtmiştir (Tablo 5.7).

Tablo 5.7. Katılımcıların Yakın Zamanda Şiddete Maruz Kalma Durumları

Yakın Bir Zaman Diliminde Şiddete Maruz Kaldınız mı?	Kişi Sayısı	Yüzde
Evet	88	% 25,1
Hayır	262	% 74,9
Toplam	350	% 100

Katılımcıların yakın zamanda maruz kaldıkları şiddet türleri ve maruz kaldıkları kişiler Grafik 5.11’de gösterilmektedir. Katılımcılar yakın zamanda en fazla psikolojik şiddete maruz kaldıklarını belirtirken, en fazla maruz kaldıkları kişiler ise aile dışı bireyler olmuştur. Medeni durumları boşanmış olan kadınlar en fazla eski eşleri tarafından psikolojik şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Diğer kadınların maruz kaldıkları kişileri ise genellikle komşu, patron, müşteri, veli vb. kişiler oluşturmaktadır. Diğer taraftan kadınların %5,7’si en fazla eşleri tarafından yakın zamanda fiziksel şiddete maruz kalmış, kadınların %5,4’ü ise ekonomik şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Bekâr kadınlar ise ekonomik şiddete daha fazla babaları tarafından maruz kalmışlardır.

Grafik 5.11. Katılımcıların Yakın Zamanda Maruz Kaldıkları Şiddet Türleri

Evlilik şekli ile yaşanan şiddet türleri arasından fiziksel şiddete maruz kalma arasında anlamlı bir düzeyde fark olup olmadığını test etmek amacıyla üçten fazla bağımsız grubun karşılaştırılmasında kullanılan Krukall Wallis H testi yapılmıştır. Analiz sonucuna göre evlilik şekli ile fiziksel şiddete maruz kalma arasında anlamlı bir düzeyde fark bulunmuş, katılımcıların evlilik şekli yaşadıkları fiziksel şiddet üzerinde etkili olmuştur ($p < 0.05$). Kendileri tanışıp ailelerinin onaylamadığı kadınların %18’i fiziksel şiddete maruz kalmış, kaçarak evlenen kadınların %22’si, görücü usulüyle evlenenlerin ise %56’sı fiziksel şiddete eşleri tarafından maruz kalmışlardır. Görücü usulü ile evlilik yapan ve kaçarak evlilik yapan

katılımcıların diğer evlilik şekillerine göre daha yüksek oranda fiziksel şiddete maruz kalmalarındaki neden olarak; özellikle geleneksel bir evlilik şekli olan görücü usulü ile evlenen bireylerin arasında sevgi ve güven bağı kurulmadan evlenmeleri, birbirlerini tam anlamıyla tanıyamamaları ve çevrenin tavsiyesi üzerine evlenmeleri etkili olmuştur. Kaçarak yapılan evlilikler ise toplum tarafından hoş karşılanmamakta ve kadının ailesi ile bağının kopmasında neden olmaktadır. Kadının ailesi ile küs olması, barışsalar bile ailenin desteğinin eksik olması ve bu durumun eş ve eşinin ailesi tarafından biliniyor olması fiziksel şiddetin kapılarını aralamıştır. Yaşanılan fiziksel şiddetin sıklıkları ise tablo 5.8’de gösterilmektedir. KSGM 2016 yılında yaptığı çalışmada kadınların %36’sının eşleri tarafından fiziksel şiddete maruz kaldığını saptamıştır.

Tablo 5.8. Katılımcıların Evlilik Şekli İle Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Durumları Arasındaki İlişki

EVLİLİK ŞEKLİ	Yalnızca bir defa	Birkaç defa	Sık sık	Eskiden oluyordu artık olmuyor	Toplam
Kendimiz tanıştık anlaştık aileler onayladı	9	11	1	6	27 (%18)
Kendimiz tanıştık, anlaştık fakat aileler onaylamadı	0	4	1	0	5 (%3)
Görücü usulüyle evlendik	14	31	1	39	85 (%56)
Sosyal medya aracılığıyla tanışıp evlendik	0	0	0	2	2 (%1)
Kaçarak evlendik	3	17	2	11	33 (%22)
Toplam					152 (%100)

Tablo 5.9’da yaşamlarının herhangi bir döneminde bir kez de olsa evlilik yapan katılımcıların ve eşlerinin eğitim seviyesi ile fiziksel şiddete maruz kalma durumları arasındaki ilişki ele alınmıştır ve katılımcılardan 1 kişi eşinin mesleği hakkında bilgi vermemiştir. Tablo değerlendirildiğinde katılımcıların eğitim seviyesi ve fiziksel şiddet arasında anlamlı bir düzeyde fark vardır ($p<0.05$). Eğitim seviyesi fiziksel şiddete maruz

kalma durumunu etkilemiş ve fiziksel şiddete maruz kalan kadınların oranlarına baktığımızda ortaokul mezunu olan kadınların %28'i, okuryazar olmayan kadınların %15'i ve ilkokul mezunu olan kadınların %35'i fiziksel şiddete maruz kalmışlardır.

Katılımcıların eşlerinin eğitim seviyesi ve fiziksel şiddet arasındaki ilişki değerlendirildiğinde ikisi arasında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur (p=0,000) ve eğitim seviyesi fiziksel şiddet uygulama durumunu etkilemiştir. İlkokul mezunu olan erkeklerin %33'ü, ortaokul mezunu olan erkeklerin %31'ü, ve lise mezunu olan erkeklerin %26'sı eşlerine fiziksel şiddet uygulamıştır. Eşlerin eğitim seviyesi arttıkça fiziksel şiddet uygulayan erkek sayısı azalmıştır. Diğer yandan Okuryazar olmayanların şiddet yüzdelerinin düşük çıkmasında daha az kişinin okuryazar olması ve genele yüzdelenildiğinde okuryazar sayısının az olması sebebi ile düşük değer çıkmasından kaynaklanmaktadır. Okuryazar olmayan toplam erkek sayısı 3 kişidir ve bu kişilerin hepsi eşlerine fiziksel şiddet uygulamışlardır. Toplam okuryazar olmayan kadınların sayısı 35'tir ve 23'ü fiziksel şiddete maruz kalmışlardır. Yaşanılan fiziksel şiddet sıklıkları Tablo 5.9'da gösterilmektedir.

Tablo 5.9. Yaşamlarının Herhangi Bir Döneminde Bir Kez De Olsa Evlilik Yapan Katılımcıların ve Eşlerinin Eğitim Seviyesi İle Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Durumları Arasındaki İlişki

Evlilik Yapan Kadınların Eğitim Seviyelerine Göre Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Durumları						Eşlerin Eğitim Seviyelerine Göre Fiziksel Şiddet Uygulama Durumları					
Eğitim Seviyesi (KADIN)	Yalnızca Bir Defa	Birkaç Defa	Sık Sık	Eskiden Oluyordu Artık Olmuyor	Toplam	Eş Eğitim Seviyesi (ERKEK)	Yalnızca Bir Defa	Birkaç Defa	Sık Sık	Eskiden Oluyordu Artık Olmuyor	Toplam
Okuryazar değil	0	5	0	18	23 (%15)	Okuryazar değil	0	1	0	2	3 (%2)
İlkokul	6	21	1	25	53 (%35)	İlkokul	6	15	0	29	50 (%33)
Ortaokul	11	19	3	9	42 (%28)	Ortaokul	6	25	0	16	47 (%31)
Lise	7	14	1	5	27 (%17)	Lise	9	17	4	10	40 (%26)
Ön lisans	0	2	0	1	3 (%2)	Ön lisans	3	1	1	1	6 (%4)
Lisans	2	2	0	0	4 (%3)	Lisans	2	3	0	0	5 (%3)
Toplam					152 (%100)	Toplam					151 (%100)

Katılımcıların meslekleri ile fiziksel şiddete maruz kalma durumları arasındaki ilişki değerlendirilmiş ve aralarında anlamlı bir düzeyde fark olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların meslekleri ile eğitim seviyeleri arasındaki ilişki de göz önüne alındığında en yüksek düzeyde ev hanımlarının fiziksel şiddete maruz kaldıklarını, ardından işçi meslek grubunun eşleri tarafından şiddete maruz kaldığı görülmektedir. Özellikle memur ve satış danışmanı meslek grubundaki bayanlar eski eşleri tarafından fiziksel şiddete maruz kalmışlar ve şiddet karşısında sessiz kalmamayı tercih etmişlerdir. Katılımcıların meslekleri ve ekonomik bağımsızlıklarının varlığı şiddet durumu karşısında sessiz kalmadıklarını göstermektedir. Şiddet uygulama üzerinde eş eğitim seviyesi de dikkate alındığında yine işçi meslek grubundaki eşlerin kadınlara fiziksel şiddet uyguladıkları görülmektedir (Tablo 5.11).

Tablo 5.10. Katılımcıların Meslekleri İle Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Durumları Arasındaki İlişki

Meslek	Yalnızca Bir Defa	Birkaç Defa	Sık Sık	Eskiden Oluyordu Artık Olmuyor	Toplam Sayı/ yüzde	En Fazla Maruz Kaldıkları Kişiler
Ev Hanımı	18 (%11)	41 (%24)	0	50(%30)	109 (%65)	Eş
İşçi	7 (%4)	12 (%7)	3(%2)	6(%3)	28 (%16)	Eş
Emekli	1 (%0,6)	2 (%1)	0	0	3 (%2)	Eş
Memur	2 (%1)	4 (%2)	0	0	6 (%3)	Eski Eş
Esnaf	0	1 (%0,6)	0	0	1 (%0,6)	Aile Dışı Bireyler
Öğrenci	2 (%1)	2 (%1)	0	1 (%0,6)	5 (%3)	Anne
Satış Danışmanı	0	8 (%5)	2 (%1)	2 (%1)	12 (%7)	Eski Eş
Çalışmıyor	1 8(%0,6)	4 (%2)	0	0	5 (%3)	Baba
Toplam					169 (%100)	

P Değeri= 0,000

Tablo 5.11. Katılımcıların Eşlerinin Meslekleri İle Fiziksel Şiddet Uygulama Durumları Arasındaki İlişki

Katılımcıların eşlerinin Meslekleri	Yalnızca Bir Defa	Birkaç Defa	Sık Sık	Eskiden Oluyordu Artık Olmuyor	Toplam Sayı/ yüzde
İşçi	11 (%7)	38 (%25)	2 (%1)	28 (%19)	79 (%52)
Memur	3 (%2)	7 (%5)	0	1 (%0,6)	11(%8)
Esnaf	4 (%3)	5 (%3)	1 (%0,6)	10 (%7)	20(%14)
Serbest Meslek	1 (%0,6)	3 (%2)	1 (%0,6)	6 (%4)	11(%7)
Çiftçi	0	0	0	1 (%0,6)	1(%0,6)
Kasiyer	4 (%3)	0	0	0	4(%3)
Şoför	1 (%0,6)	3 (%2)	0	1 (%0,6)	5(%3)
Emekli	2 (%1)	7 (%5)	0	10 (%7)	19(%13)
Toplam					150 (%100)

P Değeri= 0,000

Medeni durum ve fiziksel şiddete maruziyet arasında anlamlı düzeyde bir fark bulunmuş, medeni durum fiziksel şiddete maruz kalma durumunu etkilemiştir ($p=0,000$). Evli olan kadınların %67,4'ü şiddete maruz kalmıştır ve evli kadınların şiddete maruz kaldıkları kişiler eşleri olmuştur. Bekâr kadınların %19'u fiziksel şiddete en fazla anne ve babaları tarafından maruz kalmışlardır. Eşinden ayrılan kadınların %10,6'sı fiziksel şiddete en fazla eski eşleri tarafından maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Kadınların %43,8'i birkaç defa, %35'i ise eskiden oluyordu artık olmuyor şeklinde fiziksel şiddete maruziyet sıklıklarını belirtmişlerdir. Fiziksel şiddete maruz kalma oranları ve sıklıkları Tablo 5.12'de gösterilmiştir.

Tablo 5.12. Katılımcıların Medeni Durumları ve Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Durumları Arasındaki İlişki

Medeni Durumu	Yalnızca Bir Defa	Bir Birkaç Defa	Sık Sık	Eskiden Oluyordu Artık Olmuyor	Toplam Sayı/ yüzde	En Fazla Maruz Kaldıkları Kişiler
Evli	24	47	0	43	114 (%67,4)	Eş
Bekâr	2	13	5	12	32 (%19)	Baba ve Anne
Eşinden Ayrılmış	5	12	0	1	18 (%10,6)	Eski Eş
Eşi Vefat Etmiş	0	2	0	3	5 (%3)	Eş
Toplam	%18,3	%43,8	%3	%35	169 (%100)	

Eşlerin birbirleriyle olan akrabalık derecesi kişiler arasında yaşanan şiddeti etkilemiş ve eşler arasındaki akrabalık bağı erkeği fiziksel şiddet uygulamadan uzaklaştırmıştır. Eşler arasındaki akrabalık derecesi ile fiziksel şiddet arasında anlamlı bir düzeyde fark bulunmuş ($p= 0.030$) ve birbiriyle akrabalık derecesi olan kişilerin (%45) akraba olmayan kişilere (%55) oran ile daha az fiziksel şiddete maruz kaldıkları tespit edilmiştir (Tablo 5.13). Eşlerin ve ailelerin birbirlerini tanıyor olması, kültür birliği, ortak çevrelerinin varlığı şiddeti azaltıcı yönde rol oynamıştır. Kadınların %38'i yalnızca bir defa eşlerinden fiziksel şiddete maruz kalırken, %47'si eskiden olduğunu fakat artık olmadığını belirtmişlerdir (Tablo 5.13).

Tablo 5.13. Katılımcıların Akrabalık Derecesi İle ve Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Durumları Arasındaki İlişki

Akrabalık Derecesi	Fiziksel Şiddet Sıklıkları								Toplam
	Yalnızca Bir Defa	%	Birkaç Defa	%	Sık Sık	%	Eskiden Oluyordu Artık Olmuyor	%	
Evet	11	%38	32	%48	0	0	28	%47	71(%45)
Hayır	18	%62	34	%52	5	(%100)	31	%53	88(%55)
TOPLAM									159 (%100)

Katılımcıların evlenme yaşı ile fiziksel şiddete maruz kalmaları arasında anlamlı bir düzeyde fark çıkmış ($p=0,000$) evlilik yaşı arttıkça fiziksel şiddete maruz kalma oranı da azalmıştır. 15-19 yaş grubu arasında evlenen kadınların %70'i fiziksel şiddete maruz kalırken, 20-24 yaş grubu arasındaki katılımcıların %24'ü fiziksel şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların %38'i eskiden oluyordu artık olmuyor ifadesini kullanırken, %41'i birkaç defa fiziksel şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir (Tablo 5.14). Çocuk yaşta yapılan evliliklerin getirdiği yükümlülükler, sorumluluklar ve tecrübesizlik fiziksel şiddetin de kapılarını aralamıştır. Uluslararası Kadın Araştırma Merkezi'nin yaptığı araştırmada da küçük yaşta evlilik yapan kadınların fiziksel şiddete 2 kat, cinsel şiddete ise 3 kat daha fazla maruz kaldıklarını ortaya koymuştur (Bebitova ve Diğ., 2018: 57).

Tablo 5.14. Katılımcıların Evlenme Yaşı İle Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Arasındaki İlişki Düzeyi

Evlenme Yaşı	Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Sıklıkları				Toplam
	Yalnızca bir defa	Birkaç defa	Sık sık	Eskiden oluyordu artık olmuyor	
15-19	9	48	5	44	106(%70)
20-24	15	10	0	11	36(%24)
25-29	2	4	0	2	8(%5)
30-34	0	1	0	1	2(%1)
Toplam	26 (%17)	63(%41)	5(%3)	58(%38)	152 (%100)
P Değeri=0,000					

Katılımcıların yanlarında yaşayan bir yakınının var olması ile fiziksel şiddete maruz kalma arasında ilişki olup olmadığını test etmek amacıyla iki bağımsız grubun karşılaştırılmasında kullanılan Mann Whitney U testi yapılmış ve aralarında anlamlı bir düzeyde fark bulunmuştur ($p<0.05$). Katılımcıların yanında yaşayan bir yakınının var olması

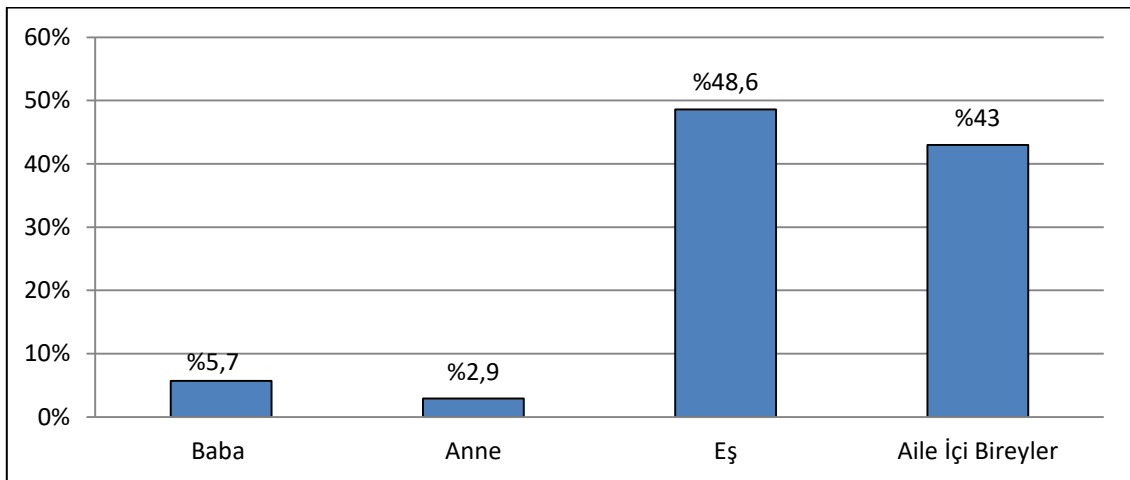
fiziksel şiddete maruz kalmaları üzerinde etkili olmuştur. Yanında yaşayan bir yakını olan kişilerin %21'i fiziksel şiddete maruz kalırken, yanında yakını yaşamayan kişilerin %79'u fiziksel şiddete maruz kalmışlardır. Yanında yaşayan bir yakınının var olması yaşanan şiddetin üzerinde büyük ölçüde azaltıcı etki yarattığı görülmektedir (Tablo 5.15). Tartışma anında üçüncü bir kişinin olumlu müdahalesi ortamın yumuşamasında ve şiddete giden yolun kapatılmasında önemli rol oynamıştır.

Tablo 5.15. Katılımcıların Yanlarında Yaşayan Bir Yakınının Var Olması İle Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Arasındaki İlişki

Yanınızda yaşayan bir yakınınız var mı?	Yalnızca Bir Defa	Birkaç Defa	Sık Sık	Eskiden Oluyordu Artık Olmuyor	Toplam
Evet	0	22	2	11	35 (%21)
Hayır	31	52	3	48	134 (%79)
Toplam					169 (%100)

P Değeri= 0,010

Katılımcıların yanlarında yaşayan kişilerin var olması ile fiziksel şiddete maruz kaldıkları kişiler değerlendirildiğinde en fazla eşleri tarafından fiziksel şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Diğer en büyük yüzdeye sahip olan grup ise aile içi bireyler olmuştur ve genellikle aile içi bireyler kişilerin yanlarında yaşayan kayınvalide, kayınpeder, elti, görümce vb. kişiler olduklarını ifade etmişlerdir. Kişilerin yanlarında yaşayan bir yakınının var olması durumu şiddeti önlemede büyük bir etkiye sahip iken, diğer taraftan az da olsa şiddeti tetikleyici etkiye sahip ve şiddeti uygulayan kişiler oldukları görülmektedir (Grafik 5.12).

Grafik 5.12. Fiziksel Şiddete Maruz Kaldıkları Kişilerin Oranları

Ekonomik şiddet ile meslek arasındaki ilişki değerlendirildiğinde; ekonomik şiddet göstergelerinden “Çalışmanızın gerekli olmadığını söylemesi, cinsiyetinizden dolayı terfi almanızın engellenmesi, harcamalarınızın kontrol edilmeye çalışılması ve eşinizin aldığımız gelirden rahatsızlık duyması” göstergeleri ile meslek arasında anlamlı bir düzeyde fark bulunamamıştır (Tablo 5.16). Gelirinizin kontrol edilmeye çalışılması (p=0.000) ve istemediğiniz bir işte çalışmanızın istenmesi (p=0.002) ile meslek arasında anlamlı bir düzeyde fark bulunmuştur. Ev hanımı olan kadınların % 48’ine, işçi olan kadınların %14’üne, emekli olan kadınların %2’sine çalışmalarının gerekli olmadığı eşleri tarafından söylenmiştir. Katılımcıların yaptıkları harcamalara eşleri tarafından müdahale en çok ev hanımı (%61) grubunda meydana gelmiştir. Bekâr olup çalışan işçi grubundaki kadınların harcamalarına (%19) müdahale ise en fazla babaları yapmıştır. İşçi olan kadınların gelirlerine (%44) ise yine babaları tarafından müdahale edilmiştir. Kasiyer muhasebeci ve sekreter meslek gruplarının fiziksel şiddete maruz kalmadıklarını (Tablo 5.10) ancak ekonomik şiddet göstergelerinden gelir, harcama ve çalışma durumlarına müdahale edildiği görülmektedir. Burada kişilerin ekonomik bağımsızlıkları katılımcıları fiziksel şiddetten korur iken ekonomik şiddete maruz kalma durumunu otaya çıkarmıştır. Kadınların meslekleri ve yaşadıkları ekonomik şiddet göstergeleri ve en fazla maruziyet yaşadıkları kişiler Tablo 5.16’da gösterilmiştir.

Tablo 5.16. Katılımcıların Meslekleri İle Ekonomik Şiddete Maruz Kalma Durumları Arasındaki İlişki

MESLEK	Aile İçi Şiddet				Çalışma Hayatı veya İşyeri Şiddeti	
	Çalışmanızın gerekli olmadığını söylemesi	Harcamalarınızın kontrol edilmeye çalışılması	Gelirinizin kontrol edilmeye çalışılması	Eşinizin aldığımız gelirden rahatsızlık duyması	İstemediğiniz işte çalışmanızın istenmesi	Cinsiyetinizden dolayı terfi olmanızın engellenmesi
Ev hanımı	20 kişi (%48)	51 kişi (%61)	6 kişi (%18)	0	0	0
	Eş	Eş	Eş			
İşçi	6 kişi (%14)	16 kişi (%19)	15 kişi (%44)	1 kişi (%100)	0	0
	Eş	Baba	Baba	Eş		
Emekli	1 kişi (%2)	1 kişi (%1)	0	0	0	0
	Eş	Aile içi bireyler				
Memur	3 kişi (%7)	4 kişi (%5)	2 kişi (%6)	0	0	1 kişi (%100)
	Eski Eş	Eski Eş	Eski Eş			Diğer

Tablo 5.16. Tablonun Devamı

MESLEK	Aile İçi Şiddet				Çalışma Hayatı Veya İşyeri Şiddeti	
	Çalışmanızın gerekli olmadığını söyleyeni	Harcamalarınızın kontrol edilmeye çalışılması	Gelirinizin kontrol edilmeye çalışılması	Eşinizin aldığımız gelirden rahatsızlık duyması	İstemediğiniz işte çalışmanızın istenmesi	Cinsiyetinizden dolayı terfi olmanızın engellenmesi
Esnaf	1 kişi(%2)	2 kişi (%2)	2 kişi(%6)	0	0	0
	Eş	Anne ve Eş	Anne			
Öğrenci	0	3 kişi(%3)	0	0	0	0
		Anne				
Satış Danışmanı	5 kişi(%12)	5 kişi (%6)	7 kişi(%20)	0	0	0
	Baba	Baba	Baba			
Kasiyer	1 kişi(%2)	1 kişi(%1)	2 kişi(%6)	0	0	0
	Eş	Baba	Baba			
Sekreter	1 kişi(%2)	0	0	0	0	0
	Eş					
Çalışmıyor	3 kişi(%7)	1 kişi(%1)	0	0	1 kişi(%100)	0
	Nişanlı	Baba			Diğer	
Muhasebeci	1 kişi(%2)	0	0	0	0	0
	Eş					
Toplam	42 (%100)	84 (%100)	34 (%100)	1 (%100)	1 (%100)	1 (%100)
P Değeri	0,402	0,057	0,000	0,746	0,002	0,712

Katılımcıların yaşadıkları evin kira olması ile kişilerin maruz kaldığı ekonomik şiddet arasında ilişki düzeyi tespit edilmiş ve ikisi arasında anlamlı bir düzeyde ilişki bulunmamıştır (Tablo 5.17). Evleri kira olan kadınların %52'sine çalışmalarının gerekli olmadığı eşleri tarafından söylenmiştir. %44'ünün harcamalarına aile içi bireyler tarafından müdahale edilirken, %61'inin de gelirine de babaları tarafından müdahale edilmiştir.

Tablo 5.17. Katılımcıların Kirada Oturmaları İle Ekonomik Şiddet Arasındaki İlişki Durumu

	Aile İçi Şiddet				Çalışma Hayatı Veya İşyeri Şiddeti	
	Çalışmanızın Gerekli Olmadığının Söylenmesi	Harcamalarınızın Kontrol Edilmeye Çalışılması	Gelirinizin Kontrol Edilmeye Çalışılması	Eşinizin Aldığımız Gelirden Rahatsızlık Duyması	İstemediğiniz İşte Çalışmanızın İstenmesi	Cinsiyetinizden Dolayı Terfi Olmanızın Engellenmesi
Oturduğunuz Ev Kira Mı?						
Evet	22 (%52)	39(%44)	20(%61)	0	1(%100)	0
Hayır	20(%48)	49(%56)	13(%39)	1(%100)	0	1(%100)
Toplam	42(%100)	88(%100)	33(%100)	1(%100)	1(%100)	1(%100)
P Değeri	0,297	0,917	0,131	0,370	0,265	0,370

Katılımcıların eşleriyle arasındaki gelir farkı ile ekonomik şiddet arasındaki ilişki test edilmiş ve aralarında anlamlı bir düzeyde ilişki olmadığı tespit edilmiştir (Tablo 5.18). Eşlerinin geliri kendi gelirlerinden daha fazla olan katılımcıların %60'ına çalışmalarının gerekli olmadığı eşleri tarafından kendilerine söylenmiştir. Yine eşinin geliri fazla olan kadınların %77'sinin harcamalarına, %50'sinin ise gelirine eşleri tarafından müdahale edilmiştir. Tablo 5.6'da görüldüğü gibi ekonomik olarak bir başkasına bağımlı olan kadınların harcamaları kontrol edilirken, ekonomik olarak bağımsız olan kadınların gelirlerine müdahale edildiği tespit edilmiştir.

Tablo 5.18. Katılımcıların Eşleriyle Arasındaki Gelir Farkı İle Ekonomik Şiddet Arasındaki İlişki Durumu

	Aile İçi Şiddet				Çalışma Hayatı Veya İşyeri Şiddeti	
	Çalışmanızın gerekli olmadığının söylenmesi	Harcamalarınızın kontrol edilmeye çalışılması	Gelirinizin kontrol edilmeye çalışılması	Eşinizin aldığımız gelirden rahatsızlık duyması	İstemediğiniz işte çalışmanızın istenmesi	Cinsiyetinizden dolayı terfi olmanızın engellenmesi
Eşler arasındaki Gelir Farkı						
Ben eşimden daha fazla gelir getiriyorum	0	0	0	0	0	0
İkimizin de geliri aynı	6(%40)	9(%23)	5(%50)	0	0	0
Eşimin geliri benim gelirimden fazla	9(%60)	31(%77)	5(%50)	1(%100)	0	0
Toplam	15(100)	40(%100)	10(%100)	1(%100)	0	0
P Değeri	0,414	0,209	0,245	0,801	1,000	1,000

Katılımcıların medeni durumları ile psikolojik şiddet göstergeleri arasında anlamlı bir düzeyde fark çıkmış medeni durum katılımcıların maruz kaldıkları psikolojik şiddet türünü etkilemiştir (Tablo 5.19). Yaşamlarının bir döneminde evlilik yapan kadınların %82'sinin giydikleri kıyafetlere eşleri tarafından müdahale edilmiştir. Eşinden ayrılan kadınların %15'i, evli kadınların ise %74'ü birlikte olduğu kişi tarafından kıskançlık yaşamışlardır. Eşinden ayrılan kadınlar %53'ü küfür içerikli sözlere, %63'ü tehditlere eski eşleri tarafından maruz kalmışlardır. Evli kadınların %54'ü ise aile içinde ayrımcılığa uğradığını belirtmişlerdir. İş yerinde arkadaşları tarafından kıskanılan kadınların %48'i bekârdır. Bekâr kadınlarda bu psikolojik şiddet göstergesinin yüksek çıkmasındaki sebep olarak bekâr kadınların iş hayatında daha aktif rol oynamalarından kaynaklanmaktadır (Tablo 5.19). Psikolojik şiddet göstergeleri içinden katılımcıların %33'ü birlikte olduğu kişi tarafından kıskanıldıklarını belirtirken, %25'i ise giydikleri kıyafetlere müdahale edildiğini belirtmişlerdir. Katılımcıların yaşadıkları psikolojik şiddet göstergelerinden üçüncü sırada ise %9'luk oran ile hakarete maruz kalma durumu gelmektedir. Psikolojik şiddet göstergeleri ve en fazla maruz kaldıkları kişiler tablo 5.19'da gösterilmektedir. Kadının statüsü genel müdürlüğünün (2016) yaptığı çalışmada psikolojik şiddet oranı %44 dolaylarındadır.

Tablo 5.19. Katılımcıların Medeni Durumları İle Psikolojik Şiddet Arasındaki İlişki Durumu

	Psikolojik Şiddet Göstergeleri	Evli	Eşinden Ayrılmış	Bekâr	Eşi Vefat Etmiş	Toplam	Genel Toplam
Aile İçi Şiddet	Giydiğiniz kıyafetlere müdahale ediliyor mu?	132 (%74)	5 (%3)	32 (%18)	9 (%5)	178 (%100)	178 (%25)
		Eş	Eski eş	Anne	Eş		
	Arkadaş çevrenize müdahale edildi mi?	16 (%28)	22 (%38,5)	18 (%31,5)	1 (%2)	57 (%100)	57 (%8)
		Eş	Eski eş	Anne	Eş		
	Birlikte olduğunuz kişi tarafından kıskanıldığınız oldu mu?	174 (%74)	36 (%15)	17 (%7)	9 (%4)	236 (%100)	236 (%33)
		Eş	Eski Eş	Arkadaş	Eş		
	Toplum içinde hal ve hareketleriniz kısıtlandı mı?	14 (%67)	6 (%28)	0	1 (%5)	21 (%100)	21 (%3)
		Eş	Eski Eş		Eş		
	Hakarete maruz kaldınız mı?	31 (%48)	28 (%43)	5 (%8)	1 (%1)	65 (%100)	65 (%9)
		Eş	Eski eş	Arkadaş	Eş		

Tablo 5.19. Tablonun Devamı

	Küfüre maruz kaldınız mı?	13 (%38)	18 (%53)	2 (%6)	1 (%3)	34 (%100)	34 (%5)
		Eş	Eski eş	Arkadaş	Eş		
	Tehdit içerikli uyarı aldınız mı?	8 (%27)	19 (%63)	3 (%10)	0	30 (%100)	30 (%4)
		Eş ve eşinin akrabaları	Eski Eş	Aile dışı bireyler			
	Aile içinde ayrımcılığa uğradığınız oldu mu?	32 (%54)	17 (%29)	10 (%17)	0	59 (%100)	59 (%8)
		Baba	Aile Dışı Bireyler	Baba			
Çalışma Hayatı Veya İşyeri Şiddeti	İş arkadaşlarınız tarafından kışkımlandığınız oldu mu?	5 (%20)	8 (%32)	12 (%48)	0	25 (%100)	25 (%3)
Genel Toplam						705	705 (%100)

Psikolojik şiddet göstergeleri ile evlilik şekli arasında anlamlı bir fark olup olmadığı test edilmiş ve anlamlılık düzeyleri tablo 5.20’de gösterilmiştir. Psikolojik şiddet göstergelerinden arkadaş çevrenize müdahale edilmesi, hakaret ve küfüre maruz kalınması, tehdit içerikli uyarılmaları ve aile içinde ayrımcılığa uğradığımı hissetme ile evlilik şekli arasında anlamlı düzeyde fark vardır ve evlilik şekli kadınların yaşadıkları psikolojik şiddet türü üzerinde etkili olmuştur.

Kendileri tanışıp ailelerinin onaylamadığı kadınların %20’si, görücü usulü ile tanışıp evlenen kadınların %36’sı ve kaçarak evlenen kadınların %28’inin eşleri ve aile içi bireyler (kayınvalide, görümce, elti, amca, dayı vb.) tarafından arkadaş çevresine müdahale edilmiştir. Hakaret içerikli sözlere maruz kalan kadınların %45’i görücü usulü ile evlenen, %22’si ise kaçarak evlenen kişilerdir ve kaçarak evlenen kişiler ise hakaret içerikli sözlere genellikle aile içi bireyler olan kayınvalide, elti, görümce kayınpeder vb. kişiler tarafından maruz kalmışlardır. Diğer psikolojik şiddet göstergelerinden küfür içerikli söylemlere en fazla maruz kalan kadınların %34’ü görücü usulüyle, %28’i kaçarak evlenen kişilerdir. Kaçarak evlilik yapan kadınların %31’i aile içinde babaları tarafından ayrımcılığa uğradıklarını söylemişlerdir. Hakaret ve küfür içerikli söylemlere maruz kalma oranı ile aile içinde ayrımcılığa uğrama durumlarının kaçarak yapılan evliliklerde fazla olmasının sebebi olarak geleneksel toplumlarda ailenin onurunu düşürücü olarak algılanan ve kadının ailesini yok sayarak kaçarak yapılan evliliklerde kadının kendi ailesinin desteğinin az olması, ailesi ile

aralarında ki bağın zayıflamasından ve aile korumasının az olmasından dolayı eşinin ailesi tarafından rahatça ezilmesinin yolunu açmış ve kendi ailesi tarafından affedilse de kırgınlıkların devam etmesinden kaynaklanmaktadır. Diğer yandan tehdit içerikli söylemlere maruz kalan kadınların %33'ü kendileri tanışıp ailelerinin onayladığı, %30'u ise görücü usulü ile evlenen kadınları oluşturmaktadır. Sonuç olarak görücü usulü ve kaçarak yapılan evliliklerde hemen hemen tüm psikolojik şiddet göstergelerinin yüksek düzeyde çıkmasının sebebi olarak eşlerin birbirlerini tanıyamadan evlenmeleri, aralarındaki güven eksikliği ve katılımcıların ve eşlerinin küçük yaşta evlenmelerinin getirdiği tecrübesizlik gösterilebilir (Tablo 5.20). Kadınların evlilik şekilleri, psikolojik şiddete maruz kalma oranları ve en fazla maruz kaldıkları kişiler Tablo 5.20'de gösterilmiştir.

Tablo 5.20. Katılımcıların Evlilik Şekli ve Psikolojik Şiddete Maruz Kalma Durumları Arasındaki İlişki

		Katılımcıların Evlilik Şekli					Toplam	P Değeri
	Psikolojik Şiddet Göstergeleri	Kendimiz tanıştık anlaştık aileler onayladı	Kendimiz tanıştık, anlaştık fakat aileler onaylamadı	Görücü usulüyle evlendik	Sosyal medya aracılığıyla tanışıp evlendik	Kaçarak evlendik		
Aile İçi Şiddet	Giydiğiniz kıyafetlere müdahale ediliyor mu?	39 (%23)	5 (%3)	95 (%56)	2 (%1)	29 (%17)	170 (%100)	0,05
		Eş	Aile içi bireyler	Eş	Aile içi bireyler	Eş		
	Arkadaş çevrenize müdahale edildi mi?	8 (%20)	4 (%10)	14 (%36)	2 (%5)	11 (%28)	39 (%100)	0,000
		Eş	Aile içi bireyler	Eş	Aile içi bireyler	Aile içi bireyler		
	Birlikte olduğunuz kişi tarafından kıskanıldığınız oldu mu?	63 (%29)	5 (%2)	115 (%52)	3 (%1)	34 (%15)	220 (%100)	0,112
	Toplum içinde hal ve hareketleriniz kısıtlandı mı?	2 (%9)	1 (%5)	12 (%57)	0	6 (%29)	21 (%100)	0,067
		Eş	Aile içi bireyler	Eş		Eş		
	Hakarete maruz kaldınız mı?	14 (%23)	4 (%7)	27 (%45)	2 (%3)	13 (%22)	60 (%100)	0,002
		Aile içi bireyler	Aile içi bireyler	Eş	Aile içi bireyler	Aile içi bireyler		

Tablo 5.20. Tablonun Devamı

		Katılımcıların Evlilik Şekli					Toplam	P Değeri
	Psikolojik Şiddet Göstergeleri	Kendimiz tanıştık anlaştık aileler onayladı	Kendimiz tanıştık, anlaştık fakat aileler onaylamadı	Görücü usulüyle evlendik	Sosyal medya aracılığıyla tanışıp evlendik	Kaçarak evlendik		
	Küfüre maruz kaldınız mı?	7 (%22)	3 (%9)	11 (%34)	2 (%6)	9 (%28)	32 (%100)	0,000
		Aile dışı Bireyler	Aile dışı Bireyler	Eş	Aile dışı Bireyler	Aile içi Bireyler		
	Tehdit içerikli uyarı aldınız mı?	9 (%33)	1 (%4)	8 (%30)	2 (%7)	7 (%26)	27 (%100)	0,003
		Aile içi bireyler	Aile içi bireyler	Aile içi bireyler	Aile içi bireyler	Aile içi bireyler		
	Aile içinde ayrımcılığa uğradığınız oldu mu?	13 (%26)	1 (%2)	20 (%41)	0	15 (%31)	49 (%100)	0,004
		Baba	Baba	Aile içi bireyler		Baba		
Çalışma Hayatı Veya İşyeri Şiddeti	İş arkadaşlarınız tarafından kışkanıldığınız oldu mu?	5 (%38)	1 (%8)	4 (%31)	1 (%8)	2 (%15)	13 (%100)	0,082

Katılımcıların eğitim seviyeleri ile psikolojik şiddet göstergeleri arasındaki anlamlılık ilişkisi Kruskal Wallis H testiyle test edilmiş ve psikolojik şiddet göstergeleri ile aralarındaki anlamlılık dereceleri Tablo 5.21’de gösterilmiştir. İlkokul mezunu kadınların %30’unun, ortaokul mezunu kadınların %20’sinin ve okuryazar olmayanların %10’unun giydikleri kıyafetlere eşleri tarafından müdahale edilmiştir. Diğer psikolojik şiddet göstergesinden iş arkadaşları tarafından kışkanıldığını düşünme ile eğitim seviyesi arasında anlamlı bir düzeyde fark çıkmış, lise mezunu olan kadınların %48’i iş arkadaşları tarafından kışkanıldıklarını belirtmişlerdir. Lise mezunu kadınlarda bu psikolojik şiddet göstergesinin fazla çıkmasındaki neden ise iş hayatına katılmada daha aktif rol oynamaları gelmektedir. Okuryazar olmayan kadınların %11’i ve İlkokul mezunu kadınların %29’u, lise mezunu kadınların %23’ü birlikte olduğu kişi tarafından kışkanıldıklarını belirtmişlerdir ve eğitim seviyesi ile birlikte olduğu kişi tarafından kışkanıldığını düşünme arasında anlamlı bir düzeyde fark çıkmıştır ($p < 0,05$). Tüm eğitim seviyesindeki kadınların kışkanıldığını düşünme oranı diğer psikolojik şiddet göstergelerine göre fazla çıkmıştır (Tablo 5.21). Lise mezunu ve bekâr olan kadınların %38’inin arkadaş çevresine anneleri tarafından müdahale edilmiştir. İlkokul ve lise mezunu olan kadınların %28’inin toplum içinde hal ve hareketleri eşleri veya eski eşleri tarafından kısıtlanırken, hakaret, küfür ve tehdit içerikli söylemlere tüm eğitim düzeyindeki kadınlar genellikle eşleri ve eski eşleri tarafından maruz kalmışlardır. Okuryazar olmayan

katılımcıların diğer eğitim seviyesi düzeylerine göre düşük seyretmesinin sebebi ise genel toplam içerisinde okuryazar olmayan kişi sayısının düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Örneğin okuryazar olmayan katılımcıların genel toplam içindeki sayıları 35'tir ve 21'inin (%60) giydikleri kıyafetlere müdahale edilmiş, 26'sı (%74) birlikte olduğu kişi tarafından kiskanılmış ve 10'u (%29) hakaret içerikli söylemlere maruz kalmışlardır.

Tablo 5.21. Katılımcıların Eğitim Seviyesi İle Psikolojik Şiddete Maruz Kalma Durumları Arasındaki İlişki

	Psikolojik şiddet göstergeleri	Katılımcıların Eğitim Seviyesi						Toplam	P Değeri
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans		
Aile şiddet içi	Giydiğiniz kıyafetlere müdahale ediliyor mu?	21 (%10)	61 (%30)	40 (%20)	52 (%26)	10 (%5)	17 (%8)	201(%100)	0,000
		Eş	Eş	Eş	Eş	Eş ve aile içi bireyler	Eş		
	Arkadaş çevrenize müdahale edildi mi?	2 (%3)	11 (%19)	12 (%21)	22 (%38)	5 (%9)	5 (%9)	57(%100)	0,078
		Eş	Eş	Eş	Anne	Aile dışı bireyler	Anne		
	Birlikte olduğunuz kişi tarafından kiskanıldığınız oldu mu?	26 (%11)	68 (%29)	45 (%19)	55 (%23)	12 (%5)	30 (%13)	236(%100)	0,000
		Eş	Eş	Eş	Eş	Eş ve aile dışı bireyler	Eş		
	Toplum içinde hal ve hareketleriniz kısıtlandı mı?	4 (%19)	6 (%28)	3 (%14)	6 (%28)	1 (%5)	1 (%5)	21(%100)	0,593
		Eş ve aile içi bireyler	Eş	Aile içi bireyler	Eski eş	Eş	Eş		
	Hakarete maruz kaldınız mı?	10 (%15)	15 (%23)	16 (%25)	16 (%25)	3 (%5)	5 (%8)	65(%100)	0,134
		Eş	Eş	Eski eş ve aile içi bireyler	Eski eş	Eski eş	Eski eş		
	Küfüre maruz kaldınız mı?	5 (%15)	11 (%32)	7 (%20)	10 (%29)	1 (%3)	0	34(%100)	0,161
		Eş	Eş ve eski eş	Eski eş	Eski eş	Eski eş			
	Tehdit içerikli uyarı aldınız mı?	4 (%13)	5 (%17)	8 (%27)	8 (%27)	1 (%3)	4 (%13)	30(%100)	0,588
		Eş	Eski eş	Eski eş	Eski eş	Eski eş	Eski eş ve aile içi bireyler		

Tablo 5.21. Tablonun Devamı

	Psikolojik şiddet göstergeleri	Katılımcıların Eğitim Seviyesi						Toplam	P Değeri
		Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans		
	Aile içinde ayrımcılığa uğradığınız oldu mu?	9 (%15)	11 (%19)	13 (%22)	15 (%25)	4 (%7)	7 (%12)	59(%100)	0,353
		Aile içi bireyler	Baba	Baba	Baba	Aile içi bireyler	Baba		
Çalışma Hayatı Veya İşyeri Şiddeti	İş arkadaşlarınız tarafından kışkanıldığınız oldu mu?	0	2 (%8)	3 (%12)	12 (%48)	3 (%12)	5 (%20)	25(%100)	0,025

Katılımcıların eşleri ile aralarındaki akrabalık derecesi ile psikolojik şiddet göstergelerinden her biri arasındaki anlamlılık düzeyi test edilmiş ve sonuçlar Tablo 5.22’de gösterilmiştir. Giyilen kıyafetlere müdahale ile akrabalık derecesi arasında anlamlı bir düzeyde fark çıkmış ve eşyle akrabalık derecesi bulunmayan (%54) bireylerin, eşi ile akrabalık derecesi bulunan bireylere (%46) oranla daha fazla giydikleri kıyafetlere müdahale edildiği görülmektedir. Diğer bir psikolojik şiddet göstergesi olan birlikte olduğunuz kişi tarafından kışkanılma ile akrabalık derecesi arasında anlamlı bir düzeyde fark bulunmuş ve akrabalık derecesi olmayan kadınların (%60) olan kadınlara (%40) oranla daha fazla bu şiddet türüne maruz kaldıkları tespit edilmiştir. Diğer yandan tehdit içerikli uyarılma ve aile içinde ayrımcılığa uğradığını düşünme ile akrabalık derecesi arasında anlamlı bir düzeyde fark olduğu tespit edilmiş aralarında akrabalık derecesi olmayan kadınların %89’u tehdit içerikli söylemlere maruz kalırken, %78’i ise aile içinde ayrımcılığa uğradıklarını belirtmişlerdir. Eşleri ile aralarında akrabalık derecesi bulunmayan kadınların hepsi psikolojik şiddet göstergelerinin hepsini, akrabalık derecesi olan kadınlara göre yüksek oranda yaşamışlardır. Eşler arasındaki akrabalık derecesinin varlığı eşlerin birbirlerini daha iyi tanımalarının, aile bağlarının daha kuvvetli olmasının ve birbirlerine olan güvenin tam olmasının kapılarını aralamış ve psikolojik şiddetin yaşanması üzerinde etkili olmuştur.

Tablo 5.22. Katılımcıların Eşleri İle Akrabalık Derecesi ve Psikolojik Şiddete Maruz Kalma Durumları Arasındaki İlişki

		Katılımcıların Eşleri İle Arasındaki Akrabalık Düzeyleri		Toplam	P Değeri
		VAR	YOK		
Aile İçi Şiddet	Psikolojik şiddet göstergeleri				
	Giydiğiniz kıyafetlere müdahale ediliyor mu?	79 (%46)	91 (%54)	170(% 100)	0,000
	Arkadaş çevrenize müdahale edildi mi?	10 (%26)	29 (%74)	39(% 100)	0,089
	Birlikte olduğunuz kişi tarafından kiskanıldığınız oldu mu?	88 (%40)	132 (%60)	220(% 100)	0,005
	Toplum içinde hal ve hareketleriniz kısıtlandı mı?	8 (%38)	13 (%62)	21(% 100)	0,997
	Hakarete maruz kaldınız mı?	17 (%28)	43 (%72)	60(% 100)	0,085
	Küfüre maruz kaldınız mı?	8 (%25)	24 (%75)	32(% 100)	0,091
	Tehdit içerikli uyarı aldınız mı?	3 (%11)	24 (%89)	27(% 100)	0,002
	Aile içinde ayrımcılığa uğradığınız oldu mu?	11 (%22)	38 (%78)	49(% 100)	0,010
Çalışma Hayatı Veya İşyeri Şiddeti	İş arkadaşlarınız tarafından kiskanıldığınız oldu mu?	1 (%8)	12 (%92)	13(% 100)	0,018

Katılımcıların meslekleri ile psikolojik şiddet arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Kruskal Wallis H testiyle test edilmiş ve anlamlılık düzeyleri Tablo 5.23’de gösterilmiştir. Ev hanımı olan katılımcıların %59’unun giydikleri kıyafetlere eşleri tarafından müdahale edilmiş, %35’inin ise arkadaş çevresine müdahale edilmiştir. İş arkadaşları tarafından kiskanıldığını düşünen kadınların oranı çalışan kadınlarda yüksek çıkmıştır. Tüm meslek grubundaki kadınlar birlikte oldukları kişiler tarafından kiskanıldıklarını düşünmüşlerdir ve bu oran en fazla ev hanımı (%61) olan kadınlarda çıkmıştır. Meslek ile küfür içerikli söylemlere maruz kalma arasında anlamlı bir düzeyde fark çıkmış ve ev hanımı olan kadınların %72’si eşleri tarafından, işçi olan kadınların %17’si, satış danışmanı olan kadınların %28’i eski eşleri tarafından küfür içerikli söylemlere maruz kalmışlardır. Ev hanımı olan kadınların %56’sı, işçi olan kadınların %30’u, eski eşleri tarafından tehdit içerikli söylemlere maruz kalmışlardır.

Tablo 5.23. Katılımcıların Meslekleri ile Psikolojik Şiddete Maruz Kalma Durumları Arasındaki İlişki

	Aile içi Şiddet							Çalışma Hayatı Veya İşyeri Şiddeti	
	Giydiğiniz kıyafetlere müdahale ediliyor mu?	Arkadaş çevrenize müdahale edildi mi?	Birlikte olduğunuz kişi tarafından kışkanıldığınız oldu mu?	Toplum içinde hal ve hareketleriniz kısıtlandı mı?	Hakarete maruz kaldınız mı?	Küfüre maruz kaldınız mı?	Tehdit içerikli uyarı aldınız mı?	İşyeri/Aile içinde ayrımcılığa uğradığınız oldu mu?	İş arkadaşlarınız tarafından kışkanıldığınız oldu mu?
Ev Hanımı	119 (%59)	20 (%35)	143 (%61)	15 (%71)	37 (%57)	21 (%72)	13 (%56)	30 (%51)	2 (%8)
	Eş	Eş	Eş	Eş	Eş	Eş	Eski eş	Baba	
İşçi	27 (%13)	11 (%19)	26 (%11)	2 (%9)	9 (%14)	5 (%17)	7 (%30)	10 (%17)	7 (%28)
	Eş	Eş ve aile içi bireyler	Eş	Eş	Eski eş	Eski eş	Eski eş	Baba	
Emekli	2 (%1)	0	4 (%2)	0	0	0	0	0	1 (%4)
	Eş		Eş						
Memur	14 (%7)	5 (%9)	28 (%12)	1 (%5)	6 (%9)	0	4 (%17)	9 (%15)	7 (%28)
	Eş	Eski eş	Eş	Eş	Eski eş		Eski eş	Aile içi bireyler	
Esnaf	4 (%2)	1 (%2)	3 (%1)	0	1 (%1)	0	1 (%4)	2 (%3)	1 (%4)
	Eş	Baba	Eş		Eski eş		Eski eş	Anne	
Öğrenci	8 (%4)	4 (%7)	7 (%3)	0	1 (%1)	0	0	1 (%2)	0
	Erkek arkadaş	Erkek arkadaş	Erkek arkadaş		Arkadaş			Baba	
Satış Danışmanı	16 (%8)	12 (%21)	15 (%6)	2 (%9)	9 (%14)	8 (%28)	4 (%17)	5 (%8)	5 (%20)
	Erkek arkadaş	Baba ve erkek arkadaş	Eski eş	Eski eş	Eski eş	Eski eş	Eski eş	Baba	
Kasiyer	4 (%2)	2 (%3)	2 (%1)	0	1 (%1)	0	1 (%4)	1 (%2)	2 (%8)
	Eş	Nişanlı ve anne	Eş		Eski eş		Erkek arkadaş	İş arkadaşı	
Sekreter	0	1 (%2)	2 (%1)	1 (%5)	0	0	0	0	0
		Eş	Eş	Eş					
Çalışmıyor	7 (%3)	1 (%2)	4 (%2)	0	1 (%1)	0	0	1 (%2)	0
	Nişanlı	Anne	Nişanlı		Baba			Baba	
Muhasebeci	0	0	2 (%1)	0	0	0	0	0	0
			Eş						
Toplam	201(%100)	57(%100)	234(%100)	21(%100)	65(%100)	29(%100)	23(%100)	59(%100)	25(%100)
P Değeri	0,000	0,000	0,000	0,483	0,210	0,002	0,425	0,727	0,000

Katılımcıların yanlarında yaşayan birilerinin varlığı ile psikolojik şiddet göstergeleri arasındaki anlamlılık düzeyleri Tablo 5.24'te gösterilmiştir. Yanlarında herhangi bir yaşayan yakını bulunmayan katılımcıların bulunan katılımcılara oran ile her bir psikolojik şiddet göstergesini daha yüksek oranda yaşadıkları tespit edilmiştir. Tablo 5.15'te fiziksel şiddeti yaşamada azaltıcı rol üstlenen yanında yaşayan bir yakınının var olması durumu, aynı şekilde psikolojik şiddet göstergeleri üzerinde de azaltıcı bir rol üstlenmiştir. Fakat burada dikkat çeken nokta, yanlarında yaşayan bir yakını olan katılımcıların psikolojik şiddet göstergelerinin bazılarını yanlarında yaşayan aile içi bireyler (kayınvalide, kayınbaba, elti ,kayın, görümce) tarafından maruz kaldıkları Tablo 5.24'te görülmektedir. Araştırmaya katılan katılımcıların %33'ü tehditte, %20'si ise küfür içerikli sözlere, %26'sı da hakarete aynı evde yaşadıkları kişiler olan kayınvalide, kayınbaba vb. kişiler tarafından maruz kalmışlardır. Katılımcıların en fazla maruz kaldıkları psikolojik şiddet göstergesi ise birlikte yaşadıkları aile içi bireyler tarafından tehdit içerikli söylemlere maruz kalmaları olmuştur (Tablo 5.24).

Tablo 5.24. Katılımcıların Yanlarında Yaşayan Kişiler İle Psikolojik Şiddete Maruz Kalma Arasındaki İlişki

	Aile içi Şiddet								Çalışma Hayatı Veya İşyeri Şiddeti
	Giydiğiniz kıyafetlere müdahale ediliyor mu?	Arkadaş çevrenize müdahale edildi mi?	Birlikte olduğunuz kişi tarafından kıskanıldığınız oldu mu?	Toplum içinde hal ve hareketleriniz kısıtlandı mı?	Hakarete maruz kaldınız mı?	Küfüre maruz kaldınız mı?	Tehdit içerikli uyarı aldınız mı?	Aile içinde ayrımcılığa uğradığınız oldu mu?	
Yanınızda Yaşayan Bir Yakınının Var Olması Durumu									İş arkadaşlarınız tarafından kıskanıldığınız oldu mu?
Var	43 (%21) Eş	16(%28) Aile içi bireyler	46(%20) Eş	6(%29) Aile içi bireyler	17(%26) Aile içi bireyler	10(%20) Aile içi bireyler	10(%33) Aile içi bireyler	12(%21) Baba	4(%16)
Yok	158(%79)	41(%72)	190(%80)	15(%71)	48(%74)	24(%70)	20(%67)	46(%79)	21(%84)
Toplam	201(%100)	57(%100)	236(%100)	21(%100)	65(%100)	34(%100)	30(%100)	58(%100)	25(%100)
P Değeri	0,004	0,015	0,003	0,139	0,025	0,031	0,012	0,367	0,898

Katılımcıların medeni durumları ile karşı cins tarafından rahatsız edilmeleri arasında anlamlı bir düzeyde fark çıkmış bekâr kadınlar (%60) bu şiddet türüne diğer kişiler tarafından daha fazla maruz kalmışlardır. Cinsel ilişkiye zorlanması ve medeni durum arasında anlamlı bir düzeyde fark çıkmış, eşinden ayrılmış kadınlar bu şiddet türüne eski eşleri tarafından, evli kadınlar ise eşleri tarafından maruz kalmışlardır. (Tablo 5.25). Aile ve sosyal politikalar

bakanlığı kadının statüsü genel müdürlüğünün 2016 yılında yaptığı bir çalışmada yaşamlarında bir kere de olsa evlenmiş kadınların %38'inin fiziksel veya cinsel şiddete maruz kaldıkları belirtilmiştir.

Tablo 5.25. Katılımcıların Medeni Durumları İle Cinsel Şiddete Maruz Kalma Durumları Arasındaki İlişki

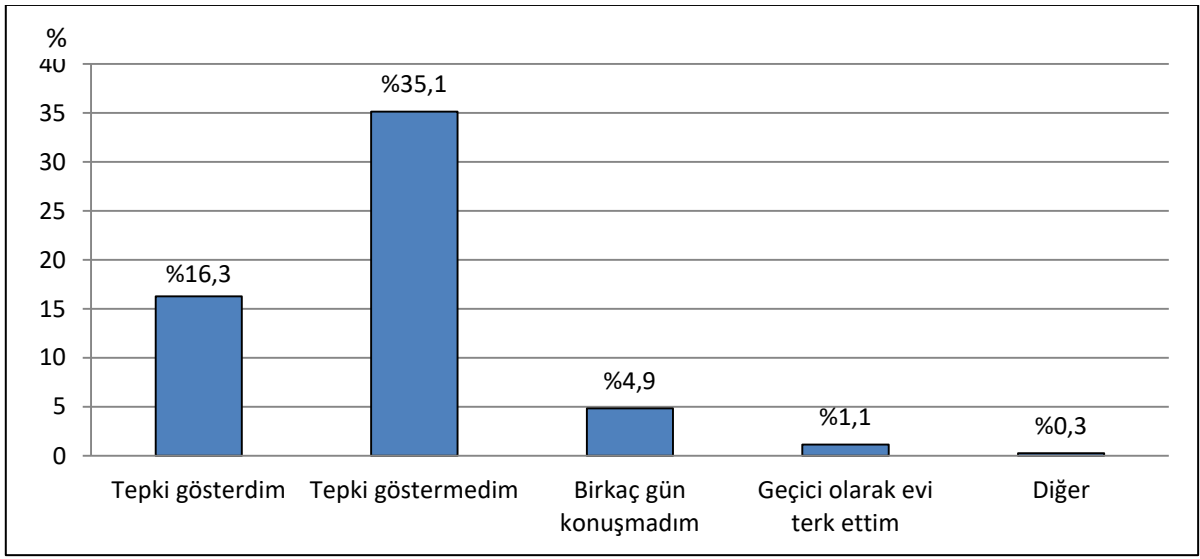
Cinsel Şiddet Göstergeleri	Medeni Durum				Toplam	P Değeri
	Evli	Eşinden ayrılmış	Bekâr	Eşi vefat etmiş		
Karşı cins tarafından rahatsız edilmeniz(ısrarlı takip, sosyal medya üzerinden mesaj vs.)	6 (%13)	12 (%27)	27 (%60)	0	45(%100)	0,000
	Aile dışı bireyler	Eski eş	Aile dışı bireyler			
Karşı cins tarafından cinselliği vurgulayan söylemlere maruz kalmanız	1 (%100)	0	0	0	1(%100)	0,923
	Eş					
Cinsel ilişkiye zorlanmanız	2 (%40)	3 (%60)	0	0	5(%100)	0,004
	Eş	Eski Eş				

Diğer yandan evlenme yaşı ile eğitim seviyesi arasında anlamlı bir düzeyde fark çıkmış eğitim seviyesi arttıkça evlilik yaşı da yükselmiştir (p=0,000). Okuryazar olmayan kadınların %88,5'i 15-19 yaşları arasında evlenirken, ilkokul (%83) ve ortaokul (%65) mezunu kadınlarında 15-19 yaşları arasında evlendikleri görülmektedir. Lise mezunu olan kadınların büyük kısmı 20-24 yaşları arasında evlenmiş, önlisans ve lisans mezunu olan kadınlar ise 25-29 yaşlar arasında evlenmişlerdir (Tablo 5.26).

Tablo 5.26. Katılımcıların Evlenme Yaşı İle Eğitim Seviyeleri Arasındaki İlişki

Eğitim Seviyesi	15-19	20-24	25-29	30-34
Okuryazar değil	31 (%88,5)	3 (%8,5)	1 (%3)	0
İlkokul	73 (%83)	13 (%15)	2 (%2)	0
Ortaokul	38 (%65,5)	16 (%27,5)	3 (%5)	1 (%2)
Lise	17 (%31)	35 (%64)	3 (%5)	0
Önlisans	0	5 (%36)	7 (%50)	2 (%14)
Lisans	0	5 (%15)	22 (%65)	7 (%20)
P Değeri= 0,000				

Katılımcıların 202'si "İlk şiddet karşısında tepkiniz ne oldu" sorusuna cevap vermişlerdir. Kadınların %35,1'i ilk şiddet karşısında tepki göstermemiş, sadece %16,3'ü ilk şiddet karşısında tepki göstermiştir (Grafik 5.13). Akadlı Ergöçmen ve Arkadaşlarının 2015 yılında Türkiye genelinde yaptıkları bir çalışmada kadınların en az oranla sadece %30'unun bir geceliğine de olsa evi terk ettiklerini saptamışlardır. Araştırmamıza katılan kadınların da Türkiye genelindeki araştırma verileriyle uyuşmakta ve en az oranla sadece %1,1'inin evlerini geçici olarak terk ettikleri gözlemlenmektedir (Boyacıoğlu, 2016). Kadınlar genellikle ilk şiddet karşısında tepki göstermemeyi evliliklerini ya da aile bağlarını korumayı amaçladıkları için tercih etmektedir.

Grafik 5.13. Katılımcıların İlk Şiddet Karşısındaki Tepki Gösterme Durumları

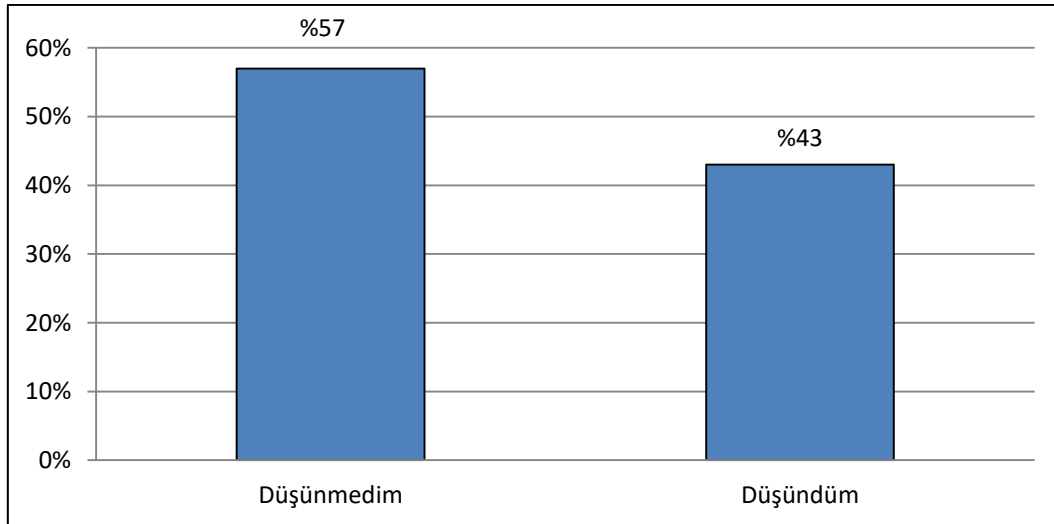
Katılımcıların eğitim seviyesi ile ilk şiddet karşısında tepki arasındaki ilişki değerlendirilmiş ve ikisi arasında anlamlı bir düzeyde fark çıkmış, eğitim seviyesi tepki gösterme durumunu etkilemiştir ($p < 0,05$). Okuryazar olmayan kadınların %12'si, İlkokul mezunu kadınların %19'u, ortaokul mezunu kadınların %12'si, lise mezunu kadınların %14'ü ilk şiddet karşısında tepki göstermemişlerdir. Lise mezunu kadınların %11'i, lisans mezunu kadınların ise %4'ü ilk tepki karşısında tepki gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ön lisans ve lisans düzeyindeki katılımcıların tepki gösterme oranlarının diğer eğitim seviyelerine göre düşük olmasının sebebi ise daha az fiziksel şiddete maruz kalmalarından kaynaklanmaktadır. Kadınlar genellikle ilk şiddet karşısında tepki göstermemeyi tercih etmişlerdir. Bunun sebebi ile bağlantı kurulmaya çalışılmış ve ilk şiddet karşısında tepki göstermeme üzerinde katılımcıların evlilik yaşının küçük olması, eşleri ile aralarında akrabalık derecesinin olması

ve görücü usulüyle evlenmeleri şiddet karşısında tepki göstermeme durumları üzerinde etkili olmuştur. İlk şiddet karşısında tepki gösterme durumları tablo 5.27’de gösterilmektedir.

Tablo 5.27. Katılımcıların Eğitim Seviyesi İle İlk Şiddet Karşısında Yaptıkları Tepki Biçimi

Eğitim Seviyesi	Tepki gösterdim	Tepki göstermedim	Birkaç gün konuşmadım	Geçici olarak evi terk ettim	Diğer
Okuryazar değil	0	24 (%12)	3 (%1)	0	0
İlkokul	15 (%7)	39 (%19)	7 (%3)	0	0
Ortaokul	6 (%3)	24 (%12)	4 (%2)	3 (%1)	1 (%0,5)
Lise	22 (%11)	29 (%14)	3 (%1)	1 (%0,5)	0
Önlisans	6 (%3)	2 (%1)	0	0	0
Lisans	8 (%4)	5 (%2)	0	0	0
Toplam	200 (%100)				
P Değeri=0,000					

“Şiddete maruz kaldığınızda boşanmayı düşündünüz mü?” sorusuna 169 katılımcı cevap vermiştir. Şiddet karşısında boşanmayı düşünmeyen kadınların oranı %57 iken düşünen katılımcıların oranı %43’tür (Grafik 5.14).

Grafik 5.14. Katılımcıların Şiddete Maruz Kaldıklarında Boşanmayı Düşünme Oranı

Katılımcıların boşanmayı düşünme ile fiziksel şiddete maruz kalma sıklıkları arasındaki ilişki değerlendirilmiş aralarında anlamlı bir düzeyde fark çıkmıştır (p=0,000). Şiddet karşısında boşanmayı düşünen kadınların %19’u eskiden şiddet gördüklerini artık

görmediklerini belirtmişlerdir, %15'i ise birkaç defa yaşadıklarını belirtmişlerdir. Şiddet karşısında boşanmayı düşünmeyen kadınların %21'i birkaç defa şiddete maruz kalmış, %12'si ise yalnızca bir defa şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir (Tablo 5.28). Şiddet karşısında boşanmayı düşünmeyenlerin oranının düşününenlere göre fazla çıkmasının sebebi eşleri ile aralarındaki akrabalık derecesi olmuştur. Boşanmayı düşünmeleri ile eşlerin birbirleriyle akrabalık derecesi arasındaki ilişki değerlendirilmiş aralarında anlamlı bir düzeyde fark çıkmıştır ($p=0,007$). Katılımcıların çevrelerinin ortak olması, aile bağlarının varlığı gibi etkenler fiziksel şiddete maruz kalsa da kadını boşanmayı düşünmede bir adım geri itmiştir. Şiddet karşısında boşanmayı düşünmeyen kadınların %29'unun eşleri ile akrabalık derecesi vardır (Tablo 5.29).

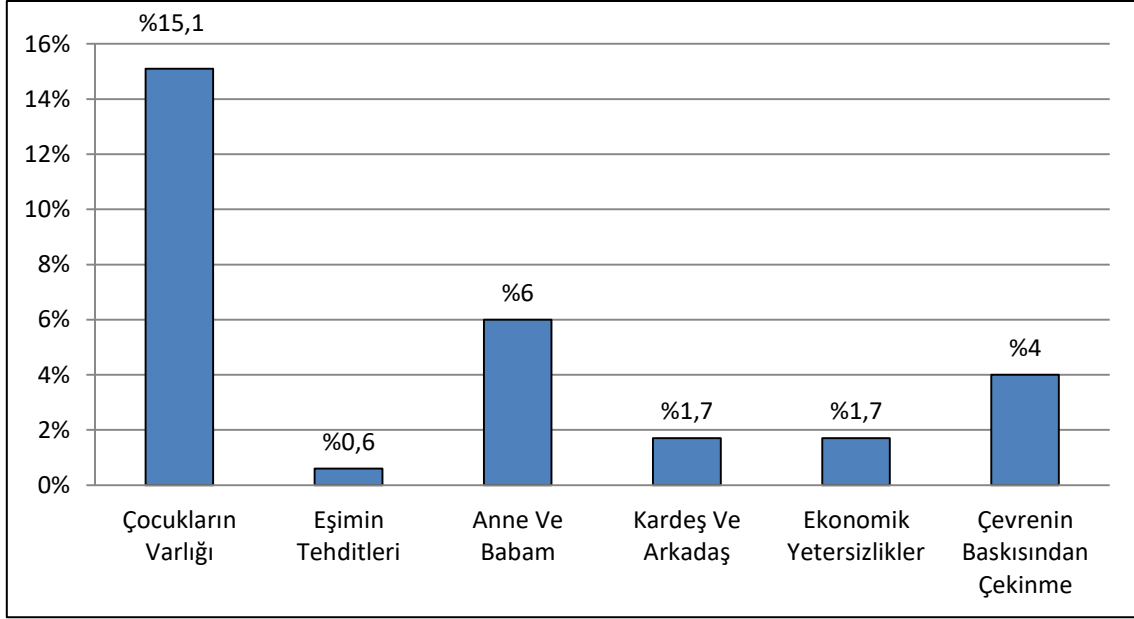
Tablo 5.28. Katılımcıların Şiddet Karşısında Boşanmayı Düşünme İle Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Durumları Arasındaki İlişki Durumu

	Hiç olmadı	Yalnızca bir defa	Birkaç defa	Sık sık	Eskiden oluyordu artık olmuyor	Toplam
Düşündüm	6 (%3)	3(%2)	26 (%15)	5(%3)	32(%19)	72(%43)
Düşünmedim	15 (%9)	20(%12)	36(%21)	0	26 (%15)	97(%57)
P Değeri=0,000						

Tablo 5.29. Şiddet Karşısında Boşanmayı Düşünme Durumu İle Eşlerin Aralarındaki Akrabalık Derecesi Arasındaki İlişki

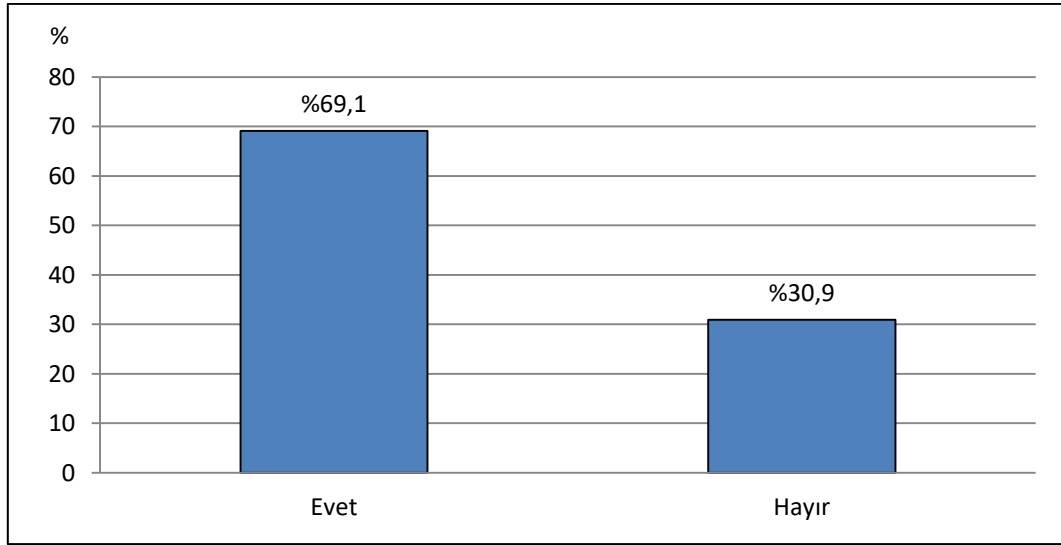
Eşlerin Birbirleriyle Akrabalık Derecesi	Şiddet Karşısında Boşanmayı Düşünme Durumları	
	Düşündüm	Düşünmedim
Var	22 (%13)	50 (%29)
Yok	50(%29)	47(%28)
P Değeri=0,007		

“Eğer düşündüyseniz sizi bu durumdan vazgeçiren ne oldu?” sorusuna katılımcıların %15,1'i çocukların varlığı seçeneğini işaretlemişler, %4'ü ise çevrenin baskısından çekindiklerini söylemişlerdir (Grafik 5.15).

Grafik 5.15. Katılımcıların Boşanmaktan Vazgeçme Nedenleri

“Giydiğiniz kıyafetler üzerinde yaşadığınız toplumun kısıtlayıcı etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %69,1’i evet, %30,9’u hayır seçeneğini işaretlemişlerdir.

Grafik 5.16. Kıyafet Üzerinde Toplumun Kısıtlayıcı Etkisi Olduğunu Düşünme Oranı

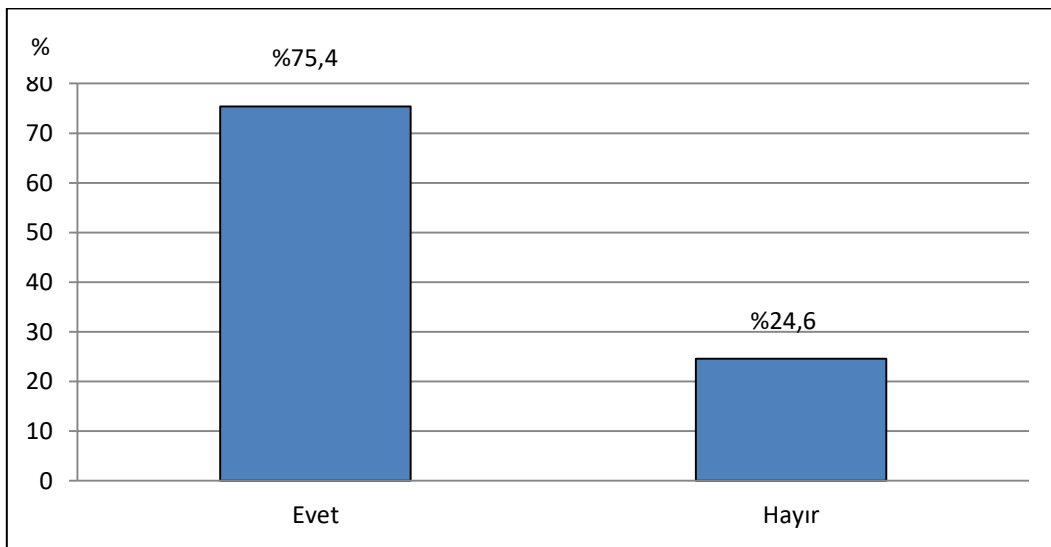
Katılımcıların yaşadıkları toplumun gelenek ve göreneklerinin, kültürünün ve insanların giydikleri kıyafetleri toplumun bu yapısına göre seçme ve giyme üzerindeki etkisi araştırılmış ve katılımcıların eğitim seviyesi ile “Giydiğiniz kıyafetler üzerinde yaşadığınız toplumun kısıtlayıcı etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusu arasında anlamlı bir

düzeyde fark bulunmuştur ($p=0,000$) ve eğitim seviyesi katılımcıların bu düşüncesi üzerinde etkili olmuştur. Katılımcıların eğitim seviyesi arttıkça giydikleri kıyafetler üzerinde yaşadıkları toplumun kısıtlayıcı etkisi olduğunu düşünme oranı azalmıştır. Okuryazar olmayan kadınların %94,3'ü, ilkokul mezunu olan kadınların %84,6'sı giydikleri kıyafetler üzerinde toplumun kısıtlayıcı etkisi olduğunu düşünmektedir (Tablo 5.30).

Tablo 5.30. Eğitim Seviyesi İle Giyilen Kıyafet Üzerinde Toplumun Kısıtlayıcı Etkisi Olduğunu Düşünme Arasındaki İlişki

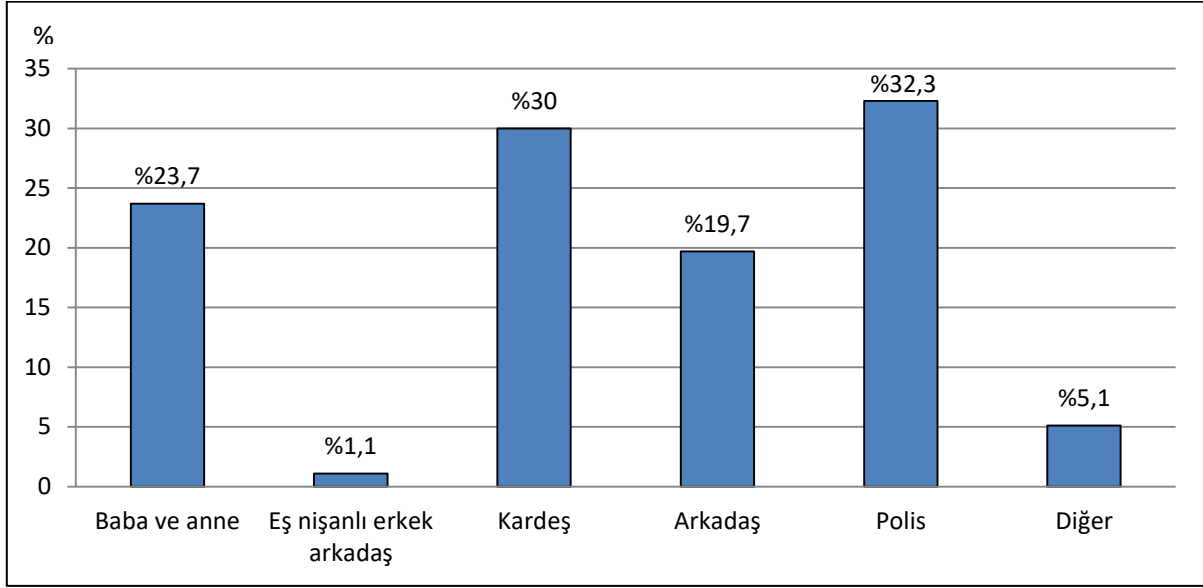
Eğitim Seviyesi	Giyilen Kıyafet Üzerinde Toplumun Kısıtlayıcı Etkisi Olduğunu Düşünüyor musunuz?	
	Evet	Hayır
Okuryazar değil	33(% 94,3)	2 (% 5,7)
İlkokul	77(% 84,6)	14 (% 15,4)
Ortaokul	48 (% 80)	12 (% 20,3)
Lise	55 (% 61,1)	35 (% 38,9)
Önlisans	12(% 46,2)	14 (% 53,8)
Lisans	17 (% 35,4)	31 (% 64,6)
P Değeri=0,000		

Katılımcıların “Eğer bir şiddete maruz kalsaydınız/ kaldıysanız birileriyle paylaşır mıydınız?” sorusu sorularak paylaşım paylamamaları, eğer paylaşıyorlarsa kim ile paylaştıkları/paylaşmayı düşündükleri ve paylaşmama nedenleri hakkında bilgi edinilmeye çalışılmıştır. Katılımcıların %75,4'ü paylaştıklarını/paylaşabileceklerini söylerken %24,6'sı paylaşmayacaklarını söylemişlerdir (Grafik 5.17).

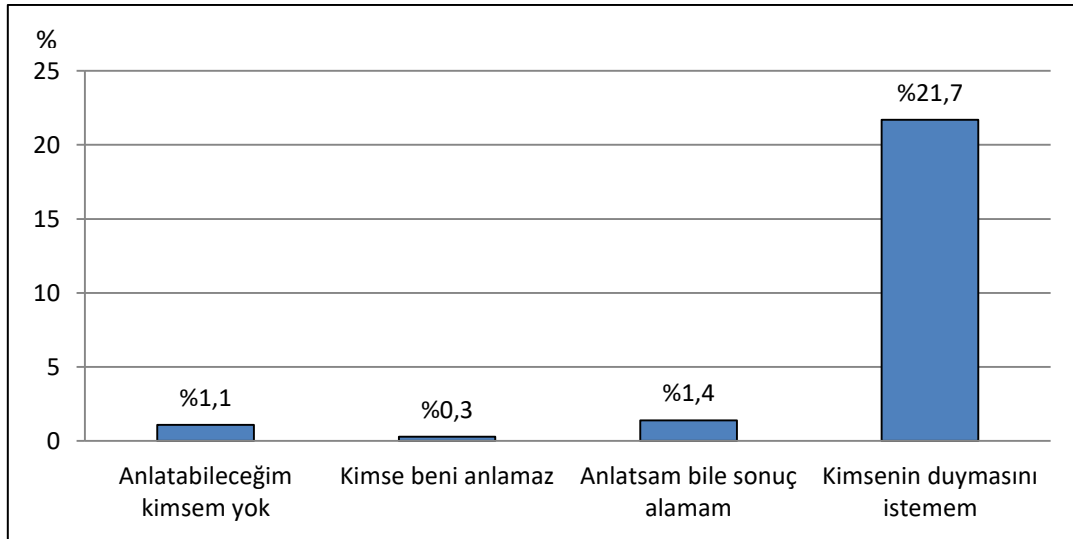
Grafik 5.17. Katılımcıların Şiddete Maruz Kaldıklarında Ya da Kalma Durumlarında Paylaşma Oranları

Katılımcıların paylaştıkları/paylaşabilecekleri kişiler ise Grafik 5.18’de gösterilmiştir. Katılımcılar en fazla bu durumu polis (%32,6) ve kardeşleriyle (%30) paylaştıklarını/paylaşabileceklerini belirtmişlerdir.

Grafik 5.18. Katılımcıların Paylaşmayı Düşündükleri/Paylaştıkları Kişilerin Oranı

Katılımcılara paylaşmama nedenleri sorulmuş ve katılımcıların %21,7’si kimsenin duymasını istemediklerini belirtmişlerdir. %1,4’ü anlatsalar bile bir sonuç alamayacaklarını belirtirken, %1,1’i anlatabilecekleri kimsenin olmadığını belirtmişlerdir (Grafik 5.19).

Grafik 5.19. Katılımcıların Paylaşmama Nedenleri

Katılımcıların evlilik şekli ile yaşamları boyunca fiziksel şiddete maruz kaldıklarında ya da kalma durumunda paylaşma durumları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını test etmek amacıyla iki bağımsız örneklem testi olan Mann Whitney U testi uygulanmış ve aralarında anlamlı bir düzeyde fark bulunmuştur (p=0,000). Paylaşma oranının en yüksek olduğu evlilik şekli görücü usulü ile evlenen kişiler (%62) iken, en az paylaşma oranı sosyal medya aracılığı ile tanışıp evlilik (%2) yapan kişilerdedir. Görücü usulü ile evlenenlerin % 53'ü, kendilerinin tanışıp ailelerinin onayladığı kişilerin ise %44'ü fiziksel şiddete maruz kalma durumunda biriyle paylaşabileceklerini belirtmişlerdir. Kendileri tanışıp ailelerinin onayladığı kişiler bir şiddet karşısında bu durumu polis ile paylaştıklarını/paylaşabileceklerini belirtirken, ailelerinin evliliklerini onaylamadığı kişiler ise kardeşleri (%60) ve arkadaşları (%20) ile paylaştıklarını/paylaşabileceklerini belirtmişlerdir. Kendilerinin tanışıp ailelerinin onayladığı kişiler ile evlilik yapan kadınlarda polis ile paylaşma durumunun yüksek çıkmasının sebebi eğitim seviyelerinin yüksek olmasıdır. Katılımcıların paylaştıkları ya da paylaşabilecekleri kişilerin oranı tablo 5.31'de gösterilmektedir.

Tablo 5.31. Evlilik Şekli İle Fiziksel Şiddet Karşısında Paylaşma Durumu Arasındaki İlişki Düzeyi Ve Paylaştıkları/Paylaşmayı Düşündükleri Kişilerin Oranı

	Fiziksel Şiddet Karşısında Bu Durumu Paylaşan Kişi Sayısı	Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Durumunda Bu Durumu Paylaşmayı Düşünen Kişi Sayısı	Paylaştıkları / Paylaşmayı Düşündükleri Kişiler (*)						Toplam
			Baba ve anne	Eş nişanlı erkek arkadaş	Kardeş	Arkadaş	Polis	Diğer	
Kendimiz tanıştık anlaştık aileler onayladı	26 (%23)	43 (%44)	19 (%18)	2 (%2)	17 (%16)	21 (%20)	40 (%38)	6 (%6)	105 (%100)
Kendimiz tanıştık, anlaştık fakat aileler onaylamadı	3 (%3)	1(%1)	1 (%20)	0	3 (%60)	1 (%20)	0	0	5 (%100)
Görücü usulüyle evlendik	69 (%62)	51 (%53)	20 (%12)	2 (%1)	71 (%41)	38 (%22)	35 (%20)	5 (%3)	171 (%100)

Tablo 5.31. Tablonun Devamı

	Fiziksel Şiddet Karşısında Bu Durumu Paylaşan Kişi Sayısı	Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Durumunda Bu Durumu Paylaşmayı Düşünen Kişi Sayısı	Paylaştıkları / Paylaşmayı Düşündükleri Kişiler (*)						Toplam
			Kişi sayısı	Kişi sayısı	Baba ve anne	Eş nişanlı erkek arkadaş	Kardeş	Arkadaş	
Sosyal medya aracılığıyla tanışıp evlendik	2 (%2)	1(%1)	0	0	1 (%25)	3 (%75)	0	0	4 (%100)
Kaçarak evlendik	11 (%10)	1(%1)	1 (%6)	0	7 (%44)	4 (%25)	3 (%19)	1 (%6)	16 (%100)
Toplam	111 (%100)	97 (%100)							

(*)Katılımcılar burada birden fazla kişi ile paylaşabileceklerini belirtmişlerdir.

Katılımcıların eğitim seviyeleri ile şiddete maruz kaldıklarında ya da kalma durumunda paylaşma durumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuş ($p=0,000$) eğitim seviyesi paylaşma durumlarını etkilemiştir. İlkokul ve ortaokul mezunu olan kadınların %27'si bu durumu en fazla kardeşleri ile paylaştıklarını belirtmişlerdir. Lise mezunu olan kadınların %19'u, ön lisans mezunu kadınların %4'ü, lisans mezunu kadınların ise %10'u bir şiddet karşısında bu durumu birileriyle paylaştıklarını belirtmişlerdir. Ön lisans ve lisans düzeyindeki kadınların paylaşma oranlarının düşük olmasındaki sebep ise bu eğitim seviyesindeki kadınların fiziksel şiddete daha az oranda maruz kalmalarından kaynaklanmaktadır. Eğitim seviyesi yüksek olan kişiler daha çok polis ile paylaşacaklarını/paylaşabileceklerini belirtirken, eğitim seviyesi düşük olan kadınlar bu durumu kardeşleri ile paylaştığını/paylaşabileceklerini söylemişlerdir (Tablo 5.32).

Tablo 5.32. Katılımcıların Eğitim Seviyesi ve İle Fiziksel Şiddet Karşısında Paylaşma Durumu Arasındaki İlişki Düzeyi Ve Paylaştıkları/Paylaşmayı Düşündükleri Kişilerin Oranı

	Fiziksel Şiddet Karşısında Bu Durumu Paylaşan Kişi Sayısı	Fiziksel Şiddette Maruz Kalma Durumunda Bu Durumu Paylaşmayı Düşünen Kişi Sayısı	Paylaştıkları / Paylaşmayı Düşündükleri Kişiler (*)							Toplam
			Baba Anne	Ve Eş Nişanlı Erkek Arkadaş	Kardeş	Arkadaş	Polis	Diğer		
Okuryazar Değil	16 (%13)	6 (%4)	10 (%24)	1 (%2)	19 (%46)	8 (%19)	1 (%2)	2 (%5)	41 (%100)	
İlkokul	33 (%27)	20(%14)	17 (%21)	1 (%1)	32 (%40)	17 (%21)	11 (%14)	1 (%1)	79 (%100)	
Ortaokul	33 (%27)	15 (%11)	12 (%17)	0	25 (%35)	20 (%28)	12 (%17)	2 (%3)	71 (%100)	
Lise	23 (%19)	47(%33)	34 (%34)	0	15 (%15)	12 (%12)	35 (%35)	5 (%5)	101 (%100)	
Önlisans	5 (%4)	18(%13)	5 (%16)	0	5 (%16)	2 (%6)	18 (%56)	2 (%6)	32 (%100)	
Lisans	12 (%10)	36(%25)	7 (%10)	0	9 (%13)	10 (%14)	37 (%54)	6 (%9)	69 (%100)	
Toplam	122(%100)	142(%100)								
P Değeri=0,000										

(*)Katılımcılar burada birden fazla kişi ile paylaşabileceklerini belirtmişlerdir.

Katılımcıların “Erkekler neden şiddet uygular?” sorusuna cevapları tablo 5.33’de gösterilmektedir. Kadınların %62’si erkeğin yetiştirilme tarzını, %53’ü de alkol bağımlılığını neden olarak göstermişlerdir ve Korkmaz ve arkadaşlarının yaptığı bir çalışmada (2003) alkol bağımlısı olan erkeklerin eşlerine (%66) hem fiziksel hem de psikolojik şiddet uyguladıkları tespit edilmiş ve araştırmamıza katılan kadınlar tutarlı cevaplar vermişlerdir (Korkmaz ve diğ., 2003).

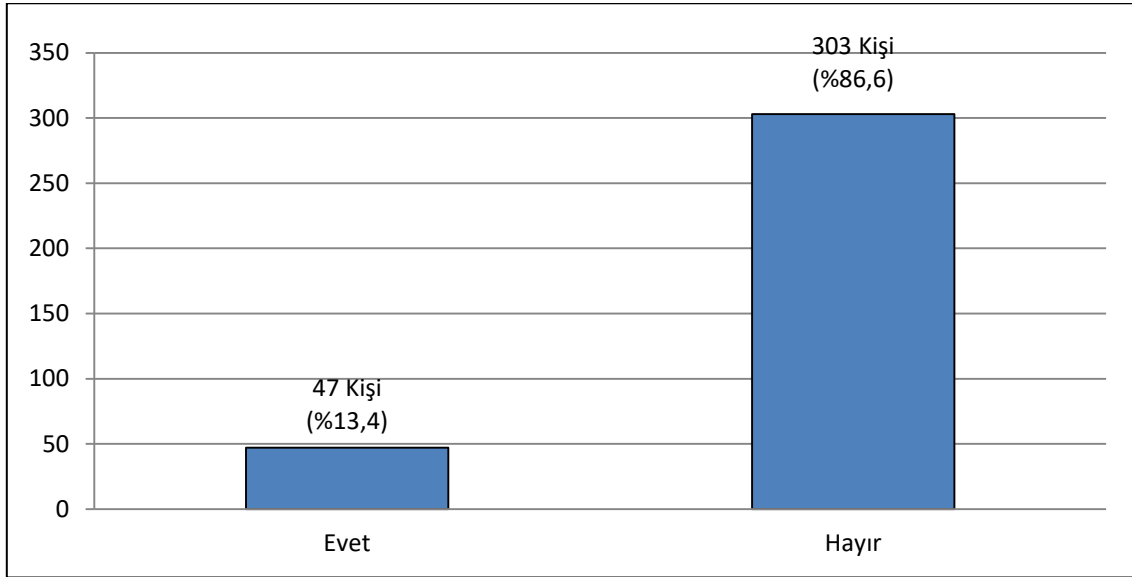
Tablo 5.33. Katılımcıların “Erkekler Neden Şiddet Uygular” Algısı

	Evet	Hayır
Ekonomik nedenler	84 (%24)	266 (%76)
Gelenek ve göreneklerin etkisi	203 (%58)	147 (%42)
Toplumun erkeği ön planda tutması	29 (%8)	321 (%92)
Erkeğin yetiştirilme tarzı	217 (%62)	133 (%38)

Tablo 5.33. Tablonun Devamı

	Evet	Hayır
Toplumsal yapının kadını değersiz kılması	16 (%5)	334 (%95)
Dış müdahalelerin erkeği şiddete yönlendirmesi	19 (%6)	331 (%94)
Erkeğin biyolojik olarak güçlü olması	4 (%1)	346 (%99)
Erkeğin eğitim seviyesinin düşük olması	86 (%25)	263 (%75)
Toplumun kadına yönelik şiddeti normalleştirilmesi	19 (%6)	331 (%94)
Alkol bağımlılığının olması	186 (%53)	164 (%47)
Psikolojik nedenler	76 (%22)	274 (%78)

Katılımcıların hepsi “Kadınlar şiddet görmeyi hak eder mi?” sorusuna hepsi cevap vermiştir. 47 kişi Evet cevabını verirken, 303 kişi Hayır şıkkını işaretlemişlerdir (Grafik 5.20).

Grafik 5.20. Katılımcıların “Kadınlar şiddet görmeyi hak eder mi?” Algısı

“Kadınlar şiddet görmeyi hak eder mi?” sorusuna “Evet” diyen kadınlara hak etme nedenleri sorulmuş ve oranlar Tablo 5.34’de gösterilmiştir. Eğer aldatma durumu söz konusuysa erkekler kadınlara şiddet uygulayabilir cevabını verenlerin oranı %13,1’dir.

Tablo 5.34. “Evet” Cevabını Veren Katılımcıların Nedenleri

	Evet	Hayır
Aldatma durumunda	46 (%13,1)	1 (%0,3)
Eşinin sözlerine itaat etmemesi karşısında	1(%0,3)	46(%13,1)
Giydiği kıyafetlerin erkeği rahatsız etmesi	0	47(%13,4)
Eşinin ailesi hakkında yersiz konuşması	0	47(%13,4)
Ev işlerinin (temizlik, yemek vb.) aksatılması	0	47(%13,4)
Çocuklar ile ilgilenmemesi	1(%0,3)	46(%13,1)

Araştırmaya katılan kadınların eğitim seviyeleri ile kadınların şiddet görmeyi hak ettiğini düşünme arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Mann Whitney U yöntemiyle test edilmiş, aralarında anlamlı bir düzeyde fark bulunmuştur ($p=0,001$). Eğitim düzeyi arttıkça kadınların şiddet görmeyi hak ettiğini düşünen kişi sayısı azalmış, eğitim seviyesi kadınların bu düşüncesi üzerinde etkili olmuştur. İlkokul mezunu olan kadınların %6’sı, ortaokul mezunu kadınların ise %3,7’si kadınların yaşadıkları şiddeti hak ettiklerini belirtmişlerdir. Okuryazar olmayan kadınlarda bu oranın düşük çıkmasında yaşlarının 60 ve üstü olması etkisi olmuştur.

Tablo 5.35. Katılımcıların Eğitim Seviyesi İle Kadınların Şiddet Görmesini Haklı Bulma Arasındaki İlişki

Eğitim seviyesi	Kadınların Şiddet Görmesini Haklı Bulma	
	Evet	Hayır
Okuryazar değil	7 (%2)	28 (%8)
İlkokul	21(%6)	70 (%20)
Ortaokul	13(%3,7)	47(%13,4)
Lise	6(%1,7)	84(%24)
Ön lisans	0	26(%7,4)
Lisans	0	48(13,8)
Toplam	47 (%13,4)	303 (%86,6)

Katılımcıların yaşları ile kadınların şiddet görmeyi hak ettiğini düşünme arasında anlamlı bir düzeyde fark bulunmuş ($p=0,000$) katılımcıların yaşları kadınların şiddet görmeyi hak ettiğini düşünme durumunu etkilemiştir. Katılımcılardan en fazla 38-57 yaş grubu arasındaki kişiler kadınların şiddeti hak ettiğini belirtmişlerdir (Tablo 5.36). 38-57 yaş

grubunda bu oranın fazla çıkmasının sebebi ise bu yaş grubundaki kadınların eğitim seviyelerinin düşük olması gösterilebilir (Tablo 5.37). Yapılan bir araştırmada 15-49 yaş grubu arasındaki kadınların %39'u haklı bir nedenden dolayı erkeğin eşini dövebileceğini belirtmiştir (Günindi Ersöz, 2011). Hacettepe Üniversitesi Nüfus Ve Sağlık Araştırması 2018 Raporu verilerine göre 15-49 yaş grubundaki kadınların %9'u belirtilen herhangi bir sebepten dolayı erkeğin eşine fiziksel şiddet uygulamasını doğru bulduğunu göstermektedir.

Tablo 5.36. Katılımcıların Yaşları İle Kadınların Şiddet Görmeyi Hak Ettiğini Düşünme Arasındaki İlişki

Katılımcıların Yaşları	Evet	Hayır
18-27	0	110 (%31)
28-37	10 (%3)	77(%22)
38-47	18(%5)	54(%15)
48-57	12(%3)	42(%12)
58-69	7(%2)	20(%6)
Toplam	47 (%13)	303 (%87)
P Değeri=0,000		

Tablo 5.37. Katılımcıların Yaş Aralıkları İle Eğitim Seviyeleri

Katılımcıların Yaşları	Okuryazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön Lisans	Lisans
18-27	1	4	13	59	13	20
28-37	1	16	22	19	10	19
38-47	4	31	17	7	3	9
48-57	15	29	7	4	0	0
58-69	14	11	1	1	0	0
Toplam	35 Kişi	91 Kişi	60 Kişi	90 Kişi	26 Kişi	48 Kişi

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

İnsanoğlu yeryüzünde var olmasından bu yana dünya üzerinde pek çok değişikliklere sebep olmuşlardır. Ateşi kontrol altına alıp kullanmayı, yazıyı, tarımı, hayvanları evcilleştirmeyi, dokumacılığı, madenciliği vb. pek çok uğraşı günlük hayatlarına yerleştirip küçükte olsa ilerlemeler kaydetmişlerdir. En büyük ilerlemeyi ise 18.yy'ın ikinci yarısında İngiltere'de başlayan sanayi devrimiyle yaşamışlar daha sonra yaşanan teknolojik ilerlemeler ile her alanda etki güçlerini arttırmayı başarmışlardır. Kısacası insanlar var oluşlarından beri pek çok alanla ilerleme kaydederken ne yazık ki şiddet yönünden oldukları yerde kalmayı tercih etmişlerdir. Şiddet kavramı bir bireyin veya grubun başka bir birey veya gruba bazen bir düşünceyi kabul ettirme bazen de çok farklı sebeplerden dolayı uyguladıkları güç çeşididir. Özellikle güçlünün güçsüz kişilere uyguladıkları şiddet ise her geçen gün etkisini arttırmaya devam etmiştir. Araştırmamızın asıl amacını oluşturan kadına yönelik şiddet; daha çok erkeğin kendince güçsüz birey olan kadın üzerinde hâkim olma düşüncesi çerçevesinde uyguladığı fiziksel, psikolojik, ekonomik ya da cinsel şiddet türlerinden birini veya birden fazlasını uyguladığı şiddettir. Ne yazık ki kadına yönelik şiddette aynı düzeyde yerinde saymaktadır. Arkeolojik kazılar sonucunda günümüzden yaklaşık 3000 yıl öncesine ait kadın iskeletlerinin %30-%50'sinin kemiklerinde kırıklar saptanmıştır. Günümüzde kadına yönelik şiddetin durumuna bakıldığında 3000 yıl öncesinden pek fazla bir farkın olmadığı açıktır ulaşılmıştır (Pehlivan, 2018: 33; Aytaç ve Diğ., 2016: 282; Akkuş ve Yıldırım, 2018).

Geçmiş bize ne kadar ilerleme kaydedersek kaydedelim şiddeti hayatımızda tutmaya ant içmiş gibi bu olgudan uzaklaşmadığımızı göstermektedir. Elimize aldığımız dünya haritası üzerinde yer alan her ülkenin, her toplumun ve milletin temel halk sorunlarından biri olan kadına yönelik şiddetin var olduğunu biliyoruz. Gelişmiş veya gelişmekte olan tüm ülkelerde kadına yönelik şiddet kendisini farklı şekillerde de olsa göstermektedir. Gelişmişlik düzeyinin ve milli gelirin az olması, eğitim seviyesinin düşük olması, yaşanan kültürün toplum üzerinde etkin olması, dini inançların getirdiği pek çok gelenek veya göreneklerin yaşanılması şiddetin boyutunu ve türünü etkilese de, gelişmiş, eğitim seviyesi ve refah seviyesi yüksek toplumlarda da ne yazık ki kadına yönelik şiddet varlığını göstermektedir. Özellikle kadın ve erkek arasındaki eşitsizliğin geçmişe oranla günümüzde azalmış olması, kadın okur yazarlığının artması, kadınların iş hayatına katılımlarının artması kadınların ev hanımı kimliğinden çıkıp iş kadını olma statüsüne erişmesi yaşanan olumsuzlukların yanında kadına artı bir değer kazandırmış, yaşanan ya da yaşanılacak şiddet üzerinde olumlu etki yaratmıştır. Her ne kadar iş hayatının ve dış dünyanın kadınlara sunduğu olumsuzluklar

(mobing, ücret eşitsizliği, kadının yönetici sıfatına erişiminin engellenmesi vb.) olsa da gelişme kaydeden toplumlarda bu olumsuzlukların zamanla giderileceği umut edilmektedir.

Yapılan pek çok literatür taramasından ve Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü'nün 2014 yılında yaptığı araştırmadan elde edilen bilgiler çerçevesinde iller ve bölgeler bazında fiziksel ve psikolojik şiddete maruz kalma durumları değerlendirilmiştir. Niksar şehir merkezinde yapılan çalışmamızda fiziksel şiddet oranı %43 iken bu oran Düzce'de %50,9 Bolu'da %41,4 olarak tespit edilmiştir. Ülkemizin metropoliten şehirlerinden olan İstanbul'da fiziksel şiddet %36,7 Bursa'da %58,7 ve İzmir'de %27,7 civarındadır. Diğer yandan psikolojik şiddete maruz kalma oranı çalışma sahamız olan Niksar şehir merkezinde %29,7 civarında iken, Ankara'da bu oran %89, İstanbul'da %48 ve Edirne'de %54,6'dır. Bölgeler bazında değerlendirdiğimizde çalışma sahamızın içinde bulunduğu Doğu Karadeniz bölgesinde fiziksel şiddete maruz kalma oranı %27 iken, psikolojik şiddete maruz kalma oranı %37'dir. Batı Karadeniz'de ise fiziksel şiddet oranı %34, psikolojik şiddet oranı %39'dur. En gelişmiş bölgemiz olan Doğu ve Batı Marmara bölgesinde ise fiziksel şiddet oranı %30 civarındadır. Ege bölgemizde ise fiziksel şiddete maruz kalma oranı %37, psikolojik şiddete maruz kalma oranı %45'tir. Diğer iller ve bölgelerin fiziksel ve psikolojik şiddete maruz kalma oranları ise Tablo 6.1'de gösterilmiştir.

Tablo 6.1. İller Ve Bölgeler Bazında Fiziksel Ve Psikolojik Şiddete Maruz Kalma Oranları

İLLER	FİZİKSEL ŞİDDET	PSİKOLOJİK ŞİDDET	BÖLGELER	FİZİKSEL ŞİDDET	PSİKOLOJİK ŞİDDET
Niksar	%43	%29,7	Batı Marmara	%30	%41
Düzce	%50,9	%25,9	Doğu Marmara	%30	%35
Bolu	%41,4	%25,9	Ege Bölgesi	%37	%45
Sivas	%59,7	%21,4	Batı Anadolu	%42	%54
Kayseri	%26,5	%23,1	Akdeniz Bölgesi	%37	%42
Ankara	%39	%89	Orta Anadolu	%43	%50
Bursa	%58,7	-	Batı Karadeniz	%34	%39
İzmir	%27,7	%38	Doğu Karadeniz	%27	%37
Manisa	%48	-	KD Anadolu	%39	%42
Denizli	%15	-	Ortadoğu Anadolu	%32	%38
İstanbul	%36,7	%48	GD Anadolu	%33	%41
Edirne	%30,4	%54,6			
Çanakkale	%34,7	%52,7			

Kaynak: (İpek Ve Kızılgöl, 2019; Erdem ve Diğ., 2017; Güler ve Diğ., 2005; Sivashoğlu ve Diğ., 2020; Günay ve Diğ., 2006; KSGM, 2014)

Bireylerin yeryüzünde yaşadıkları toplum onların şekillenmesinde büyük rol oynamıştır. Bireylerin kişilikleri, davranışları ve düşünceleri yaşadıkları topluma göre şekillenmiştir. Öyle ki kadına yönelik uygulanan şiddet faktörünün de başında toplumsal yapı, kültürel değerler, örf ve adetler, gelenek ve görenekler gelmektedir. Çalışma sahamızı oluşturan Nıksar şehir merkezinde yaşayan bireylerin kültürel değerler ile iç içe olmaları, toplumun homojen bir yapıya sahip olması, eğitim seviyeleri vb. demografik özelliklerin yaşadıkları şiddet ve kadına yönelik şiddette bakış açıları ile bağlantısı kurulmaya çalışılmıştır. Nıksar ilçe merkezinde ikamet eden toplam 36 bin 321 kişi vardır ve kişilerin %49,34'ünü erkekler, %50,65'ini kadınlar oluşturmaktadır. İlçe merkezinde yaşayan 15 yaş üstü kadınların çoğunun medeni durumu evlidir ve eğitim seviyesinde en yüksek yüzdeye sahip ilköğretim mezunları grubu oluşturmaktadır. %73,55'i Nıksar doğumlu olup Nıksar'da ikamet eden kişileri oluşturmaktadır. Bu durum göz önüne alındığında toplumun homojen bir yapıya sahip olduğu görülmektedir. Homojen ve kültürel bağlarıyla iç içe olan bir toplum yapısında kadına yönelik şiddet ele alınmaya çalışılmış ve şiddeti etkileyen faktörler değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Çalışmaya katılan kadınların sadece %31,4'ü dışarıdan göç etmiş, diğerleri çevre köylerden ya da merkezde oturan kişileri oluşturmaktadır ve bu yönüyle homojen bir yapı sergilemektedir. Çalışmaya katılan kadınlara ilk olarak demografik özellikleri ile ilgili sorular sorulmuş ve şiddet ile aralarında bağlantı kurulmaya çalışılmıştır. Katılımcılara evlilik öncesi şiddete maruziyet durumları sorulmuş ve evlenmeden önce kadınların %36,4'ü şiddete maruz kaldıklarını ve en fazla fiziksel ve psikolojik şiddet türlerini babaları tarafından yaşadıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların yakın zaman diliminde en fazla maruz kaldıkları şiddet türü ise psikolojik şiddet olmuş ve bireyler bu şiddet türüne en fazla aile dışı bireyler (eski eş, erkek arkadaş, komşu, müşteri vb.) tarafından maruz kalmışlardır. Diğer taraftan evlilik yapan katılımcıların evlilik şekilleri ile fiziksel ve psikolojik şiddet arasındaki ilişki değerlendirilmiştir. Fiziksel şiddete en fazla maruz kalan görücü usulü (%56) ile evlenen ve kaçarak evlilik (%22) yapan kadınlar eşleri tarafından maruz kalırken, psikolojik şiddete ise yine en fazla maruz kalan grubu görücü usulü ile evlenen ve kendilerinin tanışıp ailelerinin onayladığı kişiler oluşturmuştur. Eski geleneklerin, ailenin ve çevrenin etkisi ile yapılan görücü usulü evlilikler günümüz çiftleri üzerindeki etkisini kaybetmekte ve bu durum şiddete yansımaktadır. Diğer taraftan kişilerin evlilik yaşları yaşadıkları fiziksel şiddeti büyük ölçüde etkilemiş, evlilik yaşı arttıkça bireylerin fiziksel şiddete maruz kalma düzeyleri de azalmıştır. Bunun başka bir sebebi olarak eğitim seviyesinin artmasına bağlı bir şekilde evlilik yaşının

artması ve yaşanan şiddet üzerinde de azaltıcı etki yapmasıdır. Başka bir değişken olan katılımcıların medeni durumları ve fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddet arasında ilişki ele alınmış ve fiziksel şiddete en fazla evli kadınlar eşleri tarafından maruz kalırken, bekâr kadınlar ise anne ve babaları tarafından maruz kalmışlardır. Bu durum ise bize kadınları himayeleri altına bulunduran kimselerin kadınlar için daha tehlikeli bireyler olduklarını göstermektedir. Örneğin bekâr kadın anne ve babası himayesi altındadır ve bu kişiler tarafından en fazla şiddete maruz kalmaktadır ve aynı durum evli olup eşleri himayesi altına giren kadınlar için de geçerlidir. Aynı şekilde katılımcıların ve eşlerinin meslekleri ile fiziksel ve psikolojik şiddet arasındaki ilişki değerlendirilmiş, ev hanımı ve işçi grubunda olan kadınların her iki şiddet türüne de diğerlerine oran ile daha fazla kaldıkları tespit edilmiştir. İşçi meslek grubundaki eşlerin ise her iki şiddet türünü de yüksek oranlarda sergiledikleri görülmektedir. Psikolojik şiddet göstergelerinden giyilen kıyafetlere müdahale evli kadınlarda daha fazla iken arkadaş çevresine müdahale bekâr kadınlarda yüksek oranda çıkmıştır. Cinsel şiddet göstergelerinden ısrarlı takip ve sosyal medya üzerinden sürekli mesaj vb. şekilde rahatsız edilme oranı en fazla bekâr kadınlarda çıkmıştır. Medeni durum aile dışı bireyler tarafından rahatsız edilme durumunu etkilemiştir.

Katılımcıların eğitim seviyeleri yaşadıkları şiddet türleri üzerinde etkili olmuş en fazla okuryazar olan ve olmayan bireylerin %93'ü, üniversite düzeyinde mezun olan kadınların yalnızca %7'si fiziksel şiddete maruz kalmışlardır. Psikolojik şiddet göstergelerine ise yine aynı şekilde okuryazar olan ve olmayan grup daha fazla maruz kalırken, üniversite mezunları psikolojik şiddet göstergelerini daha az bir oran ile yaşamışlardır. Eğitim seviyesi ilk şiddet karşısında tepki gösterme biçimini, giyilen kıyafetler üzerinde toplumun kısıtlayıcı etkisinin olduğunu düşünen kişi oranlarını, şiddet karşısında paylaşabilecekleri ya da paylaştıkları kişileri, kadınların şiddet görmeyi hak ettiğini düşünme gibi durumlar üzerinde etkili olduğu görülmektedir.

Küçük bir toplumda yaşayan bireylerin %31,4'ünün eşleri ile aralarında akrabalık derecesi bulunmaktadır. Eşlerin birbirleriyle olan akrabalık dereceleri yaşayabilecekleri şiddetin önünde büyük bir kalkan olmuş, hem fiziksel hem de psikolojik şiddete maruz kalma oranları eşleriyle aralarında akrabalık derecesi olmayanlara göre daha az düzeyde yaşamışlardır. Aynı zamanda katılımcıların eşleriyle aralarındaki akrabalık ilişkisi şiddet karşısında boşanmayı düşünme durumu üzerinde etkili olmuş, eşi ile arasında akrabalık ilişkisi bulunan kişilerin daha az oranda boşanmayı düşündükleri gözlemlenmiştir. Diğer taraftan yanlarında bir yakınının yaşaması durumu fiziksel ve psikolojik şiddet üzerinde

azaltıcı etki yaratmıştır. Nitekim yanlarında yaşayan bir yakını olan bireylerin sadece %21'i fiziksel şiddete maruz kalırken, psikolojik şiddete ise %16'sı maruz kalmıştır.

Katılımcıların şiddet algısı değerlendirilmesi yapılmak üzere “Erkekler neden şiddet uygular?” sorusu sorulmuş ve katılımcılar en fazla alkol bağımlılığı, yetiştirilme tarzını ve gelenek ve göreneklerin etkisi seçeneklerini işaretlemişlerdir. Katılımcılara yaşanan bir şiddeti kadının hak edip etmediği sorusu sorulmuş ve katılımcıların yalnızca %13,4'ü evet cevabını vermişlerdir. Şiddeti haklı bir nedene dayandıran kadınların eğitim seviyeleri ve yaşları arasında bağlantı kurulmuş, eğitim seviyesi düşük bireylerde ve 38-57 yaş gurubu arasındaki bireylerde haklı bulma oranı yüksek çıkmıştır.

Bir bütün olarak değerlendirildiğinde katılımcıların eğitim seviyeleri, yaşları, evlilik yaşları, meslekleri, eşleri ile olan akrabalık dereceleri vb. faktörlerin kişilerin maruz kaldıkları şiddet türü ve sıklıkları üzerinde etkili olmuştur. Her ne kadar kişilerin demografik özellikleri yaşadıkları şiddet üzerinde etkili olsa da aynı zamanda demografik özelliklerin şekillenmesinde rol oynayan coğrafi ve beşeri özellikleri de göz ardı etmemek gerekir. Geleneksel bir toplumun içerisinde büyüyen bireylerin düşünce yapılarının, giydikleri kıyafetlerin, şiddete bakış açılarının, aile içerisinde kadının konumunun şekillenmesinde en önemli faktör olmaktadır. Özellikle ataerkil bir toplum yapısında büyüyen kadınların ileride yetiştirdiği çocuklarında bu basmakalıp anlayış çerçevesinde yetiştirecekleri açıktır. Araştırma sonuçları 18-27 yaş grubu eğitim seviyesi yüksek olan katılımcıların toplumun geleneksel düşüncelerinden sıyrıldığını göstermektedir. Buna bağlı olarak kadınların eğitim seviyelerinin artırılması gelecek nesillere daha bilinçli ve farkındalıklı bireylerin yetişmesinin temellerini atacaktır.

Çalışmadan elde edilen sonuçlar çerçevesinde öneriler şu şekilde sıralanabilir:

- Eğitim seviyesinin katılımcıların yaşadıkları şiddet türü ve sıklıkları üzerinde büyük bir etkiye sahip olduğu yapılan araştırmada görülmektedir. Erkek kadın fark etmeksizin eğitim seviyelerinin arttırılması şiddeti önlemede etkin bir rol oynayacaktır. Eğitim seviyelerinin artış göstermesi ile birlikte bireylerin evlilik yaşı da artacak küçük yaşta evliliklerin önüne geçilmiş olunacaktır.
- Kız çocuklarının eğitim seviyesi arttırılmalı sadece ilkokul ve ortaokul düzeylerinde bir eğitimle kalmamalı lisans düzeyinde eğitim almaları sağlanmalıdır. Özellikle küçük ve geleneksel toplumlarda hâkim olan “Kız

“Çocuğu Okutulur Mu?” algısı yıkılmalı bu algıyı yıkmak için toplumu bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır.

- Eğitim kurumlarımızda toplumsal cinsiyet ayrımlarının yanlış olduğu her bireyin eşit ve özgür olduğu erkek ve kadın ayrımcılığının yapılamayacağı konularında bireylere eğitim verilmelidir. Böylece küçük yaşta erkek çocukları kendilerini kız çocuklarından üstün görmemiş olacak ve kız çocukları toplumun kendisine yüklediği cinsiyet rollerinin yanlış olduğu algısına varacak ve ileride kendisini toplumun ön gördüğü cinsiyet ayrımcı role kaptırmayacaktır.
- Özellikle erken yaşta evlilik yapan kadınların fiziksel ve cinsel şiddete daha fazla maruz kaldıkları yapılan araştırmalarda ortaya konulmuştur. Erken yaşta evliliklerin önüne geçilebilmesi için eğitimin en etkili araç olduğu bilinmektedir. Diğer taraftan toplumu erken yaşta yapılan evliliklerin ne gibi riskler doğuracağı yönünde bilinçlendirilmesi gerekmektedir.
- Küçük toplumlarda yaşayan kadınların şiddet algısını güçlendirecek ve şiddet karşısında nasıl davranması gerektiğini kişiye empoze edecek eğitimlerin verilmesi sağlanabilir.
- Geleneksel toplumlarda yaşayan bireylerin şiddet karşısında nasıl davranması gerektiğini içinde buldukları toplumdan öğrenmelerinin ve aile içi bir sorun gibi algılanmasının önüne geçilerek her yörenin ihtiyacına yönelik önlemler alınıp kişiler bilinçlendirilmeye çalışılabilir.
- Çalışmamızda görülüyor ki meslek ve kadının ekonomik olarak bağımsız oluşu şiddet üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir. Toplumun tüm kadınlarının ekonomik olarak kalkındırarak ev hanımı olma statüsünden çıkaracak küçük el işletme atölyeleri açılarak hem sosyalleşmelerine hem de ekonomik olarak bağımsızlıklarında katkıda sağlanarak şiddetin önüne geçilebilir.
- Kadına yönelik şiddetin bir suç olduğunu ve cezai yaptırımların varlığı hakkında bireylere bilgilendirme yapılmalıdır.
- Aile içerisinde başlanılacak eğitimlerin yanı sıra okulda da küçük yaşta şiddet kavramının bir suç olduğuna yönelik eğitimlerin başlatılması, özellikle aile içi yaşanan şiddetin hem bireyin hem de toplumun üzerinde oluşturabileceği olumsuzluklar anlatılmalıdır.

- Çocuklarımızın ve yetişkinlerimizin sürekli iç içe olduğu sosyal medya ortamında karşı karşıya kalabilecekleri şiddet ve kadına yönelik şiddet içerikli unsurların yasaklanması gerekmektedir. Sosyal medya şiddete sevk eden değil şiddeti önlemede etkin bir araç olarak kullanılmalıdır.
- Diğer taraftan toplumsal düzeninin korunmasında rol oynayan cezai yaptırımların, kadına yönelik şiddet için de büyük çapta ele alınarak şiddeti caydırıcılık yönünde ağır yaptırımların getirilerek önlenmesi sağlanabilir.
- İlçe merkezinde kadınların şiddet karşısında sığınabilecekleri noktaların yetersiz olduğu bilinmektedir. Emniyet müdürlüğünden ve sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakfından hariç kadınların sığınabilecekleri bir yer mevcut değildir. Şiddet karşısında çaresiz kalan kadınların sığınabilecekleri, aile bireyleri arasında uyuşmaların ve bilgilendirmelerin sağlanabileceği danışma merkezlerinin sayısının artırılması gerekmektedir.
- Diğer yandan Niksar ilçesinin küçük olması ve Tokat iline bağlı olmasından dolayı yardım merkezleri il merkezinde yer almaktadır. İl merkezinde yer alan bu yardım ve danışma kurumlarına ulaşmak ise oldukça zor olmaktadır. İlçe merkezinde de kadınların ulaşabilecekleri danışma, yardımlaşma ve bilgilendirme merkezlerinin kurulması hem kadınların hem de toplum genelinin kadına yönelik şiddet karşısında nasıl davranmaları gerektiği konularında bilinçlendirilmeleri sağlanabilir. Diğer yandan şiddet karşısında kadın korumasız olmadığının farkına varır. Örneğin ŞÖNİM gibi merkezlerin sadece il merkezinde değil en azından ilçe merkezlerinde kurulmaları da önem arz etmektedir.
- Şiddet veya herhangi bir zor durum anında kadınlarımız için danışma hatları oluşturulmuştur. Bu hatların varlığından haberdar olan kadın sayısı az olmakla birlikte ne gibi durumlarda aramaları ve ne gibi yardımın ve desteğin verildiği tam olarak bilinmemektedir. İlçe genelinde kadınlara danışma hatlarının görev ve yükümlülükleri hakkında bilgilendirme yapılmalı ilçede yaşayan kadınlar bilinçlendirilmelidir.
- İlçe merkezinde bulunan halk eğitim merkezlerinin, sosyal yardımlaşma ve dayanışma kurumlarının ve belediyenin el birliği ile kadına yönelik şiddeti önleme konusunda projeler geliştirilmeli, hatta bilgilendirme grupları kurularak

konferanslar, sunumlar posterler hazırlanmalı insanların sürekli bilgilendirilmeleri amaçlanmalıdır.

KAYNAKÇA

Acar, A. (2019). *Erkeklerde Kadına Yönelik Şiddet Davranışları Ve Toplumsal Cinsiyet Tutumu; Bolu İli Kıbrıscık Örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Manisa.

Akça F., & Taş B. (2015). Coğrafi Bakış Açısıyla Ödemiş Şehrinde Kişiyeye Karşı İşlenen Suçlar. *Türk Coğrafya Dergisi*, (64), 61-68.

Akın, M. (2013). Aile İçi Şiddet. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 71(1), ss.27-42.

Akıncı, S. (2019). *Nevşehir'de Yaşayan Kadınların Kadına Yönelik Şiddet Algısı*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.

Akkaş, Ü.İ. (2020). Toplumsal Cinsiyet Algısı Üzerine Bir Değerlendirme: Erzincan Örneği. *Dünya Multidisipliner Araştırmalar Dergisi*, 2020(1), 55-72.

Akkuş, S., & Yıldırım, Ş. (2018). Erkeklerin Kadına Yönelik Fiziksel Şiddet Uygulamasına Etki Eden Faktörlerin İncelenmesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 17(4), 1368-1388.

Aliağaoğlu, A., & Alaeddinoğlu, F. (2005). Erzurum Şehrinde Mala Karşı İşlenen Suçlar: Coğrafi Bir Yaklaşım. *Polis Bilimleri Dergisi*, 7(1), 17-41.

Alikoç, F. (2019). *Dünyada Kadına Yönelik Şiddet Atlası*. [Erişim: 03.11.2020, <https://www.evrensel.net/haber/391070/dunyada-kadina-yonelik-siddet-atlasi>]

Atış, E., & Ünsal, H. (2020). Suç ve Mekân İlişkisine Coğrafi Bir Yaklaşım: Taşköprü Şehri (Kastamonu) Örneği. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 25(43), 49-72.

Ayman, Z., & Şenol, N. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Önlenmesi Projesi, Ebru Hanbay Çakır, Işın Gürel, Nur Otaran (Ed.), *Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet: Nedenleri, Sonuçları, Alınacak Önlemler*. [Erişim: 07.11.2020, https://vatandas.jandarma.gov.tr/KYSOP/uzaktan_egitim/Egitim.aspx]

Aytaç, S., & Diğ. (2016). Kadına Yönelik Şiddetin Dünü, Bugünü, Yarını: Kestirim Tabanlı Bir Araştırma. *Sosyoloji Konferansları*, 54(2016), 275-297.

Balkay, B. (2020). *BM Kadın Komisyonundan Rapor: Dünya Genelinde Kadına Yönelik Şiddet Arttı*. [Erişim: 03.11.2020, <https://www.evrensel.net/haber/402382/bm-kadin-komisyonundan-rapor-dunya-genelinde-kadina-yonelik-siddet-artti>]

Bayram Değer, V., & Balcı, E., & Ulutaşdemir, N. (2017). Gebelikte Aile İçi Şiddet Ve Etkileyen Faktörler, 3. *Uluslararası Farklı Şiddet Boyutları Ve Toplumsal Algı Kongresi*, 21-22 Nisan, Wellborn Luxury Hotel, Kocaeli.

BBS NEWS. (2021). *İstanbul Sözleşmesi Nedir, Kadınları Nasıl Koruyor.* [Erişim: 21.05.2021, <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-56469986>].

BBS NEWS. (2021). *İstanbul Sözleşmesi: Türkiye, Cumhurbaşkanlığı Kararı İle Anlaşmadan Çekildi.* [Erişim: 21.05.2021, <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-56465013>].

Bebitova, G., & Diğ. (2018). Kadına Şiddetin Diğer Yüzü: Erken Yaşta Evlilikler. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(24), 53-62.

Belen Alan, N. (2017). *Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Türlerinden Psikolojik/Duygusal Şiddet.* [Erişim: 13.05.2020, https://www.academia.edu/38841497/A%C4%B0LE_%C4%B0%C3%87%C4%B0_KADINA_Y%C3%96NEL%C4%B0K_%C5%9E%C4%B0DDET_T%C3%9CRLER%C4%B0NDEN_PS%C4%B0KOLOJ%C4%B0K_DUYGUSAL_%C5%9E%C4%B0DDET].

Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNİCEF) (2018). *Her 4 Kadından Biri Çocukken Evleniyor.* [Erişim: 03.11.2020, <https://www.unicefturk.org/yazi/her-4-kadından-biri-cocukken-evleniyor>]

Bostan, M.H. (2007). *Niksar.* [Erişim: 12.01.2021, <https://islamansiklopedisi.org.tr/niksar>]

Boyacıoğlu, İ. (2016). Dünden Bugüne Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet ve Ulusal Kadın Çalışmaları: Psikolojik Araştırmalara Davet. *Türk Psikoloji Yazıları*, 2016(19), 126-145.

Bozkurt Şener, E. (2017). *Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Önlemede 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun Ve Değerlendirilmesi.* T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü.

Celimli, K. (2019). *BM Raporu: Kadınlar İçin En Tehlikeli Yer Kendi Evleri.* [Erişim: 03.11.2020, <https://tr.euronews.com/2019/08/23/bm-raporu-kadınlar-icin-en-tehlikeli-yer-kendi-evleri-kadın-hakları-tecavüz>]

Çakır, Ö.S. (2019). *BM 2019-2020 Dünya Kadın İlerleme Raporu Yayımlandı: Kadınlar Evlerinde De Güvende Değil.* [Erişim: 03.11.2020, <https://medyascope.tv/2019/06/26/bm-2019-2020-dunya-kadın-ilerleme-raporu-yayımlandı-kadınlar-evlerinde-de-guvende-degil/>]

Daşbaş, S., & Babahanoğlu, R., & Kesen, N.F. (2018). Eğitim, Yoksulluk ve Kadına Yönelik Şiddet. *Sağlık ve Toplum*, 28(1), 57-63.

Demir, D. (2019). *Kadına Yönelik Şiddet Ve Toplumsal Cinsiyet: Evli Kadın Ve Erkeklerde Algı, Tutum Ve Yaşantıların İncelenmesi.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.

Demirel, G., & Buko, G. (2016). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Algısı, Şayan Ulusan, Shurubu Kayhan (Ed.), *Türk Dünyasında Kadın Algısı*, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Yayınları, Manisa, 433-442.

Dicle M., & Diğ. (2018). Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı Niksar İlçe Raporu, Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı.

Durak, R. (2011). *Araştırma Yöntem Ve Teknikleri*. Pasinler Meslek Yüksekokulu, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Durmuş, B., Yurtkoru, E.S., & Çinko, M. (2011). *Sosyal Bilimlerde Spss İle Veri Analizi*. Beta Yayıncılık, İstanbul.

Ediz, A., & Altan, Ş. (2017). Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet Üzerine Bir Alan Araştırması. *TBB Dergisi*, (2017), 397-409.

Ekicek, A. (2019). *Eskişehir Odunpazarı İlçesi’nde Kadına Yönelik Şiddetin Mekânsal Dokusu*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Teknik Üniversitesi, Uzaktan Algılama Ve Coğrafi Bilgi Sistemleri Anabilim Dalı, Eskişehir.

Erdem, Ö., & Babacan Gümü, A., & Şıpkın, S. (2017). Kadınların Şiddete Maruz Kalma Durumları Ve Baş Etme Yöntemleri, 3. *Uluslararası Farklı Şiddet Boyutları Ve Toplumsal Algı Kongresi*, 21-22 Nisan, Wellborn Luxury Hotel, Kocaeli.

Erdoğan, V. (2018). *Kolluk Görevlileri Ve Mahalle Sakinlerine Göre Kadına Yönelik Şiddet*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Eski Türkiye Fotoğrafları Arşivi. *Niksar*. [Erişim: 12.01.2021, <http://www.eskiturkiye.net/arama/niksar>].

Fındıklı, R. (2011). Suçların Önlenmesinde Kültürel Değerlerin Rolü. S. Bozdemir & U. Argun (Ed.). *Suç Önleme Sempozyumu*, s.1-6.

Gencer, M.Z., & Diğ. (2019). İstanbul İlinde Kadına Yönelik Şiddet Sıklığı ve Kadınların Şiddet Algısı. *Ahi Evran Medical Journal*, 3(1), 18-25.

Görgün Baran, A., & Diğ. (2012). Kadınların Eşleri Tarafından Gördükleri Şiddeti Meşrulaştırmaları Üzerinde Kamusal Alanın Etkisi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 4(2), 41-50.

Güleker Törer, E. (2020). *Kadına Yönelik Şiddet: Diyarbakır İl Örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

Güler, B. *Türkiye’de Kadına Şiddet*. [Erişim Tarihi: 10.04.2020, <http://www.academia.edu/9527146/kadinasiddet>].

Güler, N., & Tel, H., & Özkan Tuncay, F. (2005). Kadının Aile İçinde Yaşanan Şiddete Bakışı. *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 27(2), 51-56.

Günay, T., & Giray, H., & Harç, B., & Köksal, B., & Sarı, S. (2006). İzmir’de Bir Gecekondu Bölgesinde Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet. *Sağlık ve Toplum Dergisi*, 16(3), 31-37.

Günindi Ersöz, A. (2011). Türkiye’de Boşanma Olgusu Ve Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Üzerine Bir Değerlendirme. *Sosyoloji Konferansları*, (43), 249-264.

Güzel, M. (2019). Masallarda Kadına Şiddet: K.D. Hanım'ın Derlediği Sekiz Farklı Masal Örneği. Osman Karacan, Mustafa Yunus Gümüş (Ed.), *Kurtuba Akademi Sosyal Bilimler V. Ulusal Öğrenci Sempozyumu*, s. 86-96.

Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü (2018). Türkiye Nüfus Ve Sağlık Araştırması, Ankara.

Hatiboğlu Eren, B., & Özateş Gelmez, Ö.S. (2013). Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Kadınlarla Bilinç Yükseltme Çalışmaları. G. Çamur Duyan, D. Şenol & S. Yıldız (Ed.). *Aile Ve Kadın Sempozyumu*, s.101-105.

İpek, E., & Ayvaz Kızılgöl, Ö. (2019). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Kadının İşgücüne Katılımına İlişkin Mikroekonometrik Analiz: Türkiye. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(2), 455-474.

İsmailoğlu, A.H., & Alnaçık, Ü. (2014). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Beta Yayıncılık, İstanbul.

İstanbul Niksarlılar Derneği (2015). *Eski Niksar Fotoğrafları*. [Erişim: 12.01.2021, <https://niksarder.com/eski-niksar-fotograflari/>]

Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM) (2014). Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması. Ankara.

Kapanoğlu, İ.Y., & Yüceşahin, M. M. (2016). Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Cinsiyet Temelli Mekânlardaki Karakteristikleri. *Kadın/Woman 2000*, 17(2), 65-82.

Karakaş, E. (2013). Suç Mekân İlişkisi Açısından Elazığ Şehrinde Hırsızlık Suçları (2001-2007). *E-Journal Of New World Sciences Academy NWSA-Nature Sciences*, 8(1), 1-25.

Kavak, İ. (2020). *Şiddet ve Ne'liği*. [Erişim: 04.04.2021, https://insamer.com/tr/siddet-ve-neligi_2696.html].

Kaya, E. (2019). *Kisecik Köyü Kadınlarının Aile İçindeki Kadına Yönelik Şiddete Bakış Açıları*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

Kızmaz, Z. (2006). Şiddetin Sosyo - Kültürel Kaynakları Üzerine Sosyolojik Bir Yaklaşım. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 247-268.

Korkmaz, G., & Diğ., (2003). *Alkol Bağımlısı Erkeklerin Eşlerinin Yaşadıkları Güçlükler Ve Baş etme Tarzlarının Belirlenmesi*. C. Ü. Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi, 7(1), 21-26.

Koyuncu, A. (2014). Aile Sosyoloji Yazıları, Mustafa Aydın (Ed.), *Kadına Yönelik Şiddet Sarmalında Aile*, Açılım Kitap, İstanbul, 235-258.

Köse, A., & Beşer, A. (2007). Kadının Değiştirilebilir Yazgısı 'Şiddet'. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 10(4), 114-121.

Köseoğlu, M. (2018). Kadına Yönelik Şiddet Sorununun Sosyalleşme Süreci ve Toplumsal Cinsiyet Rollerini Çerçevesinde Değerlendirilmesi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 19(42), 77-95.

Kutluoğlu Karayel, A.H. (2019). *Kadına Yönelik Şiddet*. [Erişim: 04.04.2021, https://insamer.com/tr/kadina-yonelik-siddet_1996.html].

Kuyucu, N. (2015). Kadınların Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Önünde Adalet Erişim Sorunu: Mahkeme Kararlarında Cinsiyet Ayrımcılığı Olarak Kadına Yönelik Şiddet. *Ankara Üniversitesi KASAUM*, 7(1), 61-77.

Meteoblue. *İklim Niksar*. [Erişim: 12.01.2021, https://www.meteoblue.com/tr/hava/historyclimate/climatemodelled/niksar_t%c3%bcrkiye_741304].

Moroğlu, N. (2012). Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi 6284 Sayılı Yasa ve İstanbul Sözleşmesi. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2012(99), 357-380.

Najafova, L. (2020). *Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle İlgili Araştırmaların Sistemik Derlemesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Niksar Ticaret ve Sanayi Odası. *Niksar Tarihi*. [Erişim: 12.01.2021, <http://www.niksartso.tobb.org.tr/icerik.php?id=1>]

Ocak, D. (2017). *Bir İnsan Hakları Sorunu Olarak Kadına Yönelik ‘Şiddet’*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

Oluk, F. (2019). *Denizli’de Kadına Yönelik Şiddet Konusunda Evli Çiftlerle Niteliksel Bir Çalışma*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

Orçun Erkin, B. (2020). *Kadına Yönelik Şiddet Küresel Bir Sorun, Rakamlar Ürkütücü Boyutlarda*. [Erişim: 03.11.2020, <https://www.haberturk.com/kadina-yonelik-siddet-kuresel-bir-sorun-rakamlar-urkutucu-boyutlarda-2742842>].

Özçatal, E.Ö. (2011). Ataerkillik, Toplumsal Cinsiyet Ve Kadının Yaşama Hayatına Katılımı. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(1), 22-39.

Özgen, A.N. (2018). *Ordu İlindeki Kadın Derneklerinin Kadın Sorunlarına Bakışı: Kadına Yönelik Şiddet, Çalışma Yaşamı Ve Siyasal Katılım*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.

Özgüç, N. (1998). *Kadınların Coğrafyası*. Çantay Kitapevi.

Özkan, G. (2017). Kadına Yönelik Şiddet - Aile İçi Şiddet ve Konuya İlişkin Uluslararası Metinler Üzerine Bir İnceleme. *Hacettepe HFD*, 7(1), 534-564.

Öztürk, F. (2021). *İstanbul Sözleşmesi’nden Çıkmak Neyi Değiştirdi, Kadına Şiddetle Mücadelede İç Hukuk Yeterli Mi?*. [Erişim: 21.05.2021, <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-56578226>].

Öztürk, N. (2017). Ailenin Korunması Ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun Getirdiği Bazı Yenilikler ve Öneriler. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8(1), 1-32.

Pehlivan, M. (2018). *Toplumsal Cinsiyet Rollerini Çerçevesinde Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Algısı*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Sert, N. (2019). *Kadına Şiddette Türkiye İlk Sırada*. [Erişim: 06.11.2020, <https://www.haberturk.com/kadina-siddette-turkiye-ilk-sirada-2543430-ekonomi>].

Sivashoğlu, F., & Erdal, N. (2020). Ailede Şiddet Gören Çalışan Kadınların İş Performansı. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 350-367.

Subaşı, N., & Akın, A. (2003). *Kadına Yönelik Şiddet; Nedenleri ve Sonuçları*. [Erişim:06.11.2020, http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/SayfaDosya/kadina_yon_siddet.pdf].

Şenol, D., & Dinç, A. *Kadınların Gözünden Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet*. [Erişim Tarihi:10.04.2020, https://www.academia.edu/41665055/KADINLARIN_G%C3%96Z%C3%9CNDEN_KADINA_Y%C3%96NEL%C4%B0K_A%C4%B0LE_%C4%B0%C3%87%C4%B0_%C5%9E%C4%B0DDET].

T.C Tokat Valiliği. *Niksar*. [Erişim: 10.01.2021 [Niksar \(tokat.gov.tr\)](http://niksar.tokat.gov.tr)].

T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (2016). *Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı (2016-2020)*. Aile Ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Ankara.

T.C. İçişleri Bakanlığı (2013). *Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Önlenmesi Projesi*. [Erişim: 02.01.2021, <https://www.icisleri.gov.tr/kadina-yonelik-aile-ici-siddetin-onlenmesi-projesi>].

Tatlıhoğlu, K., & Küçükköse, İ. (2015). Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet: Nedenleri, Koruma, Önleme Ve Müdahale Hizmetleri. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(13), 194-209.

Toplumsal Cinsiyet Ve Kadın Çalışmaları Araştırma Merkezi (2019). *Türkiye’de Toplumsal Cinsiyet Ve Kadın Algısı Araştırması*. Toplumsal Cinsiyet Ve Kadın Çalışmaları Araştırma Merkezi, Kadir Has Üniversitesi, İstanbul.

Tuncalı Yaman, T. *Kadına Yönelik Şiddetin Sosyal Durumu İle İlgili Sosyolojik Araştırma*. [Erişim Tarihi: 10.04.2020, https://www.academia.edu/11535313/Kad%C4%B1na_Y%C3%B6nelik_%C5%9Eiddetin_Sosyal_Durumu].

Türk, B., & Hamzaoğlu, N., & Yayak, A. (2020). Flört Şiddeti Üzerine Bir İnceleme. *Türkiye Klinikleri Adli Tıp ve Adli Bilimler Dergisi*, 17(1), 73-81.

Uçar, A. (2016). İstatistikî Verilerle Ulusal Basında Kadına Karşı Şiddet. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7(2), 315-364.

Uyar, M., & Diğ. (2018). Kadına Yönelik Şiddete Genel Bir Bakış. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(71), 154-162.

Uzun, A. (2008). *Tokat Şehrinde Mala Karşı İşlenen Suçlar (2006): Coğrafi Bir Yaklaşım*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya Anabilim Dalı, Balıkesir.

Ünkaracalar, D.A. *Şiddet Kavramı Ve Kadına Şiddet*. [Erişim Tarihi: 10.04.2020, https://www.academia.edu/12701978/%C5%9Eiddet_Kavram%C4%B1_ve_Kad%C4%B1na_%C5%9Eiddet].

Vatandaş, C. (2007). Toplumsal Cinsiyet Ve Cinsiyet Rollerinin Algılanışı. *Sosyoloji Konferansları*, (35), 29-56.

Vikipedi. *Erbaa*. [Erişim Tarihi: 21.05.2020, <https://tr.wikipedia.org/wiki/Erbaa>].

Vikipedi. *Niksar*. [Erişim: 10 Ocak 2021, https://tr.wikipedia.org/wiki/Niksar#Co%C4%9Frafik_konum].

World Health Organization (WHO) (2017). *Violence Against Women*. [Erişim: 06.11.2020, <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women>].

Yaşloğlu, M. M. (2017). Sosyal Bilimlerde Faktör Analizi ve Geçerlilik: Keşfedici ve Doğrulayıcı Faktör Analizlerinin Kullanılması. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 46(2017), 74-85.

Yenerer Çakmut, Ö. (2016). Cinsel Şiddet Mağduru Kadın ve Türk Ceza Kanunu'ndaki Konumu. *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 15(1), 1-198.

Yüksel, S.E. (2017). *Kadına Yönelik Şiddetin Boyutlarının Ab Ve Türkiye Açısından Karşılaştırmalı Analizi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

EKLER

EK 1: ANKET SORULARI

NİKSAR (TOKAT) ŞEHRİNDE KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN COĞRAFI ANALİZİ (ANKET FORMU)

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya alanında tezli yüksek lisans yapmaktayım. Bu çalışmamda Niksar şehrinde kadına yönelik şiddetin coğrafi analizi hakkında bilgi almak amacıyla bu anket formunu uygulamaktayım. Siz değerli katılımcıların cevapları araştırmamda sayılar ve oranlar elde etmek için kullanılacaktır ve cevaplarınız hiçbir yere ve hiç kimseye verilmeyecektir. Katılımınız için teşekkür ederim.

1	Yaşınız	
2	Doğum yeriniz	
3	Eğitim seviyeniz	
4	Eşinizin eğitim seviyesi	
5	Bir yerden göç etme durumunuz var mı?	() Evet () Hayır Nereden nereye göç ettiğinizi belirtiniz:.....
6	Oturduğunuz ev kira mı?	() Evet () Hayır
7	Sizle birlikte yaşayan bir yakınınız var mı?	() Evet () Hayır
8	Medeni durumunuz nedir?	() Evli () Boşanmış () Bekâr
9	Evlenme yaşınızı yazınız.	
10	Eşinizin evlenme yaşını yazınız	
11	Sahip olduğunuz çocuk sayısını yazınız	
12	Eşinizle nasıl evlendiniz?	() Kendimiz tanıştık anlaştık aileler onayladı () Kendimiz tanıştık, anlaştık fakat aileler onaylamadı () Görücü usulüyle evlendik () Sosyal medya aracılığıyla tanışıp evlendik () Kaçarak evlendik () Berdel () Diğer (Belirtiniz):
13	Eşiniz ile akrabalık dereceniz var mı?	() Evet () Hayır
14	Mesleğiniz	
15	Evli iseniz eşinizin mesleği	
16	Eşiniz ile aranızda gelir farkı var mı?	() Ben eşimden daha fazla gelir getiriyorum () İkimizde aynı geliri getiriyoruz () Eşimin geliri benim gelirimden fazla
17	Kaç yıldır aynı iş yerinde çalışıyorsunuz?	
18	Evlenmeden önce şiddete maruz kaldınız mı?	() Evet () Hayır
19	Yanıtınız evet ise ne tür bir şiddete maruz kaldığınızı düşünüyorsunuz?	() Psikolojik () Ekonomik () Fiziksel () Cinsel
20	Kimler tarafından maruz kaldınız?	() Eş () Baba () Anne () Kardeş () Nişanlı () Arkadaş () İş Arkadaşı () Diğer (Belirtiniz):
21	Yakın zaman diliminde içinde Şiddete maruz kaldınız mı?	() Evet () Hayır
20	Yanıtınız evet ise ne tür bir şiddete maruz kaldığınızı düşünüyorsunuz?	() Psikolojik () Ekonomik () Fiziksel () Cinsel
22	Kimler tarafından maruz kaldınız?	() Eş () Baba () Anne () Kardeş () Nişanlı () Arkadaş () İş Arkadaşı () Diğer (Belirtiniz):
23		() Tepki gösterdim

	İlk şiddet karşısında tepkiniz ne oldu?	☐ Tepki göstermedim ☐ Bir daha olmaması için söz aldım ☐ Birkaç gün konuşmadım ☐ Geçici olarak evi terk ettim ☐ Diğer (Belirtiniz):
24	Şiddete maruz kaldığımızda boşanmayı düşündünüz mü? Eğer düşündüyseniz sizi bu durumdan vazgeçiren ne oldu?	☐ Çocukların Varlığı ☐ Anne Ve Babam ☐ Eşimin Tehditleri ☐ Kardeş Ve Arkadaş ☐ Ekonomik Yetersizlikler ☐ Çevrenin Baskısından Çekinme

Aşağıdaki durumlardan herhangi birini yaşadınız mı? Lütfen sıklık derecesine ve maruz kaldığınız kişilere göre cevap veriniz?

		<u>Hic Olmadı</u>	<u>Yalnızca bir defa</u>	<u>Birkaç defa</u>	<u>Sık Sık</u>	<u>Eskiden Oluyordu Şimdi Olmuyor</u>	<u>Eş</u>	<u>Baba</u>	<u>Anne</u>	<u>Kardeş</u>	<u>Nisanlı</u>	<u>Arkadaş</u>	<u>İş Arkadaşı</u>	<u>Diğer (Belirtiniz)</u>
25	Çalışmanızın gerekli olmadığını söylenmesi													
26	İstemediğiniz işte çalışmanızın istenmesi													
27	Cinsiyetinizden dolayı terfi olmanızın engellenmesi													
28	Harcamalarınızın kontrol edilmeye çalışılması													
29	Gelirinizin kontrol edilmeye çalışılması													
30	Eşinizin aldığı gelirden rahatsızlık duyması													

Aşağıdaki durumlardan herhangi birini yaşadınız mı? Lütfen sıklık derecesine ve maruz kaldığınız kişilere göre cevap veriniz?

		<u>Hic olmadı</u>	<u>Yalnızca bir defa</u>	<u>Birkaç defa</u>	<u>Sık sık</u>	<u>Eskiden oluyordu şimdi olmuyor</u>	<u>Eş</u>	<u>Baba</u>	<u>Anne</u>	<u>Kardeş</u>	<u>Nisanlı</u>	<u>Arkadaş</u>	<u>İş Arkadaşı</u>	<u>Diğer (Belirtiniz)</u>
31	Giydiğiniz kıyafetlere müdahale ediliyor mu?													
32	Arkadaş çevrenize müdahale edildi mi?													
33	İş arkadaşlarınız tarafından kiskanıldığınız oldu mu?													
34	Birlikte olduğunuz kişi tarafından kiskanıldığınız oldu mu?													
35	Toplum içinde hal ve hareketleriniz kısıtlandı mı?													
36	Hakarete maruz kaldınız mı?													
37	Küfure maruz kaldınız mı?													
38	Tehdit içerikli uyarı aldınız mı?													
39	İşyerinde/aile içinde ayrımcılığa uğradığınız oldu mu?													

Aşağıdaki durumlardan herhangi birini yaşadınız mı? Lütfen sıklık derecesine ve maruz kaldığınız kişilere göre cevap veriniz?

		<u>Hic olmadı</u>	<u>Yalnızca bir defa</u>	<u>Birkaç defa</u>	<u>Sık sık</u>	<u>Eskiden oluyordu şimdi olmuyor</u>	<u>Eş</u>	<u>Baba</u>	<u>Anne</u>	<u>Kardeş</u>	<u>Nişanlı</u>	<u>Arkadaş</u>	<u>İş Arkadaşı</u>	<u>Diğer (belirtiniz)</u>
40	İtme, tokat atma vb. şekillerde şiddete maruz kaldınız mı?													

Aşağıdaki durumlardan herhangi birini yaşadınız mı? Lütfen sıklık derecesine ve maruz kaldığınız kişilere göre cevap veriniz?

		<u>Hic olmadı</u>	<u>Yalnızca bir defa</u>	<u>Birkaç defa</u>	<u>Sık sık</u>	<u>Eskiden oluyordu şimdi olmuyor</u>	<u>Eş</u>	<u>Baba</u>	<u>Anne</u>	<u>Kardeş</u>	<u>Nişanlı</u>	<u>Arkadaş</u>	<u>İş Arkadaşı</u>	<u>Diğer (Belirtiniz)</u>
41	Karşı cins tarafından rahatsız edilmeniz(ısrarlı takip, sosyal medya üzerinden mesaj vs.)													
42	Karşı cins tarafından cinselliği vurgulayan söylemlere maruz kalmanız													
43	Cinsel ilişkiye zorlanmanız													

44	Şiddete maruz kaldığınızda bu durumu biriyle paylaştınız mı?	☐ Evet ☐ Hayır
45	Eğer bir şiddete maruz kalsaydınız bu durumu biriyle paylaşır mıydınız?	☐ Evet ☐ Hayır
46	Yanıtınız evet ise kim olduğunu belirtiniz.	☐ Eş/Nişanlı/Erkek Arkadaş ☐ Baba ☐ Anne ☐ Kardeş ☐ Arkadaş ☐ Polis ☐ Diğer (Belirtiniz):.....
47	Yanıtınız hayır ise nedenini belirtiniz.	☐ Anlatabileceğim kimsem yok ☐ Kimse beni anlamaz ☐ Bunu kendime yakıştıramam ☐ Anlatsam bile sonuç alamam ☐ Kimsenin duymasını istemem ☐ Bu durumu anlatmaktan çekinirim
48	Sizce erkekler kadınlara neden şiddet uygular?	☐ Ekonomik nedenler ☐ Gelenek ve göreneklerin etkisi ☐ Toplumun erkeği ön planda tutması ☐ Erkeğin yetiştirilme tarzı ☐ Toplumsal yapının kadını değersiz kılması ☐ Dış müdahalelerin erkeği şiddete yöneltmesi ☐ Erkeğin güçlü olması ☐ Erkeğin eğitim seviyesinin düşük olması ☐ Toplumun kadına yönelik şiddeti normalleştirilmesi ☐ Alkol Kullanımı ☐ Psikolojik nedenler
49	Kadınlar şiddet görmeyi hak eder mi?	☐ Evet ☐ Hayır
50	Cevabınız evet ise sebebi nedir?	☐ Çocuklarla ilgilenmemesi ☐ Ev işlerinin (yemek, temizlik vb.) aksatılması ☐ Eşinin ailesi hakkında yersiz konuşması ☐ Giydiği kıyafetlerin erkeği rahatsız etmesi ☐ Eşinin sözlerine itaat etmemesi karşısında

		() Aldatma durumunda
--	--	-----------------------

51	Giydiğiniz kıyafetler üzerinde yaşadığımız toplumun kısıtlayıcı etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?	() Evet () Hayır
----	---	--------------------